

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

Dette værk er downloadet fra

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Bemærk, at hjemmesiden indeholder værker, som er omfattet af ophavsret. For ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan PDF-filen frit downloades og anvendes.

For værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun må benyttes til rent personligt brug. Distribution og publicering af PDF-filen er ulovlig.

Personalhistorisk Tidsskrift

Profesør Henrik Nikolai Clausen, Dr. theol. & phil.; C. af D.

Årgang
105
1985 : 1

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

Indhold

Serien Kendte danskeres anetavler ved <i>Finn Andersen</i>	1
<i>Lektor Svend Jacobsen</i> : Amtsskolekonsulent Nicolai Svendsens 32 aner og øjenlægen, professor Jannik Bjerrums 32 aner	3
<i>Fhv. amtsforvalter Georg Albeck</i> : Overlæge Victor Albecks anetavle	37
Dansk Biografisk leksikon ved <i>Sv. Cedergreen Bech</i>	46
<i>Bibliotekar Carl Langholz</i> : J.B.S. Estrup og hans 32 aner	47
Den nordsjællandske slægt Kynemundts oprindelse ved <i>Peter Hansen</i>	54
<i>Fhv. kommunaldirektør Gregers Hansen</i> :	
Historikeren Kr. Erslevs anetavle	55
Brødrene Frederik og Caspar Paludan-Müllers anetavle	63
Professor H. N. Clausens anetavle	73
<i>Småstykker</i> :	
Siersted – Tvede ved <i>Torben Glahn</i>	82
<i>Erik Kann</i> : De statslige arkivers publikationer 1982–1984, en oversigt	85
<i>Anmeldelser</i> :	
Hvad finder jeg på Landsarkivet i Aabenraa (<i>Erik Kann</i>)	93
Folketællingen 1850 for Torslev sogn, Dronninglund herred, Register over Svendborgs indbyggere 1893, Svendborgs indbyggere 1903 (<i>Knud Prange</i>)	94
Dansk biografisk leksikon 1–16 (<i>Finn Andersen</i>)	95
Familie- og Slægtsarkivet: Bull/Buhl forslægten, Buhlseje, Follerup og Buhlsminde (<i>Hans H. Worsøe</i>)	96
Mogens Lorck: Mogens Lorcks 32 aner (<i>Gregers Hansen</i>)	97
Viggo Bertram: En indvandrerslægt. Slægten Bertram gennem 250 år (<i>Erik Kann</i>)	99
Mogens Seidelin: Slægten Seidelin fra Vejle amt (<i>Hans H. Worsøe</i>)	100
Ingvar Musaeus: Overtrompeter Phillip Musaeus og hustru Dorothea Tødten (<i>Hans H. Worsøe</i>)	100
Torben Glahn: Slægtebog over familien Glahn, Bind 2 (<i>Hans H. Worsøe</i>)	100
Regnskab for Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie 1984	102

Billedet på omslaget:

Professor og politiker Henrik Nicolai Clausen, hvis anetavle udgives i nærværende hæfte af Personalhistorisk Tidsskrift. H. N. Clausen er født 1793 og er således den foreløbige alderspræsident blandt probanderne i Kendte danskeres anetavler.

Serien Kendte danskeres anetavler

I 1974 bragte Personalhistorisk Tidsskrift redaktionens opfordring til at bidrage til en nystartet serie under titlen Kendte danskeres anetavler, og som den første i serien offentliggjorde Finn H. Blædel en anetavle med titlen D.G. Monrad og hans 32 aner.

I sin opfordring understregede redaktionen, at det selvfølgelig ikke var tanken at fylde Personalhistorisk Tidsskrift med anetavler, men fandt samtidig, at der gerne måtte findes anetavler i hvert hæfte.

I årene 1974-84 er offentliggjort 12 anetavler i serien Kendte danskeres anetavler. Probanderne har været følgende:

Konseilpræsident, biskop D.G. Monrad v. Finn H. Blædel (1974 s. 95 ff.)

Statsminister Niels Neergaard v. Henning Jensen (1974 s. 145 ff.)

Forfatter Poul Martin Møller v. Lise Lund (1975 s. 117 ff.)

Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft v. Henning Jensen (1977 s. 159 ff.)

Professor Harald Westergaard v. Gregers Hansen (1980 s.101 ff.)

Skuespiller Bodil Ipsen v. Hans H. Worsøe (1980 s. 205 ff.)

Forfatter Agnes Henningsen v. Gregers Hansen (1981 s. 145 ff.)

Konseilpræsident I.C. Christensen v. H. Erik Olesen (1982 s. 187 ff.)

Politiker, redaktør J.H.G. Tauber v. Gregers Hansen (1983 s. 23 ff.)

Forfatter Karen Blixen v. Gregers Hansen (1983 s. 151 ff.)

Finans- og trafikmin. Christopher Hage v. Gregers Hansen (1984 s. 5ff.)

Biskop C.F. Balslev v. Gregers Hansen (1984 s. 137 ff.)

Som det fremgår af foranstående fortegnelse var tilgangen i de første år forholdsvis beskeden, hvorimod redaktionen gennem de seneste år har haft mulighed for at offentliggøre en anetavle pr. hæfte, men desuagtet er der opstået kø for udgivelse af anetavler i denne serie. Ved udgangen af 1984 var redaktionen i besiddelse af 10 anetavler til udgivelse. Med det hidtidige tempo ville det tage mindst 5 år, inden disse anetavler kunne udgives, og nogle har allerede ligget i venteposition gennem flere år. Dertil kommer yderligere, at redaktionen er vidende om, at flere anetavler fra forskellige forfattere er næsten færdigbearbejdede.

Den nævnte kødannelse er baggrunden for, at skriftudvalget har besluttet i nærværende hæfte at udgive 7 af de ventende anetavler, dels for at fremme udgivelsen af allerede antagne manuskripter, dels fordi udgivelserne findes væsentlige og endelig af hensyn til forfatterne.

I nærværende hæfte offentliggøres anetavler over følgende:

Amtsskolekonsulent Nicolai Svendsen
 Øjenlæge, professor Jannik Bjerrum
 Overlæge Victor Albeck
 Konseilpræsident Jacob Brønnum Scavenius Estrup
 Rigsarkivar Kristian Sofus August Erslev
 Brødrene Frederik og Caspar Paludan-Müller
 Professor H.N. Clausen

Når bortses fra anetavlerne over Nicolai Svendsen og Jannik Bjerrum fremtræder anetavlerne som enkeltstående artikler uden tilsigtet sammenhæng. Imidlertid findes slægtskab imellem flere af probanderne, hvorom henvises til de respektive anetavler.

Serien Kendte danskeres anetavler vil blive fortsat, men det er stadigvæk ikke redaktionens hensigt at fylde Personalhistorisk Tidsskrift med anetavler over kendte danskere, og sammensætningen af nærværende hæfte skal således ses som en ekstraordinær foreteelse. Imidlertid foreligger foruden de her udgivne anetavler endnu 3 og flere er af forskellige forfattere næsten færdigbearbejdede, hvorfor det må forudses, at der i løbet af få år opstår en ny »pukkel« for udgivelse af anetavler. Og så tælles ovenikøbet kun anetavler over kendte danskere.

For dels at håndtere den mulige »pukkel« og dels at muliggøre udgivelse af eventuelt andre serier af anetavler, diskuteres i Samfundets skriftudvalg andre mulige udgivelsesformer.

Det svenske Släkt och Hävd offentliggjorde i årene 1950-79 30 anetavler, altså gennemsnitlig 1 om året. I 1980 startede Genealogisk Ungdom, Göteborg, skriftserien Svenska Antavlor, der udkommer med 2 hæfter årligt á 20 kr. De første 10 hæfter rummer i alt 74 anetavler med navneregistre og fylder i A5-format 480 sider. Anetavlerne er meget summariske og i omfang meget forskellige, idet skriftserien ikke opstiller særlige udvælgelseskriterier for så vidt angår probanden, og der findes ikke som i serien Kendte danskeres anetavler begrænsninger m.h.t generationernes antal. Svenska Antavlor er en skriftserie, hvori slægtsforskeren i almindelighed har mulighed for at få udgivet sit eget anetavlearbejde uden hensyn til den stilling probanden har indtaget i samfundet.

På en række punkter kan Svenska Antavlor givet kritiseres, bl.a. dens summariske form, men udgivelse af 74 anetavler på 5 år til en samlet pris af 200 kr. er da imponerende.

Samfundets skriftudvalg er meget interesseret i medlemmernes synspunkter på behov og muligheder for alternativ udgivelse af anetavler.

Finn Andersen

Kendte danskeres anetavler XIII og XIV Amtsskolekonsulent Nicolai Svendsens 32 aner og Øjenlægen, professor Jannik Bjerrums 32 aner

Af
Svend Jacobsen

I. Indledning

De to mænd, hvis anetavler her skal bringes, er ikke direkte »berømtheder« i den forstand, som flere af de tidligere probander i serien er det, men har dog opnået anerkendelse i en sådan grad, at de begge er blevet optaget i Dansk Biografisk Lexicon¹, men de er blevet kendt på forskellig måde og i forskellige kredse af befolkningen. Nicolai Svendsens virke faldt i Sønderjylland, idet han markerede sig som en af danskhedens forkæmpere i perioden 1864–1920, og efter genforeningen vandt han almindelig agtelse hos både dansk- og tysksindede som genopbygger af skolevæsenet i Sønderjylland, og der var i mellemkrigsårene næppe en sønderjyde, der ikke kendte ham.

Jannik Bjerrum vandt sig et navn først og fremmest blandt videnskabsmænd i Danmark og de øvrige nordiske lande, idet han som medicinsk professor i oftalmologi høstede almindelig anerkendelse ved sin metode til synsfeltundersøgelse.

Berettigelsen af at behandle de to anetavler under et, ligger i, at de to probander for det første er født i samme sogn, nemlig Skærbæk Sogn i det vestlige Sønderjylland, og for det andet, at deres forfædre i udpræget grad tilhører samme kreds og samme milieu, nemlig den vestsønderjyske bondeoverklasse. Med bopæl i marsken på de statelige gårde, der endnu i dag findes mange velbevarede eksempler på, havde disse storbondeslægter en økonomisk og social status, som gennemgående var højere end for bondestanden i det øvrige land, og deres forhold til deres nærmeste øvrighed var almindeligvis præget af udstrakt frihed. Yderligere supplerede disse bondeslægter deres daglige udkomme ved studehandel, kniplingshandel og søfart på Holland, hvilke forretninger i mange tilfælde bragte stor velstand til huse på marskgårdene.²

Fra denne kreds er altså begge probanders forfædre udgået, og som følge af, at disse slægter naturligvis forsøgte at holde fast på deres én gang erhvervede gods, var de meget stærkt sammengiftede, og der findes derfor på begge anetavler tilfælde af ancesammenfald og aneforskydning (se nærmere herom

under de enkelte anetavler), ligesom de to probander har mange fælles forfædre, men først i generationerne langt tilbage. Blandt Nicolai Svendsens tiptipoldeforældre og Jannik Bjerrums tiptipoldeforældre er der ingen identiske personer, men 1 par tiptipoldeforældre til Nic. Sv. er tip³-oldeforældre til J. Bj. Derudover er der blandt tip² – og tip³-oldeforældrene flere eksempler på fætre og kusiner. Af hensyn til de læsere, som skulle være specielt interesserede i sådanne forhold, er der redegjort for disse i noterne. Ligeledes findes der en lang række svogerskabsforbindelser mellem anerne på de to tavler, som til dels også findes angivet i noterne.

Overlæge Kaj Albertsen har i en artikel her i tidsskriftet³ tidligere gjort opmærksom på det af genealogen Forst de Battaglia indførte begreb »stærk ane«, hvorved forstås en person, der optræder på et uhyre stort antal anctavler. Også blandt sønderjyske bondeslægter findes sådanne stærke aner. Den kendteste er vel nok herredsfoged Nis Henriksen på Hajstrupgård i Slogs Herred (1478–1554), hvis efterslægt i hvert fald delvis er omtalt en del steder⁴. Han figurerer nu ikke (med sikkerhed) på disse probanders anetavler. En tilsvarende stærk stamfar findes imidlertid for vestslesvigske slægter, nemlig herredsfoged Troels Winther på Astrupgård i Hviding Herred (omkr. 1430/40–1503/14), som blandt sine efterkommere har samtlige medlemmer af flere kendte borgerslægter,⁵ men som også har utallige efterkommere blandt storbønderne i alle sogne i det vestlige og centrale Sønderjylland. Det kan derfor have interesse, når man beskæftiger sig med slægter inden for det nævnte område, at undersøge en eventuel afstamning fra den omtalte Troels Winther, og han optræder da også på begge de her behandlede anctavler, idet der fra 7 af Nicolai Svendsens tiptipoldeforældre kan føres linier tilbage til ham, heraf de 2 dog noget hypotetiske, og fra Jannik Bjerrums tiptipoldeforældre kan 6 linier føres tilbage til ham. I noterne gøres der i hvert tilfælde rede for disse afstamningsforhold til Troels Winther.

Om den geografiske fordeling af anernes fødesogne henvises til de enkelte anetavler. Her skal fremdrages det fælles forhold for de to tavler, at fødesognene stort set alle ligger i et nord-sydgående bælte fra Varde i nord til Tønder i syd. Det var denne retning, de fleste slægtskabsforbindelser i bondeslægterne fulgte. Der er således ingen af anerne, der er født i de østlige sogne i Jylland. En enkelt anelinie fra Nicolai Svendsen går til Rudkøbing, men her er der også tale om en af de meget få linier, der går uden for bondemilieu'et.

De fleste aner er født i det egentlige Sønderjylland (syd for Kongeåen), men på begge tavler ses det meget almindelige forhold ved sønderjyske anctavler, at der findes forfædre, der stammer fra sogne nord for Ribe. Det var meget almindeligt, at gårdmands- og husmandsbørn (hovedsageligt døtre) fra Ribe-Varde-Ringkøbing-egnen som unge rejste sydpå, hvor mulighederne for at få beskæftigelse var bedre, f.eks. ernærede et stort antal sig som kniplepiger.⁶

Det er nærliggende at spørge, om de to probander mon har kendt hinanden.

Det har de sandsynligvis ikke direkte, alene af den grund, at Jannik Bjerrum er 22 år ældre end Nicolai Svendsen og har forladt hjemsoget, mens den anden kun var en lille dreng. Yderligere ser det også ud til, at Jannik Bjerrums forældre har forladt Skærbæk Sogn i begyndelsen af 1870'erne, men en del slægtninge af J. B.s mor, tilhørende fremtrædende slægter som Degn, Timmermann og Oksen, boede i sognet i Nicolai Svendsens barndom og ungdom, og enkelte af disse har N. S. omtalt i sin bog om Skærbæk og Omegns Sparekasse.⁷ I samme bog nævner N. S. faktisk Jannik Bjerrum som et eksempel på et Skærbæk-barn, der skabte sig et navn uden for Sønderjylland.⁸ I sin erindringsbog nævner Nicolai Svendsen,⁹ at hans mor fortalte om de 4 berømte elever fra degn Møllers¹⁰ skole: Jannik Bjerrum, søsteren Kirstine Bjerrum, gift Meyer,¹¹ præsten E. O. Lassen¹² og professor H. A. Nielsen.¹³

I begge de nævnte bøger findes der i øvrigt også gode beskrivelser af Skærbæk Sogn, hvor begge probander og mange af deres forfædre er født, og af egnen deromkring.

Nicolai Svendsen
1873–1966

II. Anetavle for amtsskolekonsulent Nicolai Thomsen Svendsen (1873–1966)

For 48 af Nicolai Svendsens forfædre til og med tiptipoldeforældrene har det været muligt at fastslå fødesognet. Disse fordeler sig på den måde, at sogne i Tønder Amt er klart dominerende, idet 37 af anerne er født her (flest Skærbæk 18, Brede 7, Døstrup 4, Hjerpsted 3), 9 er født i sogne i Ribe Amt (flest Ribe Købstad 3), 1 er fra Haderslev Amt, og endelig optræder Rudkøbing én gang.

Tidsmæssigt fordeler forfædrene sig således med hensyn til fødselsår

Forældre:	1832 – 1837
Bedsteforældre:	1792 – 1807
Oldeforældre:	1750 – 1781
Tipoldeforældre:	1712 – 1752
Tiptipoldeforældre:	ca. 1670 – 1718

Vi ser altså det ganske almindelige, at vi kun skal få led tilbage, før der er tidsmæssige overlapninger mellem generationerne, således at de yngste i én generation er født senere end de ældste i den efterfølgende generation.

Af de 32 tiptipoldeforældre kendes alle på nær 2, og om disse 30 kendte gælder det, at forældrene igen kan findes til de 15, og yderligere kan de fleste af disse 15's anelinier føres adskillige generationer tilbage.

Der er intet anesammenfald til og med tiptipoldeforældrenes generation, til gengæld en del i de næste anerækker sammen med flere eksempler på aneforskydning, således er f.eks. 2 af tip2-oldeforældrene (nr. 49 og 51) søskende til 2 af tip3-oldeforældrene (nr. 120 og 123).

Aldersmæssigt fordeler anerne sig således:

	Mænd	Kvinder
Under 30 år	0	0
31 – 40 år	1	2
41 – 50 år	3	5
51 – 60 år	5	5
61 – 70 år	6	1
71 – 80 år	4	7
81 – 90 år	3	2
over 90 år	1	0

Gennemsnitsalderen er for de mandlige aner 64,2 år og for de kvindelige 60,9 år, og man bemærker, at mens mændenes aldersfordeling er ganske regelmæssig, er der langt større spredning hos kvinderne med flere, der er døde ret tidligt, men også flere, der er blevet gamle. Denne forskel er vel næppe ualmindelig.

Ægteskabeligt gælder det, at i 20 tilfælde har begge aner i et par kun været gift 1 gang, 3 af de mandlige aner og 5 af de kvindelige har været gift 2 gange.

Ingen af aneparrene har haft enormt store børneflokke, 10 er det maximale, og ingen af anerne har været enebørn. Gennemsnittet er 5,5 børn.

Proband

- 1 *Nicolai Thomsen Svendsen*. * 10/8 1873 i Hjemsted, Skærbæk Sogn, Tønder Amt, † 14/7 1966 i Tønder. ~ 11/10 1904 på Visby Hedegård m. Gyde Knudsen, * 11/2 1878 på Visby Hedegård, † 19/11 1948 i Tønder, dt. af gårdejer Kresten Knudsen¹⁴ (1836–1922) og Louise Amalie Feddersen¹⁵ (1837–1923).

Begge ægtefæller ligger begravet på Visby Kirkegård.

Skolegang i Skærbæk. Afgangseksamen fra Tønder Seminarium 1894. Lærer i Brodersby i Sydslesvig 1894–96, i Sande-Bergedorf v. Hamborg 1896–97 og v. Sct. Petri drengeskole i København 1897–98. Kursus på Lærerhøjskolen 1898–99. Journalist og ansvarshavende redaktør v. »Højmdal« i Åbenrå 1898–1904, redaktør v. »Modersmålet«-»Dannevirke« i Haderslev 1904–20. Konstitueret borgmester og politimester i Haderslev 1920. Amtsskolekonsulent i Tønder 1920–46.

Forfatter. Har skrevet »Mens stormen raser« 1902 (under pseudonym Broder Boysen), »Hjemstavn« 1904, »Håbets mænd«, sønderjyske levnedsskildringer 1923, »De fire onde år« 1933, »På vej til Danmark« 1935, »Tiende februar« 1939, foruden de tidligere nævnte erindringer og egnsbeskrivelser.¹⁶

Forældre

- 2–3 *Peder Andersen Svendsen*, * 20/12 1832 i Sdr. Vollum, Brede Sogn, Tønder Amt, † 5/11 1900 i Hjemsted. ~ 29/10 1872 i Skærbæk m. *Else Margrethe Beck*, * 29/9 1837 i Hjemsted, † 14/10 1913 smst. Deres gravsted findes stadigvæk på Skærbæk Kgd.

Fulgte som ung sine forfædres tradition og drog til søs, idet han i et års tid deltog i hvalfangst i Ishavet.¹⁷ Overtog ved sit ægteskab konens fødegård i Hjemsted. Var skoleforstander i Skærbæk Sogn.

På grund af sit danske sindelag blev han hyppigt valgmand for Skærbæk Sogn og var som sådan bl.a. med til at vælge den dansksindede Hans Andersen Krüger til medlem af det preussiske deputeretkammer.¹⁷ Hans nationalitetsfølelse bragte ham også i konflikt med den berygtede tyske pastor Jacobsen i Skærbæk, hvorfor han forlod Statskirken og søgte til den danske frimenighed. Som følge heraf bestemtes det, at hans begravelse skulle foregå i den dybeste stilhed uden klokkeringning og uden gravtale.¹⁷

Landsbyen Hjemsted bestod og gør det til dels stadigvæk af 7 gårde, der ligger på række på sydsiden af den gamle landevej fra Skærbæk til Rømø. P. A. Svendsens gård er den østligste af disse. Den ligger i vejgafflen mellem ovennævnte landevej og den sydgående landevej til Mjolden og Randerup. Gården er ikke mere i familiens besiddelse, og en del bygninger er nedrevne. Stuehuset er dog bevaret.

P.A.S. havde 3 sønner. Af disse overtog Andreas Svendsen (f. 1876) fødegården og var tillige bankdirektør i Skærbæk. Den yngste søn Thomas Magnus Svendsen (f. 1881) købte en anden gård i Hjemsted, som i dag ejes af hans datter Gerda Svendsen og fremtræder som et smukt eksempel på en velbevaret vestslesvigsk gård.

Bedsteførelde

- 4–5 *Andreas Andersen Svendsen*, * 3/9 1798 i Hjerpsted, Hj. Sogn, Tønder Amt, † 23/5 1851 i Sdr. Vollum. ~ 29/10 1825 i Brede m. *Gedske Hansdatter Normann*, * 3/9 1798 i Borrig, Brede Sogn, † 13/3 1874 i Sdr. Vollum.

Efter moderens tidlige død bistod han faderen på gården i Sdr. Vollum, som han senere selv overtog, og som efter hans død blev overtaget af hans ældste søn Svend Andersen Svendsen (1828–1883).

7 børn,¹⁸ 5 sønner og 2 døtre, hvoraf 1 døde spæd.

- 6–7 *Nicolai Thomsen Beck*, * 23/3 1792 i Hjemsted, † 13/4 1874 smst. ~ 6/11 1836 i Skærbæk m. *Maren Hansdatter*, * 1806 ell. 07, db. 5/1 1807 i Gjesing, Skærbæk Sogn, † 23/3 1864 i Hjemsted.

Ejer af fødegården i Hjemsted, som senere blev overtaget af svigersønnen P. A. Svendsen (nr. 2).

Han havde i Napoleonstiden deltaget i ægtkørsel sydpå og lært lidt fransk og tysk. Ellers levede han på sin fødegård hele sit liv og forstod ikke de nationale brydninger, der fandt sted i slutningen af hans levetid.¹⁹ Han var efter sigende velbevandret i egnens og slægtens historie og havde evner for at fortælle – en evne, som gik i arv til datteren Else Margrethe (nr. 3).¹⁹

3 børn, 1 søn og 2 døtre.

Oldeførelde

- 8–9 *Svend Andersen*, * 14/6 1764 i Hjerpsted, † 18/2 1846 i Sdr. Vollum, ~ 10/12 1792 i Hjerpsted m. *Margrethe Nielsdatter*, * 1765 i Ll. Darum, Darum Sogn, Ribe Amt, † 29/5 1814 i Sdr. Vollum.

Nicolai Svendsen skriver i sine erindringer, at hans oldefars søfartsbog findes bevaret,²⁰ og ved vielsen i 1792 kaldes han søfarende og tømmermand, så der er ikke nogen tvivl om, at han i sine unge dage har faret til søs, sådan som næsten alle unge mænd fra de vestligste sogne gjorde det. Boede efter sit ægteskab som kådner²¹ i Hjerpsted, til han i

1802 købte en gård i Sdr. Vollum. Som nævnt kaldes han ved vielsen tømmermand, et andet sted findes han omtalt som møbelsnedker.²²

7 børn, 2 sønner og 5 døtre.

- 10–11 *Hans Hansen Andersen*, * 20/7 1762 i Borrig, † 2/2 1825 smst. ~ 26/2 1795 i Brede m. *Gyde Kirstine Pedersdatter Beyer*, * 1762 i Sdr. Vollum, † 10/3 1844 i Borrig.

Gårdmand og kniplingshandler på fødegården i Borrig. Kirkeværge i Brede sogn.

5 børn, 2 sønner og 1 datter + et par tvillinger, der døde som små. Børnene døbttes Normann, uden at der kan gives nogen forklaring på dette navn.²³

- 12–13 *Thomas Pedersen Toft*, * 1750, db. 16/12 i Hjemsted, † 1/6 1827 smst. ~ 4/2 1786 i Skærbæk m. *Else Margrethe Nicolaisdatter Beck*, * 1765, db. 7/7, i Hjemsted, † 21/1 1842 smst.

Gårdmand i Hjemsted; overtog faderens gård, som senere igen blev overtaget af sønnen Nicolai Thomsen Beck (nr. 6).

7 børn, 3 sønner og 4 døtre, der alle blev døbt med efternavnet Beck.²⁴

- 14–15 *Hans Pedersen*, * 1/3 1775 i Vinum, Døstrup Sogn, Tønder Amt, † 31/3 1830 i Gjesing. ~ 1/6 1798 i Skærbæk m. *Karen Nielsdatter*, * 1781, db. 2/9 i Gjesing, † 28/9 1841 smst.

Gårdmand i Gjesing. Overtog ved sit ægteskab svigerfaderens gård, som senere blev overtaget af hans yngste søn Okke Feddersen (1809–1869).

8 børn, 3 sønner og 5 døtre. Sønnerne døbttes, uvist af hvilken grund, med slægtsnavnet Feddersen.²⁵

Tipoldeforældre

- 16–17 *Anders Pedersen*, fødselsdata kendes ikke, † omkr. 1780 på søen, begr. i Amsterdam.²⁶ ~ før 1764²⁷ m. *Mette Svendsdatter*, * ca. 1739 antagelig i Hjerpsted,²⁷ † 3/2 1798 i Hjerpsted.

Kaldes i 1764 »velbefaren styrmand« i Hjerpsted,²⁸ senere kådner og skipper.²⁹ Må efter 1764 have boet et andet sted, idet det kun er sønnen Svend, der er indført som døbt i Hjerpsted kbog, dog bor han igen 1776 i Hjerpsted.³⁰

3 børn kendes, 2 sønner og 1 datter.³¹

- 18–19 *Niels Sørensen Skade*, * ca. 1718 antagelig i Allerup,³² Sneum Sogn, Ribe Amt, † 6/5 1811 i Sdr. Vollum. ~ 1° m. N.N.³³ ~ 2° 29/10 1756 i Vilslev m. *Margrethe Villadsdatter*, * 1729, db. 14/4, i Jedsted, Vilslev Sogn, Ribe Amt, † ikke fundet.

Gårdmand i Lille Darum 1755–66, men må derefter være flyttet fra Darum Sogn, hvor han ikke sidenhen optræder. Er åbenbart på sine

gamle dage flyttet til datteren og svigersønnen (nr. 8 og 9) i Sdr. Vollum.
9 børn, 2 sønner og 7 døtre.

20–21 *Anders Hansen*, * ca. 1722 antagelig i Borrig,³⁴ † 31/12 1780 i Borrig. ~ m. *Kirstine Hansdatter Schwanstrup*, * ca. 1721 uvist hvor,³⁵ † 2/11 1792 i Borrig.

Gårdmand i Borrig. Beboede ½ gård, formentlig faderens,³⁶ som senere blev overtaget af sønnen Hans Hansen Andersen (nr. 10).

7 børn, 2 sønner og 5 døtre, hvoraf kun 1 søn og 1 datter nåede den voksne alder.

22–23 *Peder Andersen Beyer*, * ca. 1713 antagelig i Sdr. Vollum,³⁴ † 30/6 1771 smst. ~ ca. 1758 fntl. i Emmerlev³⁷ m. *Gedske Laustdatter*, * 1732 i Kærgård, Emmerlev Sogn, † 5/1 1807 i Sdr. Vollum.

Gårdmand på fødegården i Sdr. Vollum. Det var ½ gård på 6 tdr., 6 skp. og 1 alb., en fæstegård under Trøjborg, som købtes til selveje 17/12 1772 af enken Gedske Laustdatter for 466 Rigsd.³⁸ Gården overtoges senere af sønnen Anders Pedersen Beyer (1759–1829) og er vist nok stadig i slægtens besiddelse. Skifte efter P. A. Beyer holdtes 20/9 1771; boet var ret velstående og udviste et overskud på 1112 Rigsd. + nogle fordringer.³⁹

4 børn, 3 sønner og 1 datter.

24–25 *Peder Hansen*, kaldet *Muurmand*, * 1712, db. 27/12, i Gjesing, † 1775, begr. 25/5, i Hjemsted. ~ 10/11 1747 i Skærbæk m. *Ester Thomasdatter*, * 1717 i Hjemsted, † 1797, begr. 14/11, smst.

Gårdmand i Hjemsted. Fik, iflg. arvedelingskontrakt af 13/12 1743, sin afdøde svigerfars 2½ ottings gård mod at give hans enke aftægt og udbetale 230 mark lybsk til hver af konens 4 søstre.⁴⁰

2 sønner, hvoraf den ene døde spæd.

26–27 *Nicolai Beck*, * 1724 i Ribe, db. 3/6 i Sct. Cathrine K., † 1776, begr. 27/5, i Hjemsted. ~ 25/10 1759 i huset i Ribe m. *Anne Margrethe Krag*, * 1743 i Ribe, db. 11/1 i Sct. Cathrine K., † 29/6 1829 i Hjemsted.

Iflg. familietraditionen⁴¹ kom han som herredsfuldægtig fra Ribe til Gjesing i Skærbæk Sogn for at sælge en kongerigsk gård, men købte den selv, og mageskiftede den kort efter med en gård i Hjemsted, nabogården til Nicolai Svendsens fødegård.

Han tog borgerskab i Ribe 6/12 1759 som avlsmand,⁴² og det er sikkert, at han i ca. 4 år efter sit ægteskab boede der i byen, hvor hans 3 ældste børn er født, og at han hyppigt i disse år optræder som tilsynsværge for forældreløse børn uden nære slægtninge og som laugværge for efterladte enker,⁴³ og han benævnes da ofte som »Sr. Nic.B.«, men at han skulle være herredsfuldægtig, ses ikke nogen steder. Skyld- og panteprotokollen nævner intet om et gårdkøb i Gjesing, men han

køber midt i 1760'erne en 2½ ottings gård i Hjemsted under Haderslevhus af Jannik Madsen.⁴⁴

6 børn, 2 sønner og 4 døtre.⁴⁵

- 28–29 *Peder Andersen*, * 1735, db. 25/9, i Løgumkloster, † 1797, begr. 12/5 i Vinum. ~ 19/10 1759 i Døstrup m. *Karen Pedersdatter*, * 1735 i Døstrup, † 1777, begr. 8/6, i Vinum.

Gårdmand i Vinum, overtog sin kones morbroder Jef Nielsens gård,⁴⁶ hvis jordtilliggende han udvidede ved 9/1 1783 at købe nogle fenner jord af herskabet på Trøjborg.⁴⁷

6 børn, 4 sønner og 2 døtre.

- 30–31 *Niels Hansen*, * 1732 i Gjesing, † 1797, begr. 26/3, smst. ~ 18/10 1776 i Skærbæk m. *Maren Nielsdatter*, * 1752 i Melby, Skærbæk Sogn, † 1793, begr. 27/2 i Gjesing.

Gårdmand på fødegården i Gjesing.

2 døtre.⁴⁸

Tiptipoldeforældre

- 32–33 Kendes ikke.

- 34–35 *Svend Nielsen*, † ca. 1754 i Hjerpsted.⁴⁹ G. m. *Anne Margrethe Christensdatter*, lever endnu 19/1 1782,⁵⁰ ~ 2° m. Nis Hansen Fries (ca. 1722–1779) i Emmerlev:⁵¹

Gårdmand i Hjerpsted i midten af 1700-tallet, gården blev senere overtaget af datteren Renlef Svendsdatter (ca. 1740–1812), ~ 1° m. Paul Jensen, ~ 2° m. Niels Olufsen.

5 børn kendes,⁵² 2 sønner og 3 døtre.

- 36–37 *Søren Hansen Skade*, † tidligst i 1729, hvor han dømtes i en smuglerisag (se nedenfor), fntl. søn af Hans Vilslev († 1710),⁵³ gårdmand i Lille Darum, og Johanne. ~ m. *Kirsten Nielsdatter*, ~ 2° m. Christen Josefsen, gårdmand i Allerup.⁵⁴

Gårdmand i Allerup på en fæstegård under Sneumgårds gods, kaldt Stenbrogård.⁵⁵ Indblandet i den store smuglerisag, der verserede på egnen i 1728–29, og blev i 1729 dømt til at betale en mulkt på 80 Rigsd. for at have ført 8 heste forbi toldstedet i Gredstedbro uden at betale told.⁵⁶

Der kendes med sikkerhed kun 1 søn (nr. 18) af dette anepar. Af konens 2. ægteskab kendes også 1 søn.⁵⁷

- 38–39 *Villads Hansen*, * ca. 1697, † 1767, begr. 28/12 i Jedsted. ~ 1722⁵⁸ *Dorthe Lauridsdatter*, * ca. 1691, † 1747, begr. 19/8, i Jedsted, ~ 1° m. Jep Christensen⁵⁹ († 1720/21), gårdmand i Jedsted.

Selvejergårdmand i Jedsted, gården senere overtaget af sønnen Jep Villadsen (f. ca. 1726).

4 børn, 2 sønner og 2 døtre. Af konens 1. ægteskab kendes 1 søn og 2 døtre.

40–41 *Hans Hansen*, * ca. 1688, † 29/3 1764 i Borrig. ~ m. *Jeng*.

Gårdmand i Borrig.

2 børn kendes, 1 søn og 1 datter.⁶⁰

42–43 *Hans Hansen Schwanstrup*, * ca. 1682, † 28/8 1765 i St. Emmerske, Tønder Landsogn, søn af Hans Schwanstrup († 1736).⁶¹ ~ 1° m. *Anna Christiansdatter*, † 1736, begr. 3/4,⁶¹ i St. Emmerske. ~ 2° m. *Christine*, * ca. 1685, † 16/6 1767.

Gårdmand i St. Emmerske,⁶² havde ½ gård, som senere blev overtaget af sønnen Christian Hansen Schwanstrup.

5 børn, 2 sønner, 1 datter og 2 tidligt døde, hvis køn ikke kendes.

44–45 *Anders Iversen*, * omkr. 1675/80 i Sdr. Vollum, † før 1763/63 smst., søn af Iver Andersen, gårdmand i Sdr. Vollum,⁶⁴ og N. N. (formentlig Anne)⁶⁵ *Pedersdatter Beyerholm*.⁶⁶ ~ 1709/10 m. sin fætters datter⁶⁷ *Kirsten Pedersdatter Beyer*, * 27/3 1687 på Skastgård, Skast Sogn, Tønder Amt, † før 1763/63 i Sdr. Vollum, datter af Peder Andersen Beyer⁶⁸ (1658–1722), gårdmand på Skastgård, og Gyde Marie Andersdatter⁶⁹ (1668–1749).

Gårdmand på fædrengården i Sdr. Vollum.

6 børn kendes, 2 sønner og 4 døtre, gennem hvilke nr. 44 blev stamfar til en vidt udbredt vestslesvigsk bondeslægt.⁷⁰

46–47 *Laust Laustsen*, * 1704 i Kærgård, † 1736, begr. 4/9, smst., søn af Laust Laustsen⁷¹ (1668–1731), gårdmand i Kærgård, og Karen Knudsdatter⁷² (1660–1732, ~ 1° m. gmd. Godske Iversen i Kærgård). ~ *Gyde Kirstine Lytken*, * ca. 1711 antagelig i Skast, † 1773, begr. 11/9, i Kærgård, datter af Otto Didrich Lytken⁷³ (1677–1739), sognepræst i Skast, og Maria Gøddertsdatter⁷⁴ (1685–1766, ~ 1° m. Martin Iversen (ca. 1671–1706), gmd. i Tornskov, senere urmager i Løgumkloster), ~ 2° m. Johannes Paysen († før 13/3 1773),⁷⁵ gårdmand i Kærgård, søn af Adolf Paysen i Højer.

Gårdmand på fødegården i Kærgård, en fæstegård under Schackenborg.⁷⁶

3 børn, 2 sønner og 1 datter, desuden 1 søn og 3 døtre af konens 2. ægteskab.

48–49 *Hans Christensen*, kaldet *Muurmand*, fødsels- og dødsdata kendes ikke.⁷⁷ ~ 1702 i Skærbæk m. *Margrethe Nielsdatter*,⁷⁸ fødsels- og dødsdata kendes ikke, datter af Niels Madsen i Gjesing og Kirsten.

Kaadner og fntl. murer i Gjesing.

5 børn, 3 sønner og 2 døtre.

50–51 *Thomas Andersen Toft*, * omkr. 1680/90 fntl. i Hjemsted, † senest 1740⁷⁷ smst., søn af Anders Nielsen Toft⁷⁹ (ca. 1640–1706), gårdmand i Hjemsted, og Ester. ~ 1° ca. 1713 m. *Anne Pedersdatter*, † ca. 1720 i

Hjemsted, datter af Peder Nielsen († ca. 1713⁸⁰), gårdmand i Misthusum, og Anne (lever 1713⁸⁰), ~ 2° ca. 1721 m. Karen (ca. 1700–1766).

Gårdmand i Hjemsted, formentlig på sødegården, en 2½ ottings ejendom under Haderslevhus, som senere svigersønnen Peder Hansen (nr. 24) fik. Han er den ældste i slægten, som Nicolai Svendsen omtaler i sine erindringer.⁸¹ Der må på gården have befundet sig en kopi af den arvedelingskontrakt af 13/12 1743, der nævnes under nr. 24, den omtales i hvert fald af Nic. Sv.

8 børn, 1 søn og 7 døtre.

- 52–53. *Laurids Madsen Bek*, * ca. 1685 formodentlig i Bæk,⁸² Nustrup Sogn, Haderslev Amt, † 12/4 1728 i Ribe. ~ 9/11 1717 i huset i Ribe m. *Else Andersdatter*, * 1681, db. 30/1, i Ribe, † 1758 ell. 59, begr. 4/1 59, smst., datter af Anders Jacobsen Aabenraae (ca. 1643–1715), borger i Ribe, ~ 2° 4/5 1729 i Ribe m. Søren Nielsen Quong (ca. 1705–1759), udrider, senere kæmmer i Ribe.

Tog 14/6 1725 borgerskab i Ribe som udrider.⁸³ Skiftet efter ham 20/5 1728⁸⁴ udviser et ret fattigt bo med indtægter på 160 Rigsd. og gældsposter på 116 Rigsd., altså kun ca. 44 Rigsd. til deling mellem enken og de 3 efterladte børn.

Heller ikke konens slægt var særligt velstående. Hendes søster Anne Andersdatter var gift med skomager Hans Rasmussen Bruun i Ribe, efter hvem der var skifte 7/5 1731 med indtægt 267 Rd., udgift 230 Rd., og skiftet efter hendes bror Jacob Andersen Aabenraae 29/8 1716 udviser et betydeligt underskud. På den baggrund kan det synes ejendommeligt, at hans 3 børn kom så godt i vej, som tilfældet var: Sønnen Nicolai Beck (nr. 26) blev en fremtrædende borger i Ribe og gift med en datter af en af byens virkelige matadorer, den anden søn Mads (eller Matthias) Beck (1721–1789) blev præst, sidst netop i Skærbæk, hvor broderen Nicolai da boede, og endelig blev datteren Kirsten gift med Søren Pedersen Brinck, kroholder i Sønderhø, som hørte til en af Fanøs mest fremstående slægter.

- 54–55 *Hans Hansen Krag*, * omkr. 1700/05 antagelig i Varde, † 9/3 1750 i Ribe, søn af Hans Nielsen Krag,⁸⁵ farver i Varde, og Cathrine⁸⁶ († 1761). ~ ca. 1734 m. *Margrethe Sophie Pahl*, * 1706, db. 8/12, i Rudkøbing, † 1753, begr. 29/8, i Svendborg, datter af Frederich Marcussen von der Pahlen,⁸⁷ købmand i Rudkøbing, og Anna Lucie Feddersen⁸⁸ († 1752, ~ 2° 24/3 1719 m. Johannes Borchsenius († 1748), byskriver og postmester i Rudkøbing), ~ 2° før 13/9 1751⁸⁹ m. Jens Ambrosii Nyborg⁹⁰ († 1776), birkeskriver i Tåsinge Birk,⁸⁹ senere byfoged i Svendborg,⁹¹ ~ 1° m. Anne Marie Hing, ~ 3° m. Elisabeth Villadsdatter Winding.

Fuldmægtig på Endrupholm 1721,⁹² boede 1735–37 på Lykkegård i Jerne Sogn.⁹³ Prokurator uden kongelig bevilling,⁹⁰ 2/1 1739 hospitalsforstander i Ribe, rådmand smst. 23/1 1750.⁹⁰

Hans Krag har tilsyneladende været en ganske betydelig mand i Ribe i de ca. 12 år, han boede her. Skifteforretningen efter ham,⁹⁴ der strakte sig over flere år, viser, at han var en særdeles formuende mand. Hans bohavne alene blev vurderet til 1482 Rigsd. og omfattede foruden en del rede penge (i speciedaler, ducater og rosenobler), nogle guldkæder og diamantringe og en mængde sølvtøj. Dertil kom forskellige ejendomme i Ribe og nogle jordstykker samt utallige tilgodehavender. Hans debitorer var hovedsageligt Ribe-borgere, men også slægtninge fra Varde og en mand i Rudkøbing skyldte ham penge. I alt beløb boets indtægt sig til 7200 Rigsd. Der var dog også en del gældsposter, hvoraf en del var arveparter for forskellige umyndige børn i Ribe, for hvilke han havde været formynder. Blandt bohavet var ganske mange bøger. At der var en bibel og nogle postiller samt nogle juridiske afhandlinger, kan ikke overraske, men tilstedeværelsen af flere historiske bøger vidner om en interesse for den slags emner hos Hans Krag, f.eks. var der Laurids Thuras værk om den danske krønike, en tale om søslaget ved Colberg Heide og en bog om Alexander den Stores bedrifter.

- 56–57 *Anders Pedersen*, * ca. 1698 uvist hvor,⁹⁵ † 1761, begr. 5/3, i Løgumkloster. ~ 1° 18/11 1734 i Løgumkloster m. *Barbara Pedersdatter*, * 1711 i Døstrup, † 1742, begr. 27/12, i Løgumkloster, datter af Peder Hansen⁹⁶ (1672–1733), gårdmand i Døstrup, og Kirsten Andersdatter⁹⁷ (ca. 1672–1760, ~ 1° m. Hans Jepsen († 1698), gmd. i Døstrup). ~ 2° 29/10 1743 i Løgumkloster m. Kirstine Madsdatter fra Trelborg, Brede Sogn. Farver i Løgumkloster. 4 børn, 3 sønner og 1 datter.

- 58–59 *Peder Jensen*, kaldet *Indien*, * ca. 1698 uvist hvor,⁹⁸ † 1748, begr. 6/3, i Døstrup. ~ 1732 i Døstrup m. *Kirsten Nielsdatter*, * 1709 i Vinum, † 1753, begr. 11/4, i Døstrup, datter af Niels Simonsen (ca. 1669–1743), gårdmand i Vinum, og Karen Jepsdatter⁹⁹ (ca. 1673–1751).

Døstrup kirkebog siger ved hans død: »en velforsøgt sømand i fremmede lande, som han i mange år i stor nød og for . . . havde rejst igennem«. Disse eventyr i det fremmede er vel baggrunden for hans tilnavn Indien.

Gårdmand i Døstrup, havde $\frac{1}{4}$ under Schackenborg Gods. Skifte efter ham blev holdt 23/6 1749,¹⁰⁰ hvor der blev indgået forlig mellem enken og børnene, således at hun ville skaffe hver af sønnerne 1 års fri »udredsel« til skibs eller betale dem 8 Rigsd., mens pigerne skal have hver 4 Rigsd. eller $\frac{1}{2}$ års fri kost, når de bliver 18 år. Af skiftet efter konen, der afholdtes 10/5 1753,¹⁰⁰ fremgår det, at den ældste søn Jens faktisk er kommet ud at sejle.

10 børn, 7 sønner og 3 døtre.

- 60–61 *Hans Jørgensen*, * 1702 i Gjesing, † 1778, begr. 5/7, smst., søn af Jørgen Nielsen,¹⁰¹ gårdmand i Gjesing, og Lene Hansdatter.¹⁰² ~ 29/10 1730 i

Skærbæk m. *Anne Nielsdatter*, * 1708 i Gjesing, † 1746 smst., datter af Niels Hansen Uhl († før 16/8 1713,¹⁰³ gårdmand i Gjesing, og Maren Pedersdatter¹⁰⁴ (~ 2° m. Hans Andersen Toft (ca. 1680–1744), gårdmand i Gjesing).¹⁰⁵

Gårdmand på fødegården i Gjesing, som senere blev overtaget af sønnen Niels Hansen (nr. 30).

7 børn, 4 sønner og 3 døtre.

62–63 *Niels Oksen*, * 1714 i Misthusum, † 1764, begr. 28/3, i Melby, søn af Ock Erichsen¹⁰⁶ (omkr. 1675/80–1730/31, ~ 2° m. Ingeborg N.N. († ca. 1727), ~ 3° m. Dorthe Nielsdatter (* 1700), gårdmand i Misthusum,¹⁰⁷ og Ingeborg Lasdatter¹⁰⁸ (omkr. 1685/90–1722/23). ~ 25/10 1742 i Skærbæk m. *Karen Bertelsdatter*, * 1718 i Gjesing, † 1776, begr. 5/9, i Melby, datter af Bertel Christensen¹⁰⁹ (1686–før 23/9 1748),¹¹⁰ gårdmand i Gjesing,¹¹¹ og Anne Nielsdatter¹¹² (1693–efter 28/12 1758).¹¹³

Bosiddende i Melby, Skærbæk Sogn, havde et inderstehus, som senere svigersønnen Jens Andersen købte.¹¹⁴ Af de maleriske små huse i Melby er adskillige bevaret i dag. Arvede 12/9 1761 100 Rigsd. efter den barnløse broder Erich Oksen, der havde fødegården i Misthusum.¹¹⁵

4 børn, 1 søn og 3 døtre.

III. Anetavle for professor Jannik Petersen Bjerrum (1851–1920).

For 54 af Jannik Bjerrums forfædre til og med tiptipoldeforældrene har det været muligt at fastslå fødesognet. Disse fordeler sig på den måde, at også her er sogne i Tønder Amt dominerende, idet 41 af anerne er født i sogne i dette amt (flest Skærbæk 17, Roager 8, Brøns 5, Brede og Nr. Løgum 4), 10 er født i sogne i Ribe Amt (Vr. Vedsted 7 og Jerne 3), og de sidste 3 aner er født i Toftlund Sogn i Haderslev Amt.

Tidsmæssigt fordeler forfædrene sig således med hensyn til fødselsår:

Forældre:	1826
Bedsteforældre:	1788 – 1804
Oldeforældre:	1748 – 1775
Tipoldeforældre:	1708 – 1746
Tiptipoldeforældre:	1658 – 1724

Tidsfordelingen er altså stort set den samme som for Nicolai Svendsens aner.

Af de 32 tiptipoldeforældre kendes alle på nær 4, og for disse 28 kendte gælder det, at forældrene igen kan findes til næsten alle, nemlig de 27, og mange af disse 27's anelinier kan føres adskillige generationer tilbage.

Der er intet anesammenfald til og med tiptipoldeforældrenes generation, til gengæld mange i de næste anerækker sammen med flere eksempler på aneforskydning, således er 1 af tip²-oldeforældrene (nr. 40) bror til en af tip³-oldeforældrene (nr. 87), og i tip³-oldeforældrenes generation findes 4 søskende-par, således at tip²-oldeforældrene indeholder 3 par fætter-kusine, idet 2 er dobbelt fætter-kusine (nr. 41 og 42), da både deres fædre og mødre er søskende.

Aldersmæssigt fordeler anerne sig således:

	Mænd	Kvinder
under 30 år	0	1
31 – 40 år	0	2
41 – 50 år	3	3
51 – 60 år	5	4
61 – 70 år	9	5
71 – 80 år	7	8
81 – 90 år	3	3
over 90 år	0	1

Gennemsnitsalderen er for de mandlige aner 66,6 år og for de kvindelige 64,1 år, altså lidt højere end for Nicolai Svendsens aner. Her er begge køns

Jannik Bjerrum
1851–1920

aldersfordeling regelmæssig, men spredningen igen størst for de kvindelige aner.

Ægteskabeligt gælder det, at i 24 tilfælde har begge aner i et par kun været gift 1 gang, 1 af de mandlige aner og 2 af de kvindelige har været gift 2 gange.

Jannik Bjerrums aner har gennemgående haft flere børn end Nicolai Svendsens, i gennemsnit 6,6 børn. Det almindeligste er fra 4 til 8 børn, men der er dog enkelte større børneflokke på 11 og 13 børn.

Proband

- 1 *Jannik Petersen Bjerrum*, * 26/12 1851 i Melby, Skærbæk Sogn, † 2/2 1920 i Hellerup. ~ 16/5 1878 i Kolding m. *Anna Kathrine Lorentine Johansen*, * 22/8 1856 i Kolding, † 28/9 1941 i Hellerup, datter af snedkermester *Andreas Lorentz Johansen* (1830–1916) og *Margrethe Sørensen* (1834–1891). Begge ægtefæller ligger begravet på Hellerup Kirkegård.

Student fra Ribe Katedralskole 1869, cand. med. 1876, dr. med. 1882, assistent hos E. Grut i København 1879–84, bestyrer af Kommunehospitalets øjenklinik 1884–86, drev øjenklinik i Havnegade sammen med ovennævnte professor Grut 1885–1907, derefter eneleder af klinikken efter Gruts død 1907. Professor ved Københavns Universitet 1896–1910. Formand for Københavnsk Oftalmologisk Selskab 1900–03, medlem af Det kongelige norske Videnskabernes Selskab 1900–20.

Udgiver og redaktør af »Nordisk Oftalmologisk Tidsskrift« 1888–92, medudgiver af »Medicinsk Årsskrift« 1893–96. Hans videnskabelige hovedværk var en metode til synsfeltundersøgelse fra 1889, som stadig viser sig anvendelig.

Forældre

- 2–3 *Niels Janniksen Bjerrum*, * 2/11 1826 i Melby, † 1880 ikke i Skærbæk Sogn.¹¹⁶ ~ 21/3 1851 i Skærbæk m. *Christiane Degn*, * 23/7 1826 i Nr. Skærbæk, † 1877 ikke i Skærbæk Sogn.¹¹⁶

Farver i Melby. Overtager et hus i denne landsby efter faderen ifl. forlig af 13/3 1848¹¹⁷ og 1/2 1851 en fæstetotting på Gjering Mark.¹¹⁷ Køber og sælger forskellige jordstykker i 1870'erne og låner også en del penge,¹¹⁷ men må så være flyttet fra Skærbæk Sogn, hvor hverken han eller konen dør.

4 børn, 3 sønner og 1 datter.¹¹⁸

Bedsteforældre

- 4–5 *Jannik Petersen*, * 1/3 1799 i Landeby, Nr. Løgum Sogn. Dødsdata kendes ikke. ~ 1° 24/5 1822 i Døstrup¹¹⁹ m. *Kirstine Nielsdatter Bjerrum*, * 1804, db. 15/7, i Melby, † 2/4 1838 smst., gl. sandstensgravsten er bevaret. ~ 2° 28/9 1839 i Skærbæk m. enke for 3. gang *Cathrine Marie Nielsdatter*

(* 1813, g. 1° 23/11 1833 m. Andreas Boysen (1804–36), gmd. og sognefgd. i Moesbøl, ~ 2° 2/11 1836 m. Jacob Borre (1805–37), gmd. i Moesbøl, ~ 3° 5/4 1838 m. Jens Andersen Jensen (1811–38), gmd. i Moesbøl), datter af Niels Feddersen, gårdmand i Ottersbøl, Mjolden Sogn, og Maren Jensdatter.

Husejer og farver i Melby, senere (gennem sit andet ægteskab) gårdmand i Moesbøl. Ejede også en fæsteotting på Gjesing Mark. Er formentlig flyttet fra sognet i 1870'erne sammen med sønnen og svigerdatteren (nr. 2 og 3).

2 sønner i 1. ægteskab, 5 sønner og 2 døtre i 2. ægteskab.

6–7 *Peder Degn*, * 1788, db. 30/3, i Nr. Skærbæk, † 10/12 1855 smst. ~ 4/11 1815 i huset i Roager¹²⁰ m. *Ane Marie Sørensdatter Schmidt*, * 1797, db. 11/6 i Roager, R. Sogn, Tønder Amt, † 3/9 1875 i Nr. Skærbæk.

Gårdmand i Nr. Skærbæk, havde 1/2 gård under Haderslevhus, som han 29/5 1816 overtog efter moderen mod at give hende aftægt.¹²¹ Sandemand i Hviding Herred og sognefoged over den Haderslevhus'ske del af Skærbæk Sogn. Gården blev senere overtaget af sønnen Christian Degn, sognefogedhvervet af svigersønnen Hans Timmermann Ocksen.

11 børn, 3 sønner og 8 døtre, hvoraf flere var fremtrædende personligheder, der kom til at præge livet på egnen i 1800-tallet.¹²²

Oldeforældre

8–9 *Peter Andreas Lauridsen*, * 25/6 1759 i Brøns, Br. Sogn, † 1/7 1825 i Landeby, Nr. Løgum Sogn. ~ 10/2 1791 i Brøns m. *Karen Nielsdatter*, * 28/7 1759 i Vognsbøl, Jerne Sogn, Ribe Amt, † 18/3 1842 i Landeby.

Boede først i Brøns et par år, antagelig som indsidder hos broderen Peder Lauridsen, der drev fødegården, derefter gårdejer i Landeby til sin død 1825, hvor gården blev overtaget af sønnen Niels Petersen.

Konen er et eksempel på de i indledningen nævnte gårdmandsdøtre fra egnen nord for Ribe, der var draget sydpå for at tjene. Ved ægteskabet i 1791 angives hun at tjene i Søndernæs i Brøns Sogn.

6 børn, 4 sønner og 2 døtre.

10–11 *Niels Jensen Bjerrum*, * 8/1 1770 i Sdr. Farup, Vr. Vedsted Sogn, Ribe Amt, † 21/6 1811 i Melby. ~ 26/10 1798 i Skærbæk m. *Mette Kirstine Pedersdatter*, * 10/10 1772 i Nr. Vollum, Brede Sogn, † 14/6 1813 i Melby.

Husejer og farver i Melby efter konens stedfader Hans Christian Bjerrum ifl. kontrakt af 2/7 1798.¹²³

4 børn, hvoraf kun 1 (nr. 5) nåede voksen alder.

12–13 *Christian Pedersen Degn*, * 1756 i Sdr. Skærbæk, † 14/10 1815 i Nr. Skærbæk, gammel sandstensgravsten er bevaret (billede nr. 8). ~ 20/10 1780 i Skærbæk m. *Anne Nielsdatter*, * 1748 i Gjesing, Skærbæk Sogn, † 6/4 1828 i Nr. Skærbæk.

Gårdmand i Nr. Skærbæk, havde 1/2 gård under Haderslevhus.

Sognefoged over den Haderslevhus'ske del af Skærbæk Sogn. Både gården og sognefogedhvervet blev senere overtaget af sønnen Peder (nr. 6).

5 børn, hvoraf kun 1 søn (nr. 6) og 1 datter¹²⁴ nåede voksen alder.

14–15 *Søren Nielsen Schmidt*, * 1770 i Roost, Arrild Sogn, † 28/1 1829 i Roager. ~ 26/9 1794 i Roager m. *Mette Kirstine Adsertatter*, * 1775, db. 22/1 i Roager, † 14/1 1836 smst.

Gårdmand i Roager på svigerfaderens 2½ ottings gård.¹²⁵ Tingskriver i Hviding Herred. Købte 2/7 1823 på tvangsauktion den store Havervadgård (8½ otting) i Brøns Sogn¹²⁶ for 2530 Rigsd. Courant,¹²⁷ men afstod den samme år til sønnen Niels Sønnicksen Schmidt (* 1800).

6 børn, 3 sønner¹²⁸ og 3 døtre.

Tipoldeforældre

16–17 *Laurids Pedersen*, * 1708, db. 25/3, i Havervad, Brøns Sogn, † 1776, begr. 20/5, i Brøns. ~ 11/11 1736 i Brøns m. *Maren Pedersdatter*, * 1715, db. 15/9, i Brøns, † 1782, begr. 4/7, smst.

Gårdmand i Brøns, havde 1 helgård under Haderslevhus. Ifølge kontrakt sluttet med børnene 16/3 1772¹²⁹ skulle sønnen Peder (* 1740) have gården og yde aftægt til forældrene, sønnen Niels (* 1742) var blevet gift med en enke på en af de andre store Brøns-gårde og havde fået sin arvepart, sønnen Laurids Jensen (* 1748) skulle have 750 Mark lybsk, sønnen Peter Andreas (nr. 8) ligeledes 750 Mark lybsk, og datteren Kirstine (* 1750) 700 Mark lybsk (usædvanligt, da døtrene efter loven kun var berettiget til halvdelen af, hvad sønnerne fik).

10 børn, 8 sønner og 2 døtre, af hvilke ovennævnte 5 nåede voksen alder.

18–19 *Niels Hansen*, * 6/4 1729 i Nourup, Jerne Sogn, † ikke fundet. ~ 2/8 1755 i Brøndum m. *Ingeborg Iversdatter*, kaldes »af Gesing« ved vielsen, men er ikke født i Brøndum eller omliggende sogne, † ikke fundet.

Gårdmand i Vognsbøl i Jerne Sogn¹³⁰ 1757–66, men må derefter være flyttet; ingen af hans børn er konfirmeret i Jerne Sogn, og der er ingen spor af familien i Skast eller Gørding Herreder i folketællingen 1787.

4 børn, som er født i Vognsbøl, kendes, 1 søn og 3 døtre.

20–21 *Jens Nielsen Bjerrum*. * 30/4 1719 i Sdr. Farup, † 18/2 1779 smst. ~ 14/3 1766 i Vr. Vedsted m. *Anne Else Hansdatter*, * 11/7 1746 i Sdr. Farup, † 4/4 1773 smst.

Gårdmand i Sdr. Farup.

3 børn, 1 søn og 2 døtre.

22–23 *Peder Hansen*, * 1736 i Visbjerg, Nr. Løgum Sogn, Tønder Amt, † 4/3 i Nr. Vollum. ~ 9/11 1770 i Brede m. *Kirstine Iversdatter*, * 6/8 1742¹³¹ i Nr. Vollum, † 27/12 smst., ~ 2° 12/6 1779 i Brede m. Hans Christian

Bjerrum¹³² (1748–1811), farver i Melby,¹³³ senere i Bredebro, søn af Hans Christian Hansen (1697–1780), gmd. og sognefoged i Vr. Vedsted, og Anne Andersdatter (1713–63).

Gårdmand i Nr. Vollum, overtog ved ægteskabet svigerfaderens gård, som efter P. H.'s død blev drevet videre af enken Kirstine Iversdatters ugifte bror Anders Iversen,¹³⁴ til K.I.'s svigersøn af 2. ægteskab Christian Petersen overtog den. Der har tilsyneladende hersket en del velstand på gården; således indbragte P.H. »som medgift« 1066 Rigsd.,¹³⁵ og han forøgede gårdens jordtilliggende ved 22/10 1773 på auktion at købe 96 parceller i Tullestem for 202 Rigsd..¹³⁶

2 døtre,¹³⁷ endvidere havde K.I. 2 døtre i sit 2. ægteskab.

24–25 *Peder Jørgen Christiansen Degn*, * ca. 1729 antagelig i Sdr. Skærbæk,¹³⁸ † 1805, begr. 10/3, smst. ~ 7/5 1755 i Skærbæk m. *Maren Andersdatter*, * 1731 i Gjesing, † 1809, begr. 3/9, i Sdr. Skærbæk.

Erklærer 30/9 1767 at skyldte Peder Andersen Smed i Råhede 2000 Rigsd. som rest af betaling for 2 gårde, som han har købt, nemlig $\frac{1}{2}$ gård i Sdr. Skærbæk under Haderslevhus og $\frac{1}{2}$ gård i Misthusum under Schackenborg.¹³⁹ Han boede på gården i Sdr. Skærbæk og var sognefoged over den Haderslevhus'ske del af Skærbæk Sogn.

4 børn, 3 sønner og 1 datter.¹⁴⁰

26–27 *Niels Pedersen*, kaldet *Thyssen*,¹⁴¹ * 22/4 1713 i Gjesing, † 1803, begr. 16/3, smst. ~ 21/11 1743 i Skærbæk m. *Maren Hansdatter*, * 1710 i Gjesing, † 1763, begr. 8/5, smst.

Gårdmand i Gjesing. Fæstede 8/12 1746¹⁴² svigerfaderens gård, som var $\frac{1}{4}$ gård under Schackenborg, senere overtaget af sønnen Hans Nielsen Thyssen (* 1752).

5 børn, 1 søn og 4 døtre.¹⁴³

28–29 *Niels Sørensen Smed*, * 13/6 1737 i Allerup, Toftlund Sogn, Haderslev Amt, † 19/3 1814 i Arnum, Højrup Sogn, Tønder Amt. ~ 23/4 1763 i Arrild m. *Anne Marie Jepsdatter*, * ca. 1738/39 uvist hvor (hun kaldes »af Roest« ved vielsen, men er ikke født der), † 5/4 1811 i Arnum, 72 år gammel.

Efter kontrakt af 12/6 1755¹⁴⁴ får han efter faderen 2 par vadmelsklæder og 1 skrin. Bor i Toftlund 1763–68, køber en smedie der 3/12 1765,¹⁴⁵ bor i Roost 1770–74, senere flyttet til Arnum, hvor han i hvert fald boede fra 1799¹⁴⁶ til sin død.

4 børn, 3 sønner og 1 datter.

30–31 *Adser Hansen*, * 1738, db. 28/9, i Roager, † 1802 på Gjelstoft, Højrup Sogn, begr. på Roager Kgd., ~ 21/10 1763 i Roager m. *Maren Bundesdatter*, * 1738 i Kirkeby, Roager Sogn, † 17/1 1831 i Roager.

Gårdmand i Roager, havde en $2\frac{1}{2}$ ottings ejendom under Haderslevhus.¹⁴⁷ Købte 1793 hovedparcellen af gården Gjelstoft i Højrup

Sogn,¹⁴⁸ mens svigersønnen Søren Nielsen Schmidt (nr. 14) overtog gården i Roager.

10 børn, 3 sønner og 7 døtre.

Tiptipoldeforældre

32–33 *Peder Lassen*, * formentlig 1658 i Råhede,¹⁴⁹ Hvidding Sogn, † 1734 i Havervad, søn af Las Andersen i Råhede og Maren Pedersdatter († 1699). ~ 21/10 1689 i Brøns m. *Kirsten Jensdatter*, * 1673 i Søndernæs, Brøns Sogn, † 1750 i Havervad, datter af Jens Jepsen (ca. 1629–1684), gårdmand i Søndernæs, og Maren Lauridsdatter¹⁵⁰ (ca. 1643–1707, ~ 1° m. Hans Lauridsen, gmd. i Havervad).

Gårdmand i Havervad, havde en 4 ottings gård under Haderslevhus.¹⁵¹

8 børn, 4 sønner og 4 døtre.

34–35 *Peder Janniksen*, * 1677, db. 4/11, i Brøns, † 1763, begr. 9/10, smst., søn af Jannik Pedersen (ca. 1643–1716), gårdmand i Brøns, og Maren Madsdatter (ca. 1647–1690). ~ 25/11 1714 i Brøns m. *Karen Nielsdatter*, * 1692 i Brøns, † 1735, begr. 24/7, smst., datter af Niels Hansen Krog († 1707), gårdmand i Brøns, og Mette Lauridsdatter¹⁵² (ca. 1656–1730).

Gårdmand på fødegården i Brøns, som var en 2 ottings gård under Haderslevhus.¹⁵¹

6 børn, 2 sønner og 4 døtre.

36–37 *Hans Sørensen*, * ca. 1697 uvist hvor, † 1754 i Nourup. ~ m. *Maren Hansdatter*, * 1701 i Strandby, Jerne Sogn, † 1755 i Nourup, datter af Hans Christensen Spangsberg (ca. 1667–1737), gårdmand i Strandby, og Edel Christensdatter.¹⁵³

Gårdmand i Nourup.

9 børn, 6 sønner og 3 døtre.

38–39 Kendes ikke.

40–41 *Niels Pedersen Bjerrum*, * 1670, db. 30/10, i Sdr. Farup, † 10/2 1748 smst., søn af Peder Nielsen Bjerrum (1635–1699), gårdmand i Bjerrum,¹⁵⁴ og Anne Jensdatter (1647–1694). ~ 1713 i Vr. Vedsted m. *Bodil Hansdatter*, * 1/1 1692 i Sdr. Farup, † 6/2 1745 smst., datter af Hans Jensen (1663–1730), gårdmand og sandemand i Sdr. Farup, og Inger Jensdatter (1664–1739).¹⁵⁵

Gårdmand i Sdr. Farup.

8 børn, 6 sønner¹⁵⁶ og 2 døtre.

42–43 *Hans Christian Hansen*, * 4/11 1697 i Vr. Vedsted, † 23/5 1780 i Sdr. Farup, søn af Hans Jensen Rytter¹⁵⁷ (1662–1697), gårdmand i Vr. Vedsted, og Barbara Jensdatter¹⁵⁷ (1668–1739, ~ 2° m. Peder Pedersen Bjerrum¹⁵⁸ (1672–1737), gmd. i Vr. Vedsted). ~ 20/6 1730 i Vr. Vedsted m. *Anne Andersdatter*, ~ 1713, db. 25/5, i Sdr. Farup, † 1/12 1763 smst.,¹⁵⁹

datter af Anders Ibsen¹⁶⁰ (1690–1745), gårdmand og sognefoged i Vr. Vedsted, og Anne Pedersdatter Bjerrum¹⁶¹ (1677–1760).

Gårdmand i Sdr. Farup på en gård tilhørende Ribe Hospital, som siden blev overtaget af svigersønnen Jacob Pedersen Borre. Sognefoged i Vr. Vedsted Sogn.

13 børn, 7 sønner¹⁶² og 6 døtre.

- 44–45 *Hans Hansen*, * ca. 1677 antagelig i Visbjerg, † 1742, begr. 7/3, smst., søn af Hans Jensen († før 1710¹⁶³), gårdmand i Visbjerg, og Merret († før 1710¹⁶³). ~ 6/11 1732 i huset i Visbjerg, Nr. Løgum Sogn m. *Mette Pedersdatter*, * ca. 1706 i Visbjerg, † 17/3 1790 smst., datter af Peder Christensen († før 1710¹⁶³), gårdmand i Visbjerg, og Anne Christensdatter¹⁶⁴ (ca. 1667–1743), ~ 2° 29/10 1743 i Nr. Løgum m. Anders Pedersen (1711–1779), gårdmand i Visbjerg, søn af Peder Andersen, gmd. i Løjved, Nr. Løgum Sogn, og Mette Pedersdatter.

Gårdmand i Visbjerg, havde ½ gård under Løgumkloster Amt.

4 børn, 2 sønner og 2 døtre, endvidere havde konen 1 datter i sit 2. ægteskab.

- 46–47 *Iver Andersen*, * ca. 1713 i Nr. Vollum, † 20/3 1778 smst., søn af Anders Andersen (* 1667), gårdmand i Nr. Vollum, og Maren Iversdatter.¹⁶⁵ ~ omkr. 1734/35 i Brede m. sin kusine¹⁶⁶ *Anne Andersdatter*, * ca. 1710 i Sdr. Vollum, † 4/3 1798 i Nr. Vollum, datter af Anders Iversen, gårdmand i Sdr. Vollum, og Kirsten Pedersdatter Beyer (* 1687¹⁶⁷).

Gårdmand på fædrengården i Nr. Vollum. Skiftet efter ham 3/7 1778¹⁶⁸ viser et righoldigt bohove vurderet til i alt 1250 Rigsd. med f.eks. en masse sølvtoj.

5 børn, 2 sønner og 3 døtre.¹⁶⁹

- 48–49 *Christian Petersen (Degn)*, * ca. 1702 formtl. i Løgumkloster, † 1751 i Sdr. Skærbæk, søn af Peter Jørgensen¹⁷⁰ (ca. 1666–1723), kådner og snedker i Løgumkloster,¹⁷¹ og Ancke Hansdatter. ~ m. *Maren Simonsdatter*, * 1700 i Skærbæk, † 1750 i Sdr. Skærbæk, datter af Simon Jepsen (ca. 1658–1705), gårdmand i Gjesing, senere husmand i Skærbæk, og Karen Hansdatter Mørck.

Bosiddende i Sdr. Skærbæk. Kaldes degn et par gange i 1737–38, og har formentlig på en eller anden måde været præstens medhjælper.¹⁷²

8 børn, 3 sønner og 5 døtre.

- 50–51 *Anders Nissen*, fødsels- og dødsdata kendes ikke,⁷⁷ søn af Nis Andersen († 1688/89), gårdmand og kirkeværger i Gjesing,¹⁷³ og Mette. ~ 27/10 1709 i Skærbæk m. *Maren Jensdatter*, * ca. 1683 i Gjesing, † 1754 smst., datter af Jens Andersen¹⁷⁴ (1657–1708), gårdmand i Gjesing, og Bodil.

Gårdmand i Gjesing.

7 børn, 3 sønner¹⁷⁵ og 4 døtre.

52–53 *Peder Nielsen*, * 12/8 1666 i Gjesing, † 27/10 1734 smst., søn af Niels Nissen¹⁷⁶ (1622–1690), gårdmand i Gjesing, og Anne Pedersdatter¹⁷⁷ (ca. 1639–1707). ~ 1704 i Skærbæk m. *Sidsel Eriksdatter*,¹⁷⁸ * 4/6 1674 i Misthusum, † 27/4 1752 i Gjesing, datter af Erik Oksen¹⁷⁹ (ca. 1637–1705), gårdmand i Misthusum, og Maren Nielsdatter († efter 1710).

Gårdmand på fødegården i Gjesing, som var en $\frac{3}{4}$ gård under Schackenborg,¹⁸⁰ fæstebrev fornyet 18/4 1705, senere overtaget af sønnen Niels Nissen Pedersen¹⁸⁰ (1705–1777).

5 sønner.

54–55 *Hans Nielsen (Thygesen)*, * ca. 1667 i Gjesing, † 1746 smst., søn af Niels Jepsen (Thygesen) (ca. 1614–1705), gårdmand i Gjesing, og Kirsten Hansdatter (ca. 1627–efter 1711). ~ 1701 i Skærbæk m. *Karen Pedersdatter*, * ca. 1675 i Gjesing, † 1743, begr. 31/5, smst., datter af Peder Nielsen¹⁸¹. gårdmand i Gjesing, og Mette Pedersdatter.¹⁸²

Gårdmand i Gjesing, læster 21/4 1708 faderens $\frac{1}{2}$ -gård under Schackenborg, som senere svigersønnen Niels Pedersen (Thyssen) (nr. 26) får.

5 børn, 1 søn og 4 døtre.

56–57 *Søren Nielsen*, * 1699, db. 6/3, i Rømet, Toftlund Sogn, † 1762, begr. 5/12, i Ørderup, Toftlund Sogn, søn af Niels Sørensen († 1711) i Rømet og Johanne Pedersdatter¹⁸³ (1656–1728). ~ 8/6 1732 i Toftlund m. *Anne Jørgensdatter*, * 1710, db. 6/3, i Allerup, Toftlund Sogn, dødsdata kendes ikke (er ikke død i Toftlund Sogn), datter af Jørgen Tjellufsen,¹⁸⁴ gårdmand i Allerup, og Leene Pedersdatter¹⁸⁵ (1671–1744).

Boede i Allerup 1732–44, hvor hans børn blev født. Senere havde han $\frac{3}{4}$ gård i Ørderup, som han 12/6 1759 afstod til svigersønnen Lauritz Nissen¹⁸⁶. Der hæftede en del gæld ved gården.¹⁸⁷

6 børn, 4 sønner, 2 døtre.

58–59 Kendes ikke.

60–61 *Hans Adersen*, * 1708, db. 22/7, i Ør. Åbølling, Roager Sogn, † 1775, begr. 11/6, smst., søn af Adser Bundesen¹⁸⁸ (1682–1741), gårdmand i Ør. Åbølling, og Mette Hansdatter¹⁸⁹ (1682–1755). ~ 7/10 1736 i Roager m. *Maren Jepsdatter*, * 1712, db. 8/6, i Roager, † 1779, begr. 25/4, i Ør. Åbølling, datter af Jep Jepsen Karkoe¹⁹⁰ (ca. 1683–1759), gårdmand i Roager, og Else Andersdatter¹⁸⁸ (1685–1737).

Gårdmand i Roager, senere i Ør. Åbølling.

8 børn, 6 sønner og 2 døtre.

62–63 *Bunde Poulsen*, * 1711, db. 3/5, i Kirkeby, † 1784, begr. 25/7, smst., søn af Poul Nielsen¹⁸⁸ (1676–1722¹⁹⁹), gårdmand i Kirkeby, og Maren Bundesdatter¹⁸⁸ (1687–1765, ~ 2° m. Søren Nielsen i Kirkeby). ~

11/10 1733 i Roager m. *Maren Jespersdatter*, * 1713, db. 21/6, i Kirkeby, † 1778, begr. 23/3, smst., datter af Jesper Madsen¹⁹² (1675–1741), gårdmand i Kirkeby, og Maren Jesdatter¹⁸⁸ (1673–1761).

Gårdmand i Kirkeby, havde den eneste gård i Roager Sogn, som hørte under Løgumkloster Amt.¹⁹³

8 børn, 6 sønner og 2 døtre.

Noter og Henvisninger

1. Dansk biografisk lexicon, 2. udg. 1933–44, bd. III, s. 182–83, og bd. XXIII, s. 218–19.
2. R. Mejborg: Nordiske bøndergårde, 1892, bd. I, s. 169 ff giver ikke blot et indblik i nordslesvigske gårdes indretning, men også i bøndernes økonomiske forhold med talrige eksempler.
3. Pers. Tidsskr. 1973, 2. halvbind. K. Albertsen: Slægters uddøen, s. 124.
4. F.eks. af G. Friis i Sønderjyske Årbøger 1891, s. 213–43, af Max Rasch i Festschrift für Otto Scheel, 1952, s. 235 ff, af F. Brenner i Die Heimat 1927, s. 257–64, og af Carl Langholz i Anetavle for Hans H. Jessen og Helene Clausen f. Jessen, 1952.
5. F.eks. Plum, Paludan, Collin, den norske slægt Astrup, og dele af slægter som f.eks. Smith, Foss, Marstrand, Warming, Teilmann o.m.a.
6. Om den vestjyske indvandring i et bestemt sønderjysk sogn (Bedsted) har Carl Langholz skrevet i Sønderjysk Månedsskrift 1953, s. 17–27.
7. Nicolai Svendsen: Spare- og Laanekassen for Skærbæk og Omegn gennem 90 aar, 1950. Ved henvisninger til denne bog i det følgende er titlen forkortet SpL.
8. SpL s. 60.
9. Nicolai Svendsen: Sønderjysk skæbne, et levnedsløb, bd. I, 1953, s. 58. Ved henvisninger til denne bog i det følgende er titlen forkortet SSk.
10. Mads Sørensen Møller (1800–81), lærer i Skærbæk 1851–71. L. S. Ravn: Lærere i Nordslesvig ca. 1814–1920, 1977.
11. Omtales under Jannik Bjerrums forældre.
12. Erik Lassen Ocksen, * 6/3 1849, søn af Kjeld Pedersen Ocksen (1819–93), gårdmand i Moesbøl. Sognepræst i Herfølge-Sædder på Sjælland 1902. Fulgte digteren H. C. Andersen på flere af dennes udenlandsrejser. Han var besvogret med Jannik Bjerrum derved, at hans farbror Hans Timmermann Ocksen (1817–95), gårdmand og sognefoged i Skærbæk, var gift med J. B.'s moster, og han var selv en fjern slægtning af begge probander, idet hans farfars far Las Ocksen (1712–77), gmd. i Moesbøl, var en bror til N. S.'s ane nr. 62 og en brodersøn af J. B.'s ane nr. 53.

13. Hans Andreas Nielsen (1850–1932), søn af Tobias Nielsen (1820–70), kromand og postekspeditør i Melby. Kredslæge i København. Kendt i forbindelse med sit arbejde for at forbedre drikkevandshygien. DBL, bd. XVII, s. 71. Han er ikke beslægtet med probanderne.
14. Han var søn af den kendte godsejer Knud Lausten Knudsen (1806–66) på Trøjborg (DBL bd. XII, s. 612–13) og hustru Gyde Marie Oksen (1806–84), der begge tilhørte vestslesvigske storbondeslægter, hovedsageligt fra sognene mellem Skærbæk og Ribe.
15. Hun tilhørte den på Højer-Møgelønderengen fremtrædende slægt Feddersen, hvis kendteste medlem var hendes farfar, justitsråd, godsinspektør på Schackenberg Berend Feddersen (1767–1846). Hendes forfædre tilhørte altså også bondeoverklassen ligesom ægtefællens (jfr. note 14), men gennemgående fra de sydligere sogne, fra Sydslesvig og Tønder by.
Det skal nævnes, at det kan vises, at Gyde Knudsen både på fædrene og mødrene side stammer fra den i indledningen omtalte herredsfoged Troels Winther på Astrupgård.
16. Se note 7 og 9.
17. SSk s. 25–27.
18. Foruden P. A. Svendsen (nr. 2) giftede også en anden søn Hans Andersen Svendsen (1830–97) sig ind på en af Skærbæk Sogns gamle gårde i Gjering. Hans ægtefælle Ane Kirstine Beck (1833–1917) var på både fædrene og mødrene side beslægtet med N.S. og J.B. Hendes far Jens Matthiesen Beck (1798–1866), gmd. i Gjering, var sønnesøn af Las Oksen (1712–77), gmd. i Moesbøl, bror til N.S.'s ane nr. 62 Niels Oksen i Melby (se også noter 12 og 106), og var dattersøn af gmd. Nicolai Beck i Hjemsted, N.S.'s ane nr. 26, og hendes mor var oldebarn af gmd. Anders Nissen i Gjering, J.B.'s ane nr. 50.
19. SSk, s. 23.
20. SSk, s. 26.
21. Specielt sønderjysk udtryk for en husmand med egen jordlod, af tysk Kate = hytte eller (husmands)sted.
22. I Hans Christian og Aage Jacobsen: Register til stamtavle over møllerslægten Jacobsen, 1946. Han er nævnt heri, fordi en datter af ham var gift med en efterkommer af møller Hans Christian Jacobsen på Brede Mølle.
23. I dele af Sønderjylland blev der ved kongelig forordning af 8/11 1771 påbudt faste slægtsnavne, hvilket visse steder havde den konsekvens, at alle mulige fantasiprægede navne blev opfundet. Se f.eks. Hans H. Worsøe: Slægtshistorie i Sønderjylland, 1983, s. 11.
24. Jfr. note 23. I SSk s. 14 skriver N.S.: »børnene fik navnet Beck, hvilket vist nok skyldtes tilknytningen til den noget finere Ribe-slægt«. Om dette er rigtigt, er vanskeligt at sige, men Beck var i hvert fald et mere specielt slægtsnavn at vælge, da ikke andre familier i Skærbæk bar det, mens faderens tilnavn Toft var langt mere udbredt.
25. Denne børneflok afgiver et ganske godt eksempel på den ofte totale navneforvirring, der herskede i Sønderjylland efter loven af 1771 (jfr. note 23). Patronymer blev ofte brugt som slægtsnavne, også selv om de ikke umiddelbart lod sig forklare som her Feddersen, der ikke optræder blandt forfædrene eller andre til slægten knyttede personer. Ofte stillede flere patronymer ved siden af hinanden; den næstældste søn af nr. 14–15 døbtet f.eks. med hele 3 patronymer: Peder Andersen Hansen Feddersen (* 1804, bager i Melby, senere værtshusholder i Skærbæk), Peder Andersen efter farfaderen, Hansen, fordi faderen hed Hans, og Feddersen, fordi det var det valgte slægtsnavn. I kirkebogen blev han med årene skiftevis nævnt med 1 af navnene, med 2 af dem, eller med alle 3, og rækkefølgen af dem kunne også variere!
26. SSk, s. 26. I nabosognet Emmerlevs kirkebogs dødsregister nævnes i 1779 en skipper Anders Pedersen Kier af Nyland, der døde på sørejse, 47 år gl. Det kan være nr. 16, men da der både mangler egentligt bevis for det og en rimelig sandsynliggørelse af det, er der ikke arbejdet videre på dette grundlag.

27. Hjerpsted kbog er først bevaret fra 1764.
28. Hjerpsted kbog ved sønnens dåb dette år.
29. Hjerpsted kbog ved konens død.
30. Står da fadder i Hjerpsted til sin svoger Niels Olufsens barn.
31. Nævnes i Hjerpsted kbog ved konens død. Datteren Lene Margrethe var gift med degnen i Hjerpsted Christen Jensen Bruun, som tog sin afsked i 1802 efter store stridigheder med Hjerpsted-bønderne (Sønderjysk månedsskrift 1983, 4, s. 106 ff).
32. Angives i Brede kbog ved hans død. Kan ikke kontrolleres, da Sneum kbog først findes fra 1736. En del folk fra Allerup var faddere til hans børn.
33. Angives i Brede kbog ved hans død, hvor denne l. hustru kaldes »afdøde N.N. af Ll. Darum«, og ved hans ægteskab i 1756 i Vilslev kaldes han enkemand. I Darum kbog findes imidlertid intet spor af dette l. ægteskab, hverken vielse eller den l. hustrus død kan findes, men Darum kbog er godt nok meget sjustket ført fra denne periode.
34. Brede kbog findes først fra 1750.
35. Ved sin død angives hun at være fra St. Emmerske i Tønder Landsogn, hvor hendes forældre også har boet (se under nr. 42), men hun kan ikke findes født i Tønder kbog.
36. Han kaldes »Halbhufner« i kirkebogen. Gården hørte sandsynligvis under Løgumkloster Amt, der havde en del gods i Brede Sogn, idet hverken han eller faderen er nævnt i Trøjborg Gods's fæsteprotokoller eller jordebøger.
37. Vielsen har ikke fundet sted i Brede Sogn, og er da formentlig foregået i brudens hjemsovn Emmerlev, hvor vielsesregistret mangler fra den tid.
38. Lø Herreds skøde- og pantebog A 1699–1778, LAÅb.
39. Trøjborg Gods skifteprotokol 1673–1799, LAÅb.
40. Bibog I til skyld- og panteprot. for Hviding og Nr. Rangstrup Hrder. LAÅb.
41. SSK, s. 14.
42. Ribe bys borgerskabsprot. 1585–1809. LAV.
43. Ribe bys skifteprot. 1755–73, LAV.
44. Hviding og Nr. Rangstrup Hrderes skyld- og panteprot. litra E, LAÅb. Gården havde været i samme slægts besiddelse i flere generationer og sæde for sognefogderne for den Haderslevhus'ske del af Skærbæk Sogn.
45. Sønnen Søren Beck (* 1760) overtog fødegården i Hjemsted. Han var gift med Anne Nielsdatter fra Gjesing, en søster til nr. 15. En datter Kirsten (1767–1832) var gift med Matthias Lassen (1743–1821), gmd. i Moesbøl. Deres sønndatter Ane Kirstine Beck (1833–1917) var gift med Hans Andersen Svendsen, gmd. i Gjesing, en bror til nr. 2 (jfr. note 18).
46. Th. Jørgensen: Chronik des Kirchspiels Døstrup, bd. 2, Døstrup præstearkiv, LAÅb. Det er også noteret i Døstrup kbog ved hans vielse.
47. Lø Herreds skøde- og pantebog B 1778–1802, LAÅb.
48. Foruden nr. 15 også Anne Nielsdatter (1777–1825), der var gift med Søren Beck, gmd. i Hjemsted, en bror til nr. 13 (jfr. note 45).
49. Skifte 20/9 1754 i Højer Hrds skifteprot. 1733–55, LAÅb.
50. Står da fadder i Hjerpsted til et barnebarn.
51. I skiftet (se note 49): »Enken A.M. vil ægte Nis Fries«.
52. Nævnes i skiftet efter faderen (se note 49).
53. Hans N. Skade behandler i »Skade-slægtens historie«, dupl., u. årstal, en slægt Skade, der stammer fra en Niels Sørensen Skade († 1729), gmd. i Ll. Darum, forpagter på Sneumgård, der var en af de hovedanklagede i den store smugleriaffære. Hans hustru Anne Hansdatter var en søster til Søren Hansen Skade i Allerup (nævnes i skiftet efter Niels S. Skade), og Hans N. Skade argumenterer i nævnte bog for, at de var børn af Hans Vilslev, men kan ikke give nogen forklaring på, hvorfor Søren Hansen førte Skade-navnet.
54. Konens navn og hendes 2. ægteskab omtales i: »Tvillingsogne af geest og marsk«, udg. af et udvalg i Sneum og Tjæreborg Sogne 1977, Allerups gårdhistorie, s. 108.

55. Ifl. den i note 54 nævnte bog.
56. Dokumenterne i smuglersagen er refereret i H. N. Skades bog (se note 53).
57. Josef Christensen, der senere overtog gården i Allerup. Fra ham er gården gået fra far til søn i yderligere 5 generationer til Johannes Josefsen, der har gården i dag.
58. Vilslev kbog findes først fra 1727, men i skiftet efter konen nævnes et sælvbæger med indskriptionen WHS, DLD 1722. Riberhus Amts skifteprot. 1746–54, LAV.
59. Nævnes i ovennævnte skifte, hvor der også omtales et sælvbæger med indskrifterne JCS, DLD 1712.
60. Nævnes i Brede kbog ved faderens død.
61. »Hans Schwanstrups frue og fader« begr. på samme dag. Register over begravede og viede i Tønder 1661–1756 efter kirke-regnskaberne, LAÅb. Tønder kbogs dødsregister begynder først 1740.
62. Det er uklart, om han har boet i St. Emmerske hele tiden, idet der i Tønder kbog ikke findes nogen børn af ham døbt (jfr. note 35). I det i note 61 omtalte kirkeregnskabsregister nævnes imidlertid børn af ham, begr. 1717 og 1719, så formentlig er det Tønder kbog, der er mangelfuld.
63. Dødsregistret i Brede kbog findes først fra 1763.
64. Hans slægt kan føres yderligere 2 generationer tilbage på den samme gård i Sdr. Vollum. Trøjborg Gods's jordebøger 1577 og fremad, LAÅb. En datter af ham var Maren Iversdatter, g.m. Anders Andersen, gmd. i Nr. Vollum, forældre til J.B.'s ane nr. 46.
65. Anders Iversens ældste datter hed Anne, og da konens mor hed Gyde Marie, er det rimeligt at tro, at den ældste er opkaldt efter farmoderen.
66. Hendes slægt kan på mødrene side føres langt tilbage. Moderen var Anne Feddersdatter (~ Peder Hansen Beyerholm i Skast), som var datter af Fedder Nielsen på Astrupgård i Brøns Sogn, en sønnesøns søn af herredsfoged Troels Winther smst.
67. Ægteskabsdispensation af 16/9 1709. Jyske registre bd. 23, fol. 420, RA. Gengivet i Jon. Smith: Ægteskabsdispensationer, maskinskrevet, LAÅb.
68. Kendt for en omfattende handelsvirksomhed, som kan følges gennem hans endnu bevarede regnskabsbog (Topografica, Skast Sogn, LAÅb). Hans fædrene slægt havde en stor gård i Borrig under Løgumkloster Amt og kan følges 3 generationer tilbage (Løgumkloster Amts jordebog 1607 og amtsregnskaber 1631 og frem). Hans mor Kirsten Pedersdatter Beyerholm (ca. 1633–1659) var søster til Anders Iversens mor og stammer således fra herredsfoged Troels Winther på Astrupgård (se note 66).
69. Hendes slægt kan på både fædrene og mødrene side føres langt tilbage. På fædrene side med sikkerhed 3 generationer tilbage til Hans Obsen, der sammen med sin bror Knud Obsen byggede Skastgård i 1606, og fra ham måske yderligere 3 generationer til Obbe Knudsen i Skast, der nævnes i en jordebog 1534 (Sv. Jacobsen: Anetavle for Birthe Marie Nielsine Jacobsen, 1979, s. 98 ff). Hendes mor var af købmandsslægten Tychsen fra Tønder, der stammede fra Tyge Thomsen (ca. 1586–1665), gmd., sognefoged, skipper i Hjørpsted, over hvem der hænger et epitafium i Hjørpsted Kirke. Mormoderen Anna Lorentzdatter (ca. 1625–1710) var igen på mødrene side af en gammel Tønder-slægt Schmidt, der oprindeligt stammede fra Flensborg, hvor slægten kan følges tilbage til begyndelsen af 1400-tallet, og til hvilken talrige sønderjyske præsteslægter kan henføres. F. B. og L. P. Fabricius: Danske slægter Fabricius, bd. 7 og 8: Tønder-Slesvig slægten og Tønder-Løjt slægten, 1966. Senere korrektioner meddelt af læge Anders Schmidt, Åbenrå.
70. Blandt børnene var Anne Andersdatter (1710–98), J. B.'s ane nr. 47. Mange efterkommere havde også døtrene Margrethe (ca. 1719–1803), ~ 1° m. Peder Laustsen, gmd. i Harris, ~ 2° m. sin mors brodersøn Peder Andersen Beyer (ca. 1729–96), gmd., sognefoged i Harris, og Kirsten (ca. 1721–1805), ~ m. Jes Han-

- sen (ca. 1715–70), gmd. i Kærbølling, Rejsby Sogn.
71. Både hans fædrene og mødrene slægt kan føres yderligere et par generationer tilbage i Emmerlev Sogn. Ud fra forekommende faddere, børnenavn o.l. synes det rimeligt at antage, at hans farmor Gunder, g.m. Laust Laustsen i Kærgård, var en datter af herredsfoged Andreas Lund i Højer († 1665), som igen var en sønnesøns sønnesøn af herredsfoged Troels Winther på Astrupgård, men denne linie til T. W. er dog noget hypotetisk. Den nævnte hrdsf. Andreas Lunds hustru Catharina var en datter af herredsfoged Morits Martensen i Højer (ifl. ligprædiken over sønnen herredsfoged Fedder Lund (1621–1701) i Højer, *Det kgl. Bibl., København.*), hvis hustru Gunders slægt kan føres flere generationer tilbage på frigården Husumtoftmark ved Højer (*Cl. Rolfs: Geschichte des Kirchspiels und Fleckens Hoyer, 1926. Dokumenter vedrørende Husumtoftmark helt fra 1443 findes i Det gottorp'ske Fyrstearkiv, RA.*)
  72. Hendes mor Karen Troelsdatter, ~ 1652 m. gmd. Knud Tolsen i Kærgård, var en datter af Troels Nielsen på den østlige del af Astrupgård, bror til Fedder Nielsen på den vestlige del (se note 66) og således en sønnesønsøn af hrdsf. Troels Winther på Astrupgård.
  73. Hans slægt kan føres langt tilbage på både fædrene og mødrene side. Hans farfar Claus Lütken, skomager i Bergedorf ved Hamborg, var sandsynligvis gift med en datter af Arp Schumacher, brygger i Bergedorf (meddelt af bibliotekar Carl Langholz, Skive), der var farfar til Griffenfeld (Peder Schumacher (1635–99)). Hans mor stammede fra Tønder: Mormoderen Marina Carstensedatter, ~ købmand Josias Kiel (1596–1673), stammede igen på mødrene side fra den slægt Schmidt i Tønder, der er nævnt i note 69, hvis stamfar levede i Flensborg i begyndelsen af 1400-tallet.
  74. Hendes slægt kan med sikkerhed føres yderligere 2 generationer tilbage på både fædrene og mødrene side i henholdsvis Højer og Emmerlev.
  75. Er ikke fundet død i Emmerlev kbog. En skrivelse fra stedsønnen Otto Didrich Laustsen i København er dateret anført dato og vedrørende skiftesamlingen efter ham. Trøjborg Gods's skifteprot. 1673–1799, LAÅ.
  76. Faderen Laust Laustsen fæster 4/6 1703. Schackenborg Gods's fæsteprot. LAÅb.
  77. Skærbæk Sogns kbog mangler begravelsesregister for årene 1712–40, hvorfor det for mange personer, der må være døde inden for dette åremål, er umuligt at fastlægge fødsels- og dødsdata.
  78. Fadderne til hendes og Hans Christensens børn tyder stærkt på, at hun var søster til Jørgen Nielsen, gmd. i Gjesing, som var far til ane nr. 60.
  79. Han havde også sønnen Hans Andersen Toft (ca. 1680–1744), gmd. i Gjesing, der var gift med Maren Pedersdatter fra Misthusum, en søster til broderen Th. A. Tofts 1. hustru. Denne Maren Pedersdatter var i sit 1. ægteskab med gmd. Niels Hansen Uhl i Gjesing mor til ane nr. 61. Yderligere var A. N. Tofts datter Mette gift med Anders Hansen Uhl, gmd. i Hjemsted, en bror til ovennævnte N. H. Uhl. Det nære slægt- og svogerskab mellem slægterne Toft og Uhl blev cementeret i den følgende generation, idet Anders H. Uhls søn Hans Andersen Uhl (1705–59), der fik fødegården i Hjemsted, blev gift 1. gang med Hans A. Tofts datter Ester (1713–38/39).
  80. Skifte efter ham 16/8 1713. Schackenborg Gods's skifteprot. for Ballum distrikt. LAÅb.
  81. SSK, s. 12.
  82. I borgerskabsprotokollen (jfr. note 83) siges han at være født i Nustrup Sogn, og da der i dette sogn findes en landsby ved navn Bæk, er det nærliggende at tro, at han stammer herfra og har taget navn efter sin fødeby.
  83. Ribe bys borgerskabsprot. 1585–1809, LAV.
  84. Ribe bys skifteprot. 1726–41, LAV.
  85. Han var givetvis søn af borger i Varde Niels Stefansen Krag, hvis slægt kan føres langt tilbage. Hans morfars far var Anders Nielsen (ca. 1540–1602), ejer af går-

- den St. Hebo i Janderup Sogn vest for Varde, som var født på Astrupgård i Brans Sogn, bror til de tidligere nævnte Fedder Nielsen og Troels Nielsen, der beboede gården (jfr. note 72), og dermed et oldebarn af herredsfoged Troels Winther på Astrupgård.
- Om Hans Nielsen Krags forfædre i Varde, se C. Lindberg Nielsen: *Varde bys historie*, 1942.
- Om St. Hebo, se »Janderup og Billum Sogne«, bd. III, s. 199 ff, 1983.
86. »Cathrine Hans Krags« står fadder i 1712 (Varde Sct. Nicolai kbog). Ved sin død kaldes hun blot »sal. Hans Krags enke«.
  87. Stammede formentlig ligesom konen fra Flensborg, hvor der i 1700-tallet har levet nogle von Pahlen'er (Aage Bonde og Johan Hvidtfeldt: *Borgmestre, rådmænd, byfogder og byskrivere i Flensborg 1550-1848*, 1961).
  88. Hendes slægt kan føres 2-3 generationer tilbage, idet hun tilhørte en slægt Feddersen, der oprindeligt stammede fra Flensborg, behandlet i *Danske patriciske slægter*, bd. I, 1891, s. 102-25.
  89. Ifl. skiftet efter Hans Krag er hun på dette tidspunkt i ægteskab med ham, og han kaldes da birkeskriver til Tåsinge Birk.
  90. H. Hjorth-Nielsen: *Danske prokuratorer 1660-1869*, s. 254. At hans kone M. S. Pahl var enke efter Hans Krag i Ribe, nævnes ikke her.
  91. De bor i Svendborg 13/6 1752, stadig ifl. skiftet efter Hans Krag.
  92. Viborg Landsting skøde- og panteprot. 1720-24 (Ifl. seddelregister LAV).
  93. Hos Hjorth-Nielsen (se note 90) angives fejlagtigt Lykkegård i Ølgod Sogn.
  94. Ribe bys skifteprot. 1742-56, LAV.
  95. Ved hans vielse anføres i Løgumkloster kbog: »aus Døstrup gebürtig«, men i selve Døstrup er han ikke født ifl. kbogen. En Anders Pedersen er født i Lourup i Døstrup Sogn i 1698, men da i øvrigt intet tyder på, at han er den rigtige, er der ikke arbejdet videre herudfra.
  96. Stammede fra Øbjerg i Arrild Sogn, hvor hans slægt kan følges et par generationer tilbage.
  97. Han stammede ligesom hendes 2. ægtemand (se note 96) fra Øbjerg. Der blev holdt skifte efter ham 26/8 1698 (Trøjborg Gods's skifteprot. 1673-1799, LAÅb). Skiftet viste et ret righoldigt bo med en indtægt på 1453 Rigsd.
  98. Angives i Th. Jørgensen: *Chronik . . .* (se note 46) at være fra Skærbæk, men kan ikke findes i kbogen fra dette sogn.
  99. Både Niels Simonsens og Karen Jepsdatters slægt kan takket være Døstrup kbog, der går tilbage til 1603, og Th. Jørgensen: *Chronik . . .* (se note 46) i flere linier føres op til 5-6 generationer længere tilbage.
  100. Schackenberg Gods's skifteprot. for Ballum distrikt 1746-58, LAÅb.
  101. Bror til ane nr. 49.
  102. Hendes slægt kan på både fædrene og mødrene side føres langt tilbage. Faderen, gmd. i Hjemsted Hans Christensens († ca. 1684) forældre var begge født på Rømø. Moderen Ester Hinrichsdatter Kromus (ca. 1650-92) tilhørte en slægt, der havde taget navn efter Kromose på Rømø, hvor hendes farfar Christen Pedersen fæstede en gård i 1615 (Riberhus Lensregnskaber, RA). Han var igen søn af gmd. og delefoged Peder Nielsen i Vesterende, Ballum Sogn, som var en meget fremtrædende personlighed på godt og ondt i sit sogn og bl.a. en af foregangsmandene i striden mod sognepresten Hr. Anker Jensen Buch († 1662), som blev afsat i 1637 (*Sønderjyske Årbøger* 1959, s. 1-27).
  103. Skifte denne dato i Schackenberg Gods's skifteprot. for Ballum distrikt 1712-19, LAÅb.
  104. Søster til ane nr. 51, jfr. note 79.
  105. Bror til ane nr. 50, jfr. note 79.
  106. Bror til J. B.'s ane nr. 53. Havde adskillige børn, bl.a. sønnen Las Ocksen (1712-77), gmd. i Moesbøl, der nævnes i note 12 og note 18.
  107. Havde også ¼ gård i Moesbøl under Schackenberg, som han fæstede 11/3 1721 (Schackenberg Gods's fæsteprot., LAÅb).
  108. Hendes mor Maren Christensdatter var søster til gmd. Hans Christensen i Hjemsted († ca. 1684), morfar til ane nr. 60 (jfr.

- note 102). Hendes fædrene slægt kan føres meget langt tilbage, i lige mandlig linie til tipoldefaderen, gmd. Knud Pedersen i Gjesing, der var herredsfoged i Hviding Herred i slutningen af 1500-tallet. Farmoderen Karen Lauridsdatter, gift med gmd. Peder Lassen i Gjesing, var datter af Laurids Hansen Lund, ejer af gården Ulleruplund i Skærbæk Sogn, der var en sønnesøns søn af herredsfoged Troels Winther på Astrupgård.
109. Han stammede fra Søndernæs i Brøns Sogn, hvor hans slægt kan føres yderligere 2–3 generationer tilbage.
110. Skifte efter ham holdtes denne dato. Schackenberg Gods's skifteprot. for Ballum distrikt 1746–58, LAÅb.
111. Havde ½ gård under Schackenberg, som han fæstede 15/1 1734 efter svigerfaderen (Schackenberg Gods's fæsteprot., LAÅb).
112. Hendes fædrene slægt kan føres meget langt tilbage, den lige mandlige linie til hendes oldefar Niels Janniksen i Gjesing, der var delefoged i Hviding Herred, og som 12/5 1606 fæstede sin formodede svigerfar Niels Pedersens gård (Riberhus Lensregnskaber 1606/07, RA). Hendes farmor Anne Brodersdatter (1630/40–ca. 1674) stammede fra Astrup, hvor hendes far Broder Lauridsen havde en Løgumkloster'sk gård (Løgumkloster Amtsregnskaber 1631 og følgende år, RA). Han var muligvis gift med en datter af Fedder Nielsen på Astrupgård (også nævnt i noterne 66, 72 og 85), og hun stammede således muligvis fra herredsfoged Troels Winther på Astrupgård, men denne linie er dog noget hypotetisk.
- Skærbæk Sogns ældste kbog fra 1690–1710 er meget detaljeret ført med bl.a. udførlige biografier over afdøde med angivelse af disses fødested, forældres navne, ægtefæller og antal efterladte børn. Derfor er der mange oplysninger at hente langt tilbage i tiden, hvis man er så heldig at finde aner, der er døde i det angivne tidsrum.
113. Overladelseskontrakt af denne dato, hvorefter sønnen Niels Bertelsen får gården, Schackenberg Gods's skifteprot. for Ballum distrikt 1746–58, LAÅb.
114. Hviding og Nr. Rangstrup Hrds skyld- og panteprot., litra E, LAÅb.
115. Ifl. kontrakt mellem Erich Ocksens enke Anne og hans søskende (Bibog III til Hviding og Nr. Rangstrup Hrds skyld- og panteprot., LAÅb).
116. Årstallet fra Dansk Biogr. Lex.
117. Hviding og Nr. Rangstrup Hrds skyld- og panteprot., litra G, LAÅb.
118. Datteren var Kirstine Bjerrum (1861–1941), mag. scient., dr. phil., lektor i fysik v. Sortedam Gymnasium, g.m. Adolph Constantin Meyer (1854–96), mag. scient. Hun var en fremtrædende og indflydelsesrig personlighed både i videnskabelig og pædagogisk henseende, på en tid, hvor det var uhyre sjældent, at kvinder uddannede sig og markerede sig bl. videnskabsmænd.
- Dansk Biogr. Lex., bd. XV, s. 539 f.
- Om kvinders vilkår ved videregående uddannelser i slutningen af 1800-tallet har Kirstine Bj. selv skrevet i »Kvindelige akademikere 1875–1925«, s. 81–85.
119. Bruden, som mistede sin far som 7-årig og sin mor som 9-årig, har sikkert opholdt sig i dette sogn hos sin mors slægtninge dér.
120. Noteret i Roager kbog.
121. Hviding og Nr. Rangstrup Hrds skyld- og panteprot., litra F, LAÅb.
122. Af sønnerne overtog Christian Degn (1835–94) faderens gård i Nr. Skærbæk. Han var gift med sin kusine Christiane Marie Frederikke Schmidt fra Havervadgård (jfr. note 128). En anden søn Søren Nielsen Degn (1822–69) blev gmd. og sognefoged i Astrup. Han nævnes i SpL, s. 15–16. Datteren Mette Kjerstine Degn (* 1820) blev gift med faderens efterfølger som sognefoged i Skærbæk Sogn Hans Timmermann (egt. H. T. Oksen) (1817–95), gmd. og krojer i Skærbæk, en sønnesøn af Las Oksen (1712–77), gmd. i Moesbøl, nævnt flere gange (noterne 12, 18 og 106). Han omtales i SpL s. 12–14 og kroen i Skærbæk s. 34–36. Deres søn Peter

- Degn Timmermann (1846–1911) var en af danskhedens førere i Skærbæk Sogn og omtales rosende i SSk, bd. II, s. 52. En anden datter Petrea Marie Degn (1832–59) blev gift med fætteren Niels Sønnicksen Schmidt på Havervadgård (jfr. note 128).
123. Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., litra C, LAÅB.
124. Maren Degn (1784–1828), g.m. Jacob Nicolaisen, (1783–1823), møller i Brøns Mølle, som gik fallit under statsbankerotten i 1813. Efter mandens død gik det rask tilbage for enken Maren Degn, som efter sigende søgte trøst i flasken og døde tidligt. En datter døde som fattiglem i Brøns i 1880 (Anders Malling: Brøns Mølle, i Sønderjyske Årbøger 1961, s. 150–51).
125. Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., litra D, LAÅB.
126. Mange vestslesvigske storbønder kom i vanskeligheder efter statsbankerotten 1813. Ovenfor (note 124) er nævnt Jacob Nicolaisen på Brøns Mølle, og også Hans Schack (1777–1852) på Havervadgård, tilhørende en af Brøns Sogns mægtigste slægter, gik fallit og døde som fattiglem (P. O. Andersen: Havervadgård, i Sønderjysk Månedsskrift 1954, s. 90–91).
127. SpL, s. 18–19.
128. Som nævnt overtog sønnen Niels Sønnicksen Schmidt (1800–28) Havervadgård, og efter hans tidlige død en yngre bror Paul Frederik Schmidt (1805–57), der tillige blev gift med broderens enke. Hans søn Niels Sønnicksen Schmidt (1830–95) overtog så Havervadgård og blev 1. gang gift med sin kusine Petrea Marie Degn (1832–59), ligesom hans datter Christiane Marie Frederikke Schmidt blev gift med fætteren Christian Degn (søskende til J.Bj.'s mor, jfr. note 122).
129. Bibog IV til Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., LAÅB.
130. Vognsbøl er i dag en del af Esbjerg by.
131. Brede kbog eksisterer ikke fra dette tidspunkt, men på gården i Nr. Vollum er der gennem flere generationer ført en kombineret regnskabs- og dagbog med familieoptegnelser, hvor enkelte børnefødsler er noteret, bl.a. denne. (Topografica Brede Sogn, nr. 712, LAÅB).
132. Bror til anc nr. 21.
133. Køber 11/2 1778 et inderstehus samt farveriprivilegium af Mathias Petersen Farvers enke i Melby (bibog IV til Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., LAÅB).
134. Ifl. kontrakt nævnt ved skiftet efter Iver Andersen (se note 168).
135. Også nævnt ved skiftet efter svigerfaderen Iver Andersen.
136. Lø Herreds skøde- og pantebog A, 1699–1778, LAÅB.
137. Foruden nr. 11 også datteren Anna Margrethe Pedersdatter (1775–1836), ~ fætteren Mads Nielsen Timmermann (1776–1852), gmd. og sognefoged i Lourup, Døstrup Sogn (jfr. note 169).
138. Dåbsregisteret i Skærbæk kbog mangler for årene 1724–30.
139. Bibog III til Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., LAÅB.
140. Af disse var Anna Marie Pedersdatter Degn (* 1760) gift med Jens Daniel Lassen, bager i Melby, en søn af den flere gange nævnte gmd. Las Ocksen i Moesbøl (se noterne 12, 18 og 106).
141. Han kaldes skiftevis Niels Pedersen og Niels Thyssen i kilderne, undertiden også Niels Snediker. Thyssen-navnet var et navn, der heftede ved gården, og som han fik ved sit ægteskab.
142. Schackenborg Gods's fæsteprot., LAÅB.
143. 3 af disse blev indgiftede i Skærbæk Sogns gamle storbondeslægter: Anne Nielsdatter (nr. 13) i slægten Degn, Maren Nielsdatter (* 1754) blev gift med Peder Lassen Jessen (1751–92), gmd. i Gjesing, en sønnesøn af Peder Lassen (ca. 1667–1748), gmd. i Gjesing, hvis søster Ingeborg Lasdatter var mor til N. Sv.'s anc nt. 62 og hvis forslægt er omtalt i note 108, Sidsel Nielsdatter (1746–1825) blev gift med Niels Hansen Ocksen (ca. 1728–92), gmd. i Gjesing, der dels var en dattersøn af den nævnte Peder Lassen i Gjesing, dels på fædrene side stammede

- fra den i note 179 omtalte Ock Nielsen i Gjesing. Endelig blev sønnen Hans Nielsen Thyssen (* 1752), der overtog fødegården i Gjesing, gift med Anne Marie Lasdatter (* 1765) fra Misthusum, en sønndatter af ovennævnte Peder Lassen i Gjesing. 3 søskende er altså gift med indbyrdes beslægtede ægtefæller, et i øvrigt ikke usædvanligt forhold for de sønderjyske storbonde-slægter.
144. Se note 186.
145. Bibog III til Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., LAÅb.
146. Står da fadder til et barnebarn, Højrup kbog.
147. Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., litra D, LAÅb.
148. Trap: Danmark, bd. 25, s. 566. Købet er ikke fundet i skyld- og panteprotokollen.
149. Hviding kbog er ikke ført for året 1658.
150. Hun var datter af gmd. Laurids Jensen (1608–89) i Havervad, der var gift med en datter af Fedder Nielsen på Astrupgård (nævnt i noterne 66, 72, 85 og 112). Hun er altså en efterkommer af herredsfoged Troels Winther på Astrupgård.
151. Finn Grandt-Nielsen: Mennesker i Brøns Sogn, dupl., 1979.
152. Hendes slægt kan i lige fædrene linie føres yderligere 4 generationer tilbage på den samme gård i Havervad (iflg. Grandt-Nielsen, note 151).
153. Fra dette ægtepar nedstammer den på Esbjerg-egnen udbredte proprietærslægt Spangsberg, behandlet i Hans Nielsen: Slægten Spangsberg, 1932, en gren af slægten også i H.P.H. Novrup: En slægts historie, 1929.
154. Bjerrum var betegnelsen for en 2–3 gårde, der lå i marsken sydvest for Ribe, i reglen kaldt Inder Bj. (eller Tegl Bj.), Mellem Bj. og Yder Bj. (eller Næste Bj.), ifl. Trap: Danmark, Ribe Amt, bd. 23, s. 1039 og 1053, og mundtlige oplysninger fra Ribeborgere.
- En Niels Nielsen Bjerrum i Næste Bjerrum anklager i 1653 en mand i Lustrup for ærerørige beskyldninger (Viborg Landstings Dombøger 1653 C, LAV).
- Han er formentlig far til (evt. ældre bror til) den her nævnte Peder N. Bj.
155. H. J. og I. J. var henholdsvis bror og søster til Barbara Jensdatter og Hans Jensen Rytter, forældre til ane nr. 42.
156. 5 af disse nåede den voksne alder og var med til at udbrede Bjerrumnavnet på Ribe-egnen, nemlig: Peder N. Bj. (* 1715) i Skærbæk, senere i Ribe, Hans N. Bj. (* 1717), gmd. i Rejsby, Jens N. Bj. (nr. 20), Niels N. Bj. (1723–74), gmd. i Sdr. Farup, og Laurids N. Bj. (* 1729), gmd. i Nr. Farup.
157. Se note 155.
158. Bror til ane nr. 40.
159. Skifte efter hende holdtes 28/4 1766. Ribe Hospitals skifteprot. 1763–94, LAV.
160. Hans slægt kan føres yderligere et par generationer tilbage i Vr. Vedsted Sogn. Hans bror Troels Ibsen (1684–1717) blev gift med Mette Hansdatter Windfeld, en gårdmandsenke i Nr. Farup, og fra dem stammer en stor del af den i Ribe Amt vidt udbredte proprietærslægt Windfeld (Mary Windfeld Kaiser: Slægten Windfeld, 1979).
161. Søster til ane nr. 40.
162. Blandt disse var Hans Christian Bjerrum (1748–1811), farver i Melby, 2. ægtemand til ane nr. 23. 3 andre sønner blev gårdmænd på egnen og var i lighed med sønnerne af ane nr. 40 (jfr. note 156) med til at udbrede Bjerrum-navnet: Hans H. Bj. (* 1731), gmd. i Nr. Farup, Jens H. Bj. (* 1733), gmd. i Sdr. Farup, og Laurids H. Bj. (* 1750), gmd. i Rejsby.
163. Nr. Løgum-Løgumkloster kbog findes først fra 1710.
164. Hun stammede fra en gård i Faueryby i Løgumkloster Sogn, hvor hendes slægt kan føres yderligere 4 generationer tilbage (Løgumkloster Amtsregnskaber 1631 og frem). Fra hendes bror Markvard Christensen, der overtog fødegården, stammer slægten Markvardsen, der endnu i dag besidder gården i Faueryby, der dermed har været i samme slægts eje i mindst 400 år.
165. Hun var søster til Anders Iversen i Sdr.

- Vollum, Nic. Sv.'s anc nr. 44 og stammer således fra Troels Winther på Astrupgård (jfr. note 66).
166. Morbrors datter. Dispensation 17/6 1735 iflg. Jonathan Smith: Ægteskabsdispensationer, LAÅb.
167. Jfr. note 165. De er Nic. Sv.'s aner nr. 44 og 45. Begge stammer således fra herredsfoged Troels Winther på Astrupgård.
168. Trøjborg Gods's skifteprot. 1673–1799, LAÅb.
169. Datteren Maren Iversdatter (* 1738) blev gift ind i den i Skærbæk og Døstrup Sogne fremtrædende slægt Timmermann, idet hun ægtede Niels Madsen Timmermann (1731–1819), gmd. og sognefoged i Lourup (jfr. note 137).
170. Han var givetvis bror til Elisabeth Jørgensdatter, der i 1721 blev gift med sognefogdens søn Hans Nielsen Arrilt i Løgumkloster, og som senere et par gange er gudmor for børn af Christian P. Degn og da kaldes »Elisabeth Arriltes Winds«. Dette sidste navn og forskellige andre forhold tyder stærkt på, at Peter J. og Elis. J.dt. er efterkommere efter Elisabeth Boyesen (omkr. 1590–efter 1673), gift med møller Peter Wind i Løgumkloster. Dette åbner mulighed for, at P. J. nedstammer fra nogle af Sønderjyllands ældste kendte bondeslægter. Elisabeth Boyesen var nemlig en datter af birkefogden Hinrich Boyesen i Løgumkloster (omkr. 1550–1621) (ifl. ligprædiken over hendes søn Erich Wind (1610–73), sognepræst i Brede, Det kgl. Bibl.), som muligvis er identisk med en Hinrich Jessen, der nævnes i Løgumkloster som sandemand i 1581 (Pakke med justitsakter m.v. fra Lø Herred 1581–1826, LAÅb), og som derfor kunne være søn af Jes Boysen, frigårdsejer i Kollund, herredsfoged i Vis Herred, hvis hustru var en datter af den i indledningen nævnte herredsfoged Nis Henriksen på Hajstrupgård (1478–1554), og som selv var en sønnesøn af herredsfoged Jes Thomsen i Kollund, der fik adeligt fribrev af kong Hans i 1488. (Om de Kollund'ske frigårde har Carl Langholz skrevet i »Bov Sogn«, redig. af Chr. Stenz og R. P. Sørensen, 1969).
171. Har ½ kåd fra 1698 ifl. Løgumkloster Amtsregnskaber, RA. At en husmand og håndværker kunne være beslægtet med de store gårdmands- og embedsmandsfamilier (jfr. note 170), var ikke usædvanligt i Løgumkloster, hvor flere af håndværkerfamilierne tilsyneladende har haft ret høj status.
172. f.eks. 18/3 1737: »Christian Petersen på Hr. Michel Stillings vegne«, 27/6 1737: »Christian Degn for Hr. Bøgvad«. Hviding Herreds tingbog 1736–44, LAÅb.
173. Skærbæk præstearkiv: Kirkeregnskabsbog. LAÅb.
174. Hans slægt kan føres yderligere 2 generationer tilbage i Skærbæk Sogn.
175. Sønnen Nis Andersen (1718–92), der overtog sødegården i Gjesing, var morfar til Anne Marie Nielsdatter (1793–1835), g.m. Jens Matthiesen Beck (1798–1866) (jfr. note 18), hvis svigersøn igen var Nic. Sv.'s farbror Hans Andersen Svendsen (1830–97), alle på denne gård.
176. Dennes far Nis Nielsen (1594–1668), gmd. i Gjesing, indrettede en lille bog til familieoptegnelser, som blev ført af gårdens ejere i flere generationer. Herfra stammer de præcise fødselsdage, som f.eks. kendes fra nr. 52 og 53, og bogen er en vigtig kilde til Gjesing-slægternes historie. Optegnelserne er nydeligt og sirligt skrevet og vidner om stor skrivekyndighed hos bønderne på denne gård. (Topografica Skærbæk Sogn, LAÅb).
177. Hun var søster til Las Pedersen (ca. 1632–1710), gmd. i Gjesing, hvis datter Ingeborg Lasdatter, g.m. Ock Erichsen i Misthusum, var mor til Nic. Sv.'s anc nr. 62. Hendes slægt kan altså føres langt tilbage, og hun stammer fra herredsfoged Troels Winther på Astrupgård (se note 108).
178. Søster til Ock Erichsen, gmd. i Misthusum, far til Nic. Sv.'s anc nr. 62.
179. Hans far Ock Nielsen, gmd. i Gjesing, blev gennem sine 3 sønner: den her nævnte Erich Ocksen i Misthusum, Niels Ock-

- sen, gmd. i Ottersbøl, og Hans Ocksen (ca. 1638–1703), gmd. i Gjesing, stamfar til en vidt udbredt slægt, hvortil næsten alle med det særprægede fornavn Ock og det deraf afledte patronym Ocksen i Sønderjylland kan henføres.
180. Sønnen Niels Nissen Pedersen fæster 22/9 1739. Schackenborg Gods's fæsteprot., LAÅb.
  181. Søn af Niels Janniksen, gmd. i Gjesing og delefoged i Hviding Hrd., som også er tipoldefar til Nic. Sv.'s ane nr. 63 (jfr. note 112).
  182. Hun var også en søster til Las Pedersen (ca. 1632–1710) i Gjesing. Se note 177.
  183. Hendes slægt kan føres yderligere 3–4 generationer tilbage i Toftlund Sogn takket være kirkebøgerne dør, som findes fra 1610.
  184. Stammede fra Geestrup i Agerskov Sogn og tilhørte en gårdmandsslægt, som kan føres yderligere 2–3 generationer tilbage.
  185. Hendes slægt kan føres yderligere 2 generationer tilbage i Toftlund Sogn.
  186. Bibog II til Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., LAÅb.
  187. Bl.a. en obligation på 400 Mark til Hans Outzen, husfoged i Roost (Hviding og Nr. Rangstrup Hrdrs skyld- og panteprot., litra C LAÅb).
  188. Hans/hendes slægt kan føres yderligere et par generationer tilbage i Roager Sogn.
  189. Hendes slægt kan føres langt tilbage på fædrene side. Farfaderen Claus Hansen Haved, gmd. i Ør. Åbølling, stammede fra Haved i Rejsby Sogn, hvor hans slægt kan følges yderligere et par generationer tilbage. Svend B. Troelsen: Rejsby Sogns historie, 1966.
  190. Tilnavnet skyldes, at han var født på Karkoegård i Seem sogn.
  191. Roager kbog skriver, at han d. 17/11 forvild mellem Birkelev og Kirkeby på hjemrejse »af sin øvrigheds ærinde« og at han d. 20/11 fandtes død på Lundsmark Hede.
  192. Stammede fra Høgsbro i Hviding Sogn, hvor hans slægt kan føres yderligere 2 generationer tilbage. I »Slægtsminder, fortalte af Frederikke Jespersen og Mads Jespersen«, 1925, gøres han fejlagtigt til stamfar til den der omtalte slægt Jespersen. Den korrekte stamfar er givetvis Jesper Jensen, * i Høgsbro 1693, antagelig en fætter til Jesper Madsen.
  193. Løgumkloster Amtsregnskaber, diverse år, RA.

Kendte danskeres anetavler XV

Overlæge Victor Albecks anetavle

af

Georg Albeck

Victor Albecks slægtsrødder finder man især blandt handels- og håndværksfamilier i København og sjællandske købstæder, blandt fæstebønder og husmænd i Vendsyssel og Himmerland samt fæstebønder og gårdejere på Bornholm, hvor der også er aner blandt øens præstestand og borgerskab.

Forsøger man at spore karaktertræk fra slægtsarv, er det næppe helt forkert at antage, at forhandlingstalent, sans for politiske muligheder, overtalelsesevner og tålmod samt sej udholdenhed – nødvendige egenskaber for at kunne føre an i gennemførelsen af en vanskelig samfundssag – peger i retning af arv fra såvel det bornholmske som det jyske, specielt det vendelboske. Af statur mindede han om sin morfar. Selv var det ham i den grad bevidst, at han tidligt forudsagde, at han ville dø i samme alder og af samme hjertesygdom som morfaren. Og dette slog til; begge blev lige netop 64 år og døde så af en hjertesygdom.

Anetavle

Læger og videnskabsmænd er ikke fundet blandt Victor Albecks aner; han synes at være den første af sin slægt, der fødtes med de udprægede evner og interesser, som gjorde ham til en værdsat læge og forsker.

Proband

- 1 *Christian Victor Henrich Albeck*, *9. jan. 1869 i Kbh., dbt. 2. maj (Hell.), † 25. jan. 1933 i Ry, begr. 30. jan. (Århus doms.). – ~ 30. dec. 1902 i Kbh. (Garn.) m. *Ella Zachariae*, * 2. apr. 1874 i Kbh., dbt. 30. maj (Sct. Paul), † 24. juli 1956 i Haderslev, begr. 27. juli (Århus doms.) (F.: Generalløjtnant G. K. C. Zachariae (1835-1907) og hustru Christine Catharina Mathilde Nielsen (1838-1900)). Idet i øvrigt henvises til diverse biografier m.v. meddeles følgende om probandens livsforløb. Efter 15/3 01 at være blevet dr.med. på en kirurgisk afhandling, uddannede Victor Albeck sig bl.a. på Frederiks hospital under kirurgen professor Oscar Bloch og derefter i gynækologi og obstetrik på den Kgl. Fødsels- og Plejestiftelse, samtidig med at han som frivillig assistent en

Christian Victor Henrich Albeck
(1869-1933)

tid var beskæftiget hos den højt agtede lærer professor Carl Julius Salmonsens i dennes netop da oprettede universitetslaboratorium for medicinsk bakteriologi, forløberen for »Statens Serumsinstitut«. Tillige supplerede han sine kundskaber ved studieophold i udlandet. Efter i foråret 1910 at være blevet standset i sin videnskabelige bane som gynækolog og obstetrikker, måtte han anses for at være et oplagt emne til ledelsen af den første offentlige føde- og barselsplejeanstalt i provinsen, da denne i efteråret samme år skulle begynde sin virksomhed i Århus. Til hans københavnske slægtninges bestyrtelse, tænk med sådan uddannelse og forskertrang at søge ud til en – dengang – så fjern provins uden videnskabeligt miljø. Han søgte imidlertid, og fik, i oktober 1910, overaccoucheurstillingen ved »Statens Fødselsanstalt i Jylland«. Her var ikke anden mulighed for at fortsætte en videnskabelig forskning, end hvad han selv kunne skabe og bekoste. Tid fik han ved, som han ofte sagde, at udnytte de »små halve timer«. Han inspirerede fra først af kolleger til at interessere sig for lægevidenskab og var meget aktiv for dannelsen af »Jysk medicinsk selskab«, hvis formand han var indtil han blev formand for den i 1928 etablerede universitetsundervisning i Århus. Det sidste par år havde han tillige været formand for moderselskabet »Dansk medisinsk selskab«, men fra nu af koncentrerede han alle de små halve timer, han kunne afse fra lægegerningen, til arbejdet for et dansk universitet i Jyllands hovedby. I forbindelse med grundstensnælgelsen til den første bygning i universitetsparken, som bl.a. skulle danne grundlag for udvikling af en lægeskole, hædredes han af regeringen ved at undervisningsminister Borgbjerg dekorerede ham med fortjenstmedaillen i guld. Buste (Utzon Frank) i nævnte institutbygning, portrætmaleri (Aug. Tørsleff) i den tidligere fødselsanstalt. Urne under mindsten i naboskab af den tidligere overlægebolig, nu medicinalhistorisk museum, og universitetet.

Forældre

- 2–3 *Carl Nicolai Albeck*, * 4. marts 1836 i Kbh., dbt. 23. maj (V. Frue), † 9. feb. 1913 i Kbh., begr. 14. feb. (Holmens kgd.). – ~ 27. juni 1866 i Kbh. (Holmens) m. *Augusta Hansine Andrea Amalie West*, * 5. marts 1845 i Kbh., dbt. 4. maj (Hell.), † 25. juli 1916 i Kbh., begr. 1. aug. (Holmens kgd.).

Vare- og vekselmægler² C. N. Albeck kom fra fattige kår op i bedsteborgerskabet,³ hjulpet på vej af egne evner og af sin ældste søster i hendes barnløse ægteskab med Berlingske Tidendes daværende redaktør, Heinrich Buchheister. Albeck havde været i købmandslære i Nykøbing på Falster og siden medarbejder hos sin kommende svigerfader, varemægler West, hvor han fik sin uddannelse.

Bedsteforældre

4–5 *Christen Nielsen Albeck*, * 18. aug. 1797 i Albæk sogn, Dronninglund herred, dbt. 25. aug. i Albæk kirke, † 1. jan. 1875⁴ i København (Alm.-Hosp.), begr. 10. jan. (Garnisons). – ~ 20. maj 1827 i Kbh. (Trinitatis) m. *Wilhelmine Jacobine Brachhoff*, * 1802 i Kbh.⁵, † 29. feb. 1868 i Kbh. (Alm. Hosp. af kvæstelser ved fald), begr. 8. marts (Garnisons kgd.)⁶. Arbejdsmand, senere øltapper, værtshusholder og murerformand⁷. Var indtil 1820 avlskarl i Albæk præstegård, fra 1. juli 1820 til 30. Juni 1830 tjente han i den kgl. fodgarde i København, de sidste 3 år dog som frimand i reservebataillonnen med adgang til lønnet beskæftigelse uden for kasernen.

6–7 *Christian Bartholemæus Johan West*, * 26. okt. 1814 i Kbh., dbt. 6. apr. (Hell.), † 18. jan. 1879 i Kbh., begr. 26. jan. (Holmens kgd.). – ~ 18. maj 1844 i Lyngby m. *Wilhelmine Frederikke Nicoline Holm*, * 11. marts 1823 i Kbh., dbt. 30. marts (V. Frue), † 4. marts 1903 i Kbh., begr. på Holmens kgd. Begge døde af hjertesygdom.

West kom i urtekræmmerlære og samtidig optaget i livjægerkorpset, hvori han forblev indtil dets ophævelse 1870, og i krigsåret 1864, hvor korpset overtog vagtjenesten i København, avancerede han til major. Som urtekræmmer⁸ havde han bod og bolig i sin ejendom Lille Kongensgade 18. I 1860 ramtes han som mange andre af konkurs⁹, men et lån fra konens onkel, bagermester Benthien, reddede situationen så meget, at han nogenlunde fik stillet kreditorerne tilfreds og beholdt sin ejendom. Falitten var hæderlig, hvorfor der åbnedes ham adgang til at nedsætte sig som mægler¹⁰.

Oldeforældre

8–9 *Niels Laursen (Lauritzen)*, dbt. 22. marts i 1750 i Albæk kirke, † 14. okt. 1808 i Albæk-Østergaard, begr. 17. okt. i Albæk. – ~ 1780 (trolovet 30. marts) i Albæk m. *Kirsten Jensdatter*, * 15. febr. 1756 i Albæk, dbt. 22. febr. smst., † 9. jan. 1828 i Albæk, begr. 13. jan. smst.

Avlskarl i Albæk præstegård, overtog svigerfaderens fæstehus med jord under Voergaard og var tillige daglønner, d.v.s. tog arbejde hos egnens bønder. – En tid var både husmandens svigerfader og fader på aftægt i Albæk-Østergaard.

10–11 *Friderich Adolph Brachhoff*, * 1747 i Kbh., dbt. 7. dec. 1747 (Garn. tysk menighed), † . . . . – ~ 26. sep. 1783 i Helsingør (Sct. Olai) m. *Giertrud Falk (Falck)*, * ca. 1761, død . . . .

Brachhoff optoges i 1755 som elev i den nylig oprettede stiftelse for fattige børn, Opfostringshuset, hvorfra han i henhold til et dokument, dateret 26. april 1763 sættes i »Christelig og skikkelig« lære i juvelerkunst og guldsmedehåndværk; 1767–72 var han i lære som kleinsmed og

1782–96 fungerede han som mester i Claessens ankersmedie i Helsingør. Ankersmedien nedlagdes 1796, hvorefter Brachhoff formentlig var arbejdsløs indtil han 1800 »i armod« rejste fra Helsingør¹¹. Senere skæbne ukendt.

12–13 *Hans Randers West*, * 25. apr. 1785, dbt. 10. maj i Olsker, † 6. juni 1858 i Kbh., begr. 12. juni på Holmens skibskgd. – ~ 6. nov. 1812 i Kbh. (Garn.) m. *Monsine Hermine Meyer*, * 27. nov. 1787 i Stege, dbt. 29. jan. 1788 smst., † 23. sept. 1862 i Kbh., begr. 30. sept. på Holmens skibskgd.

Urtekræmmer engros og endetail¹² i Ny Adelgade, Kbh. West kom til København 1801 og meldte sig ind i livjægerkorpset, som han dog forlod temmelig brat allerede det følgende år, idet han var set på et sted, hvor man ikke burde vise sig i uniform. I stedet kom han som urtekræmmer-svend ind i det borgerlige infanteri. Mens han som urtekræmmer boede i Ny Adelgade¹³ i Købmager kvarter var West en tid distriktsforstander i fattigvæsenet.

14–15 *Hans Holm*, * 1790 i Kbh., dbt. 1. okt. (Trinitatis), † 21. febr. 1849 i Lyngby, begr. 26. febr. smst. – ~ 30. marts 1817 i Kbh. (V. Frue) m. *Johanne Andrea Boemann*, * 30. aug. 1784 i Hillerød, dbt. 7. sept. (Frederiksborg slotsk.), † 24. maj 1857 i Kbh. (V. Frue sg.), begr. 29. maj i Lyngby.

Styrmand og skibskaptajn, senere bager. Var en årrække ejer af den nu forsvundne Bagergaard i Lyngby¹⁴ – Efter familietraditionen gik Hans Holm i land, fordi hans kones tiltagende synssvækkelse gjorde hans nærværelse påkrævet.

Tipoldeforældre

16–17 *Lauritz (Laurs) Jensen*, * 1719, dbt. 13. aug. 1719 i Skæve kirke, † 26. juli 1788 i Albæk sogn, begr. smst. – ~ 1747, trolovet 29. jan. s.å., i Skæve m. *Dorothea Nielsdatter*, * ca. 1715 i Voer sogn, † 26. april 1777 i Voer.¹⁵

Tjente som karl på gården Kringelhede, var derefter fæstehusmand under Voergaard af et hus uden jord i Vadet og ernærede sig som daglejer og træskomager. Tilbragte sine sidste år på aftægt hos datter og svigersøn i Albæk-Østergaard.

18–19 *Jens Jørgensen*, * 12. nov. 1724 i Albæk sogn, dbt. 17. nov. smst., † 9. febr. 1781 smst., begr. 19. febr. smst. – ~ 1754, trolovet 17. marts s.å., i Albæk m. *Anne Christensdatter*, * 5. nov. 1723 i Albæk sogn, dbt. 28. nov. i Albæk kirke, † 26. dec. 1779 i Albæk, begr. 1. jan. 1780 smst.¹⁶

Fik 30. april 1754 fæstebrev på svigerfaderens fæstehus med jord under Voergaard.

20–21 *Andreas Brachhoff*, * ca. 1707, † 1. dec. 1785 i Kbh.¹⁷, begr. 6. dec. på Garnisons indenbys kgd. – ~ 1. juli 1747 m. *Anna Sophie Lorenzdatter Nordholm*, † før 1. dec. 1785. Han g. 1° m. NN, død senest 1747.

Korporal, senere sergent i det fynske nationale infanteriregiment i Kastellet i Kbh., senest tilknyttet Danske Livregiment som Gevaldiger og forestod som sådan soldaternes afstraffelse. Brachhoff var oprindelig hvervet til garden til fods.

22–23 *Ukendte.*

24–25 *Christian Henrik Bartholomæus Hansen West*, * 11. apr. 1760 i Vester Marie sogn, † 27. nov. 1818, begr. 5. dec. i Nylarsker. – ~ 3. aug. 1784 i Olsker m. *Martha Margrethe Mahler*, * 15. okt. 1761 i Olsker, dbt. 22. okt. smst., † 2. marts 1840 i Kbh., begr. 10. marts i Nylarsker.

Gårdejer, først i Vester Marie sogn,¹⁸ siden fra 1806 ejer af Spagergaard¹⁹ i Nylarsker. Kaptajn i 2. dragonregiment.

26–27 *Bertel Bartholomæus Sebastian Meyer*, * 15. maj 1748 i Rostock, † 7. aug. 1802 i Stege, begr. 26. aug. smst. – ~ 28. aug. 1772 i Stege m. *Margrethe Charlotte Jørgensen*, * i Stege, dbt. 23. febr. 1754 smst., † 12. apr. 1825 i Stege, begr. 20. apr. smst.

Købmand, løste borgerskab som sådan 8. aug. 1770 i Stege. Var tillige kirkeværge og ejede den såkaldte Empiregaard i Møllegade, nu Storegade. Gården ejes nu af Møns Museum.

28–29 *Christen Nicolaisen Holm*, * 10. aug. 1757 i Kbh., hj. dbt. 13. aug. (Trinitatis), † 1827, begr. 13. nov. s.å. (Trinitatis). – ~ 16. febr. 1781 i Kbh. m. *Anna Sophie Amalie Lyng*, * 28. aug. 1749 i Kbh., † 23. apr. 1833 smst., (V. Frue), begr. 30. apr. s.å. (Trinitatis).

Garvermester i Kbh., ejer af den fædrende garvergård matr. nr. 159 A-C på hjørnet af Nørrevold og Tornebuskegade, nu Nørrevoldgade 102.²⁰

30–31 *Hans Johansen Boemann*, * i Roskilde, dbt. 26. jan. 1735 i Roskilde domkirke, † 1813 i Hillerød, begr. 12. marts s.å. (Frederiksborg slotskirke). – ~ 1° 15. nov. 1765 m. enken Karen Troelsdatter, begr. 25. marts 1775 (Frbg. slotskirke), 2° ca. 1776 m. *Catharina Lynggaard eller Lønggaard*, * ca. 1741, † 27. jan. 1820, begr. 4. febr. s.å. (Frbg. slotskirke).

Kobbersmedemester i Hillerød, ejer af matr. nr. 24, Slotsgade.

Tiptipoldeforældre

32–33 *Jens Jensen*, * i Skæve 1678, † 1763 smst., begr. 16. sept. i Skæve (F.: indsidder *Jens Madsen* (ca. 1639–91) og *Dorothea Jensdatter*). – ~ m. *Anna Lars (Laur)s datter*, * i Skæve, dbt. 23. aug. 1692, begr. 6. marts 1774 i Skæve.

Indsidder i Kiersgaard i Skæve, nabosogn til Albæk.

34–35 *Ukendte*

36–37 *Jørgen Pedersen*, ~ *Kirsten Pedersdatter*, * ca. 1685, † 9. juli 1742, begr. 15. juli i Albæk.

Boede i Lyngsaagaard i Albæk sogn.

38–39 *Christen Pedersen*, * ca. 1680, † 3. nov. 1758 i Albæk-Østergaard, begr. 12. nov. i Albæk. – ~ 30. marts 1722 i Albæk k. m. *Kirsten Jensdatter*, * ca. 1688, † 16. juni 1742 i Albæk-Østergaard, begr. 17. juni i Albæk.

Fæstebonde under Voergaard, søn af foregående fæster *Peder Christensen* (ca. 1645–1720).

40–47 *Ukendte*.

48–49 *Hans Jensen West*, * ca. 1714 i Vester Marie sogn, † 1785, begr. 27. febr. smst. (F.: *Jens Hansen* (ca. 1682–1733) i Vestergaard i Vester Marie og *Kirsten Rasmusdatter Marcher* (ca. 1690–?). – ~ 1. okt. 1740 i Aaker kirke m. *Maren Jespersdatter Munck*, * 1721, dbt. 7. maj i Aaker, † 1785, begr. 18. febr. i Vester Marie (F.: proprietær *Jesper Hansen Munck* (ca. 1677–1760) og *Maren Andersdatter* (ca. 1680–ca. 1755)).

Fæster,²¹ senere ejer af Vornedgård nr. 8, Vestergaard, i Vester Marie. – Korporal, senere fændrik.

50–51 *Las Hansen Mahler*, * 30. dec. 1728 i Allinge præstegård, dbt. 6. jan. 1729 i Allinge, † 1789, begr. 14. okt. i Aaker (F.: sognepræst *Hans Christian Lassen Mahler* (1695–1759) og *Martha Jensdatter Lesler* (ca. 1704–ca. 1740)). – ~ ca. 1760 m. *Johanne Marie Larsdatter Randers*, * ca. 1743 i Aals, Norge, † 13. juni 1814 i Kbh., begr. 18. juni i Aaker (F.: kapellan, senere sognepræst *Lars Lauritzen Randers* (1710–80) og *Anne Henriksdatter Barbye* († 1767)).

Student 1750 (Ribe), cand. theol. 1753, privat kapellan i Allinge 1755, sognepræst smst. 1760, fra 1786 i Aaker.

52–53 *Johan Friederich Meyer*, boede i Rostock, ~ ca. 1722 m. NN.²²

54–55 *Mogens Jørgensen*, * ca. 1710–11, fremstillet til dåbens bekræftelse 3. jan. 1712 i Søby kirke, † 4. juli 1784 i Stege, begr. 14. juli i kirken »ved det vestre vindue« (F.: grovsmed *Jørgen Lauritzen Schiødt* (ca. 1670–1722) og *Karen Madsdatter*). – ~ 7. okt. 1750 i Viborg (Gråbrødre k.) m. *Catharina Jørgensdatter Schantz*, * i Viborg, dbt. 29. dec. 1719 (Gråbrødre k.), † maj 1763 i Stege²² (F.: klæde- og vinhandler *Jørgen Pedersen S.* (–1752) og *Karen Jensdatter Nybroe* (ca. 1683–1754)).

Exam. jur. 1740, byskriver i Stege og tingskriver for Møns herredsting 1747, borgmester og byfoged i Stege 1752.

56–57 *Nicolai Christensen Holm*, * i Kbh., dbt. 1. juni 1731 (Trinitatis), begr. 26. nov. 1779 i Trinitatis »Gamle Jord« (F.: garver *Christen Andersen H.* (ca. 1683–1742) og *Anne Haagensdatter* (ca. 1683–1762)). – ~ 1. sept. 1756 i

Garvergården (Trinitatis sogn) m. *Sophie Elisabeth Rydemann*, * ca. 1720, † 30. apr. 1788 i Kbh., begr. 2. maj i Trinitatis »Gamle Jord«. Garvermester i Kbh. – Arvede Garvergården på hjørnet af Voldgaden og Torvekuskegade efter en bevæget familieproces.

58–59 *Poul Lynge (Liunge)*, * ca. 1726, † i Kbh., begr. 22. apr. 1783 (Trinitatis) (F.: urtekræmmer *Poul Munkgaard Lynge* (1696–1752) og *Sophie Amalie*

Maurotz (ca. 1695– ?). – ~ 1759 m. *Mette Lynge*, * ca. 1709, begr. 21. juni 1782 (Trinitatis, Kbh.).

Portner med fri bolig i Abel Cathrines Stiftelse. Kvartermester i stadens fattigvæsen, sidst på Almindeligt Hospital.

60–61 *Johan Isachsen Boemann*, * i Roskilde, dbt. 13. nov. 1696 (Domkirken), † 6. maj 1751 i Roskilde, begr. 12. maj (Domsognet) (F.: kobbersmed *Isach B.* (–1710) og *Maren Johansdatter* (–1717)). – ~ 1° 8. maj 1718 i Roskilde domkirke m. Inger Jacobsdatter, dbt. 14. maj 1702 i Roskilde (Domkirken), begr. 30. okt. 1730 i Roskilde (Domsognet), 2° 1731 m. *Anne Kirstine Hansdatter*, * ca. 1714, begr. 28. apr. 1789 i Roskilde (Domsognet); hun ~ 2° 21. dec. 1752 i Roskilde »i huset« m. Anders Madsen Gennerup, dbt. 15. juli 1720 i Gentofte, begr. 20. juni 1783 i Roskilde (Domsognet).

Kobbersmedemester i Roskilde.

62–63 *Ukendte*.

Noter

1. DBL 3. udg. (1979), Kraks »Danmarkshistoriens blå bog« (1970). Knud Faber: Aarhus Universitet (1937). Aarhus Universitet 1928–78 (Århus 1978).
2. Borgerskab som vare- og vekselmægler 3. marts 1863.
3. Af valgboøger til rigsdagsvalg på Københavns Stadsarkiv ses denne søn af en arbejder uden stemmeret at være en trofast stemme for Højre.
4. Iflg. Leksikon over danske Familier, 1. rk. 4. hft. anføres dødsdatoen som 31. dec. 1874, men iflg. kb. og dødsannonce døde han 1. jan. 1875.
5. Angives oftest født i Kbh., men i folketællingen 1. febr. 1845 angives fødestedet at være Helsingør, hvor hun 15. aug. 1819 var til alters i Sct. Olai Kirke, jvf. Kommunionsbog for Olai Kirke 1804–23, pag. 245.
6. Hendes forlover var portrætmaler Fr. Ad. Brachhoff, som 1825 portrætterede C. N. Albeck, jvf. Fr. Ad. Brachhoffs karakterbog, der opbevares af billedhugger og maler Bertel Børge.
7. C. N. Albeck var flere gange indklaget for Københavns Politiret for uberettiget næringsbrug 1836–37. 9. febr. 1839 afsagdes dom ved politiretten. 20. jan. 1840 ansøgte han magistraten om borgerskab, hvilket blev ham meddelt 27. marts 1841 som øltapper og værtshusholder. 2. juni 1848 deponerede han imidlertid sit borgerskabsbrev.
8. Borgerskab 5. jan. 1839.
9. Jvf. Landsover- samt Hof- og Stadsrettens skiftekommission og Berlingske Tidende 15. nov. 1861.
10. Borgerskab som varemægler 24. sept. 1861 og som vekselmægler 6. nov. 1861.

11. Jvf. Helsingør bys skatteregnskaber, Helsingør rådstuearkiv (LAK). Helsingør smedelavs: Krankerbøsseprotokol 1789-1817 (maj-juni 1800).
12. Borgerskab som urtekræmmer 19. okt. 1810, udvidet 25. okt. 1812 til også at omfatte engroshandel.
13. Var ejer af ejendommen (Købmager kvarter matr. nr. 314) iflg. skøde 8. jan. 1816. Solgt ved skøde 29. juni 1863.
14. Jvf. Nicolai Holm: Glade Aar. Kbh. 1915.
15. Voergaard-Rugtvedgaard godser, Skifteprotokol 1776-1802, 19. aug. 1777 skifte efter Dorothea Nielsdatter.
16. Smst. 17. jan. 1780 skifte efter Anne Christensdatter og 5. marts 1781 skifte efter Jens Jørgensen.
17. Skifte 10. jan. 1786, jvf. Hof- og Stadsretens skiftekommission, forseglingsprotokol kl. 9 B.
18. Skøde fra forældrene 12. nov. 1782. Solgt iflg. skøde 11. jan. 1810.
19. Skøde 6. juni 1806, jvf. Bornholms vester herred, Skøde- og panteprotokol 1781-1813.
20. Tilskødede 8. jan. 1810 ejendommen til sønnen Nicolai.
21. Jvf. fæstebrev af 26. jan. 1735 i Bornholms vester herreds fæsteprotokol 1719-41.
22. Jvf. Stege bys skattemandtal 30. april 1763 og 31. maj 1763, hvorefter Catharina Schaltz døde i maj 1763. Kirkebogen for Stege indeholder ikke dødsfald for 1763. Se i øvrigt Lengnickss stamtavle over familierne Jørgensen & Schiødt. (2. saml., 3. bd. (1856)) og H. B. Krenchel: Stamtavle over Familien Meyer, Kbh. 1892.

Dansk biografisk leksikon

Ved afslutningen af hver udgave af Dansk biografisk leksikon har det problem stået tilbage for den der især søger personlige data, at bl.a. dødsår manglede, dels for biograferedes ægtefæller, dels for de biograferede personer der var i live ved udgivelsen af sidste bind. På dette kunne en flg. udgave kun råde bod efter mange års forløb, og kun i den udstrækning de pågældendes biografi blev genoptaget og dermed ajourført.

Ved udarbejdelsen af det hovedregister, omfattende samtlige biograferede i alle tre udgaver samt Dansk biografisk håndleksikon, der er bragt i tredje udgaves afsluttende bind XVI har redaktionen, så langt tid og arbejdskraft rakte, søgt at afhjælpe denne mangel for de tidligere udgavers vedkommende. Men tilbage står naturligvis en ajourføring af tredje udgaves biografier. Af det kronologiske register, omfattende alene tredje udgaves biografier, som også findes i sidste bind fremgår hvilke biograferede personer der er optaget som nulevende. Det har været redaktionens ønske at finde en form hvorunder de manglende data efterhånden kunne indsamles og publiceres, og en henvendelse er blevet rettet til forlagets ledelse om at overveje udsendelsen af fx ti-års supplementsbind.

Samtidig har spørgsmålet været drøftet med bestyrelsen for Samfundet for dansk genealogi og personalhistorie og med tidsskriftets redaktion. Som resultat heraf vil vi rette en forespørgsel til tidsskriftets læsere om hjælp til indsamling af data (dødsfald). Skulle nogen have lyst til og mulighed for at forestå en sådan indsamling vil vi gerne høre fra Dem. Redaktionen vil kunne stille et uindbundet reentryk af Dansk biografisk leksikon til disposition og ligeledes et eller flere ligeledes uindbundne ekspl. af registerafsnittet.

Henvendelse bedes rettet til:

Sv. Cedergreen Bech, Søtoften 21, 2820 Gentofte

Kendte danskeres anetavler XVI

J. B. S. Estrup og hans 32 aner

Af
Carl Langholz

J. B. S. Estrup er fjernt beslægtet med sin politiske modstander folketingsmand *J. H. G. Tauber*, hvis anetavle bragtes i Persh. T. 1983, s. 23. Estrups tip³-oldefader amtsforvalter *Frederik Berntsen Suhr* (se ved nr. 60) var broder til Taubers tip³-oldefader, sognepræst *Caspar Berntsen Suhr* (se ved nr. 47 i Taubers anetavle).

Proband

- 1 *Jacob Brønnum Scavenius Estrup*, * 16/4 1825 i Sorø, † 24/12 1913 på Kongsdal (Ondløse sogn). ~ 3/9 1857 på Langesø m. baronesse Regitze Charlotte Conradine Arminie Holstein-Carisius, * 21/8 1837 i Itzehoe, † 20/5 1896 på Bregentved, d. af baron, senere gehejmeråd Adam Christoffer H.-C. til Holstenschus (1793–1879) og Magdalene Friccius von Schilden (1799–1846).

J.B.S.E. blev forstkandidat 1844, fik bestalling som landmåler 1847, var ejer af hovedgården Kongsdal 1846–1907, af Kristinsberg 1848–51, af Skaføgård 1852–1907, af Sennarp i Halland 1855–57, af Fjeld 1855–62, folketingsmand 1854–55, landstingsmand 1864–98, 1900–13, indenrigsminister 1865–69, konseilspræsident og finansminister 1875–94, ridder af Dannebrog 1862, kommandør af 1. grad af Dbg. 1869, dannebrogsmænd 1877, ridder af Elefanten 1878, rang i 1. klasse nr. 3 1894.

Forældre

- 2–3 *Hector Frederik Janson Estrup*, * 5/1 1794 i Randers, † 29/12 1846 på Kongsdal. ~ 1° 1/6 1822 i Holtug m. *Jacobine Scavenius*, * 28/9 1800 i København (Frue), † 7/6 1829 i Milano; 2° ~ 29/3 1833 på Kongsdal m. Anne Christine Scavenius, * 24/3 1798 i København (Frue), † 25/7 1882 på Kongsdal, søster til 1. hustru.

H.F.J.E. blev student fra Randers 1810, cand. theol. 1815, dr. phil. 1817, lektor ved Sorø Akademi 1822, medlem af Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog 1824, kst. direktør for Sorø Akademi 1831, direktør for samme 1831–37, medlem af Videnskabernes Selskab

Konseilpræsident J. B. S. Estrup
Efter A. Jerndorffs Maleri (1895) på Frederiksborg

1833, ejer af hovedgården Kongsdal 1836–46, stænderdeputeret 1840–42, ridder af Dannebrog 1832, etatsråd 1837, skrev historiske afhandlinger.

Bedsteforældre

4–5 *Peder Estrup*, * 6/10 1756 i Nibe, † 31/12 1818 i Randers. ~ 31/8 1786 på Gjøøl m. *Giedske Cathrine Jungersen*, * 26/2 1757 på Gjøøl, † 19/3 1830 i København (Trinitatis).

P. E. blev student 1772, cand. phil. 1777, cand. theol. 1779, magister 1782, hører ved Frue skole i Kbh. 1782, rektor i Randers 1788, sognepræst i Nykøbing-Systofte 1803, ved Sct. Mortens kirke i Randers 1803–18, provst i Støvring herred 1803–12, rang med amtsprovster 1812.

6–7 *Jacob Brønnum Scavenius*, * 2/4 1749 i Skagen, † 20/6 1820 på Gjorslev. ~ 3/10 1793 i København (Helliggejst) m. *Karina Lucia Debes*, * 4/5 1775 i Kbh. (Helligg.), † 25/1 1825 smst. (Frue).

J.B.S. blev student fra Ålborg 1770, volontør i rentekammeret 177., assistent i Asiatick Kompagni i Ostindien 1770, senere faktor smst., ejer af Gjorslev, Eriksholm og Søholm 1793, af Klintholm 1798, justitsråd 1793, etatsråd 1811, var ivrig bogsamler.

Oldeforældre

8–9 *Christen Christensen Estrup*, * 1708 i Estrup, dbt. 6/5 i Øster Hornum, † 30/4 1764 i Nibe. ~ ca. 1752 m. *Magdalene Engelstoft*, * 24/4 1730 i Barmer præstegård (Sebber sogn), d. /10 1756 i Nibe.

C.C.E. var 1729 i tjeneste på Kyø, senere foged smst., forpagter af samme 1747–53, af Lindenborg 1757–63.

10–11 *Peder Jungersen*, * 11/7 1720 på Gjøøl, † 31/3 1796 smst. ~ 12/9 1748 på Gjøøl m. *Judithe Thorning*, * 1719 på Gjøøl, dbt. 29/9, † 8/6 1800 i Brøndum.

P.J. blev student fra Ålborg 1738, cand. theol. 1742, personel kapellan på Gjøøl 5/5 1747, sognepræst smst. 15/3 1748, provst 18/11 1767.

12–13 *Peder Christensen Brøndum*, * 1702 i Skagen, dbt. 27/9, † 17.. (tidligst 1755). ~ 27/5 1733 i Skagen m. *Anne Ibsdatter*, * ca. 1714, † 1786 i Skagen, begr. 10/3.

P.C.B. var købmand i Skagen, fik borgerskab 25/9 1730.

14–15 *Lucas Debes*, * 3/2 1741 i Onsø (Norge), † 14/9 1777 i København (Frelsers). ~ 27/1 1773 i Kbh. (Frue) m. *Christiane Suhr*, * 1752 i Kbh., dbt. 28/9, (Frue), † 15/6 1782 smst. (Frue).

L.D. blev student fra Christiania 1760, cand. jur. 1763, sekretær i

Danske Kancelli 1765, assessor i Hof- og Stadsretten 1771, i Højesteret 1772, justitsråd 1774.

Tipoldeforældre

16–17 *Christen Poulsen*, * ca. 1675/80 i Volstrup, Øster Hornum sogn, † 17.. (efter 1721). ~ (før 16/1 1707) m. N.N.

C.P. var dragon i major F.C.L. Drejers kompagni af oberst Fursmans nationale dragonregiment (14/2 1705), blev fæster af en ryttergård i Estrup, Øster Hornum sogn, 18/5 1705, men var der ikke mere i 1724.

18–19 *Laurits Struch Engelstof*, * 14/2 1702 i Sønderho på Fanø, † /12 1779 i Ulstrup. ~ 10/6 1729 i Varde m. *Maren Bjørn Kragelund* * ca. 1705 i Varde, † 1775.

L.S.E. blev student fra Ribe 1723, cand. theol. 28/5 1725, residerende kapellan i Varde 25/5 1727, sognepræst i Sebber-Lundby 14/3 1729, provst 1/3 1760.

20–21 *Jens Jensen (Jungersen)*, * ca. 1680, † 1752 på Gjøøl, begr. 2/1 1753. ~ 11/10 1716 på Gjøøl m. *Ellen (Elline) Christensdatter*.

J.J.(J.) var bonde på Gjøøl.

22–23 *Anders Pedersen Thorning*, * ca. 1683 i Torning, † 22/11 1748 på Gjøøl. ~ (ca. 1715) m. *Giedske Cathrine Prentzler*, * ca. 1693 i Serup, † 1768 på Gjøøl (begr. 5/2).

A.P.T. blev student privat 1703, cand. theol. 1709, sognepræst på Gjøøl 22/3 1715, provst 1/5 1741–43.

24–25 *Christen Jensen Brøndum*, * ca. 1670, † 1741 i Skagen, begr. 2/6. ~ 11/7 1701 i Skagen m. *Karen Nielsdatter*. * ca. 1664, † 22/1 1713 i Skagen.

C.J.B. var skipper og handelsmand i Skagen.

26–27 Ikke fundet.

28–29 *Peder Debes*, * 1/8 1700 i Præstkær præstegård i Brørup sogn, † 24/6 1763 i Onsø. ~ 1727 i Frederikshald m. *Karen Gløersen*, * 6/4 1703 i Frederikshald, † 1761.

P.D. blev student 1718 fra Ribe skole, baccalaur 1719, residerende kapellan i Frederikshald og Berg 15/1 1724, sognepræst til Onsø 6/9 1737, provst i Nedre Borgesyssel 1745.

30–31 *Johan Peter Suhr*, * 12/8 1712 i Købelev, † 28/5 1785 i København (Frue). ~ 22/11 1748 i Kbh. (Frue) m. *Anna Dorthea Aagaard*, * 1730 i Kbh., dbt. 23/11 (Frue), † 27/8 1766 smst. (Frue).

J.P.S. blev handelsmand i Kbh. 1749 (tog borgerskab som hørkræmmer 1750), grosserer 1767, direktør ved Søassurancekompagniet og ved Urtekræmmerlavets og Interessenters Sukkerhus, fung. revisor ved Det kgl. øktrojerede Handelskompagni, rådmand i Kbh. 1761, 2. borgmester smst. 1770, viceborgmester 1771, justitsråd 1774, etatsråd 1776.

Tip2-oldeforældre

32–33 Ikke fundet.

34–35 Ikke fundet.

36–37 *Christen Olsen Engelstoft* (Forældre: Rådmand i Ribe Ole Christensen Engelstoft (1636–1712) og fntl. 1. hustru Mette Christensdatter Rabsted), * 1670 i Ribe, † 17/11 1742 i Sønderho. ~ 1695 *Anna Nielsdatter Struch* (Forældre: Sognepræst i Sønderho Niels Lauritsen Struch (ca. 1645–ca. 1695) og Ingeborg Pedersdatter), * ca. 1670/75 i Sønderho, † 17..

C.O.E. blev student fra Ribe 1690 og sognepræst i Sønderho på Fanø 1695.

38–39 *Niels Nielsen Kragelund* (Fader: Provst, sognepræst i Lejrskov-Jordrup, mag. Niels Pedersen Kragelund (1631–1695)), * 1658 i Lejrskov, † 1728 i Varde. ~ *Magdalene Nielsdatter Friede* (Forældre: Købmand Niels Christensen Freide og N.N.). * ca. 1660/65 i Varde, † 17..

N.N.K. blev student fra Ribe 1678, rektor i Varde 1684, sognepræst ved Sct. Jacobi kirke smst. 23/2 1686, mag. 1702 og provst.

40–41 Ikke fundet.

42–43 Ikke fundet.

44–45 *Peder Andersen Thorning* (Forældre: Sognepræst i Torning-Karup, provst Anders Pedersen Wittrup (ca. 1610–1683) og N. N. Andersdatter), * ca. 1645/50 i Torning, † 1706 smst., ~ ca. 1683 m. *Barbara Thøgersdatter* (Fader fntl.: Sognepræst i Vium-Lysgård Thøger Thomsen (ca. 1625–1694), * ca. 1650/60 fntl. i Vium, † 169..

P.A.T. blev kapellan cum spe successionis hos sin fader i Torning-Karup 26/9 1674, dennes efterfølger som sognepræst 1683.

46–47 *Amt Jensen Printzler* (Forældre: Sognepræst i Øster Tørslev-Dalbyover, provst Jens Arnoldsen Printzler (ca. 1635–1704) og Geske Clausdatter), * ca. 1655/60 i Ø. Tørslev, † 1695 i Serup. ~ ca. 1686 m. *Johanne Marie Winde* (Fader: Købmand i Skive Laurits Winde), * ca. 1660 i Skive, † 17.. Hun ~ 2° ca. 1696 m. nr. 44 Peder Andersen Thorning.

48–49 *Jens Thomsen Brøndum*, borger i Skagen, ~ N.N.

50–51 Ikke fundet.

52–53 Ikke fundet.

54–55 Ikke fundet.

56–57 *Lucas Pedersen Debes* (Fader: Guldsmed i Nykøbing F. Peder Debes), * ca. 1665/70 i Nykøbing F., † 16/1 1729 i Brørup. ~ 12/8 1699 m. *Ellen Simonsdatter Kjerulff*, * ca. 1670/75, † 5/7 1741 i Onø.

L.P.D. blev student fra Nykøbing F. 1687, sognepræst i Brørup-Lindknud 30/7 1698, provst 24/10 1708, magister 1716.

58–59 *Ole Gløersen* (Forældre: Lensmand i Skjeberg Gløer Jonsen Rønneld (ca.

1633–1713) og Marthe Olsdatter († 1730)), * ca. 1673 i Skjeberg, † 1734 i Frederikshald (begr. 18/5). ~ ca. 1700 m. *Sidsel Cathrine Philipsdatter Hage* (Forældre: Løjtnant ved dragonerne Philip Hage († 1715) og Karen Jørgensdatter (Sparre) (1645–1717)).

O. G. var købmand i Frederikshald.

60–61 *Bernt Frederiksen Suhr* (Forældre: Amtsforvalter på Lolland Frederik Berntsen Suhr (1644–1706) og Cathrine Pedersdatter), * 15/8 1677, † 16/3 1745 i Købelev. ~ 16/8 1707 m. *Christine Hornemann* (Forældre: Købmand i Næstved Hans Hornemann (1658–1732) og l. hustru Christine Dideriksdatter Braes (ca. 1660–1695)).

B.F.S. blev student fra Herlufsholm 1696, magister 17., sognepræst i Købelev-Vindeby 2/2 1706, provst 1713–34.

62–63 *Ole Hansen Aagaard*, * ca. 1689, † 1749 i Kbh. (begr. 27/11, Frue). ~ 1° i 1717 m. Anna Dorothea Høegh, * 1697, † 2/12 1722. ~ 2° 172. *Anna Elisabeth Hansdatter Tvede* (Forældre: Købmand (?) i Kbh. Hans Madsen Tvede og Maria Lund (1682–1750)), * 1708, † 1747 i Kbh., begr. 13/11, (Frue).

O.H.Aa. var hørkræmmer i København.

Henvisninger og noter

1. Generelt.

Vilh. Bang: *Tavle over J.B.S. Estrups Forældre*, 1885.

Th. Hauch-Fausbøll: *Slægthaandbogen*, 1900, s. 161–64.

Samme: *Estrups Aner* (Genealogisk Tidsskrift dec. 1913).

Carl Lindberg Nielsen: *Familien Estrup gennem 250 år 1705–1955*, 1955.

2. Specielt.

Ad nr. 1.

E. Henriksen: *Mændene fra Forfatningskampen*, 1913.

K. G. Brøndsted: *J. B. S. Estrup*, 1925.

Th. Thaulow: *Jacob Brønnum Scavenius Estrup*, 1940.

Dansk biografisk Leksikon 1. udg. IV, 1890, s. 607–17; 2. udg. VI, 1936, s. 457–67; 3. udg. IV, 1980, s. 267–72.

Dansk biografisk Haandleksikon I, 1920, s. 451.

3. Ad nr. 2–3.

Th. H. Erslew: *Alm. Forfatter-lexicon* I, 1843, s. 389–92; suppl. I, 1858, s. 433–35.

Dansk biografisk Leksikon 1. udg. IV, 1890, s. 603–07; 2. udg. VI, 1935, s. 453–57; 3. udg. IV, 1980, s. 266–67.

4. Ad nr. 4–5.

Th. H. Erslew: *Alm. Forfatter-lexicon* I, 1843, s. 389; suppl. I, 1858, s. 435.

Imm. Barfod: *Den falsterske Geistlighed* I, 1851, s. 26–29.

S. V. Wiberg: *Dansk Præstehistorie* II, 1870, s. 580.

F. Hundrup: *Lærerstanden ved Randers lærde Skole*, 18., s. 18 ff.

Dansk biografisk Leksikon 1. udg. IV, 1890, s. 617 f; 2. udg. VI, 1935, s. 467 f; 3. udg. IV, 1980, s. 272 f.

4. Ad nr. 6–7.

Danmarks Adels Aarvog XXIV, 1907, s. 401 (Scavenius).

Dansk biografisk Leksikon 1. udg. XV 1901, s. 3–4; 2. udg. XX, 1941, s. 619–20; 3. udg. XII, 1982, s. 658 f.

5. Ad nr. 8–9.

Carl Lindberg Nielsen: *Familien Estrup gennem 250 år*, 1955, s. 12–14.

6. Ad nr. 10–11.

S. V. Wiberg: *Dansk Præstehistorie* I, 1870, s. 453.

7. Ad nr. 12–13.

Danmarks Adels Aarvog XXIV, 1907, s. 400 (Scavenius).

- C. Klitgaard: Lidt om Slægten Brøndum-Scavenius (Personalhist. Tidsskrift 8.R.V, 1926, s. 293).
8. Ad nr. 14–15.
A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: Candidati og examinati juris, 1954, s. 318.
9. Ad nr. 16–17.
Carl Lindberg Nielsen: Familien Estrup gennem 250 år, 1955, s. 9–11.
10. Ad nr. 18–19.
S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 21.
L. Kragballe: Slægterne Kragballe, Nissen, Engelstoft og Lemvig, 1870, s. 13.
Th. Hauch-Fausbøll og S. Nygård: Patriciske Slægter V, 1930 (Engelstoft).
11. Ad nr. 20–21.
S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 453.
Gjøl kirkebog.
13. Ad nr. 24–25.
Danmarks Adels Aarvog XXIV, 1907, s. 400 (Scavenius).
C. Klitgaard: Lidt om Slægten Brøndum-Scavenius (Personalh. Tidsskr. 8.R.V, 1926, s. 291&93).
14. Ad nr. 28–29.
A. T. Gløersen: Slægten Gløersen, 1897, s. 6.
H. Ehrencron-Müller: Forfatterleksikon II, 1925, s. 339.
15. Ad nr. 30–31.
C. Nyrup: Det Suhrske Hus i København 1749–1899, 1899, s. 43–71.
Max Grohshennig: Den Suhr'ske Stiftelse, dens Grundlægger og hans Slægt, 1912.
Dansk biografisk Leksikon 1. udg. XVI, 1902, s. 574; 2. udg. XXIII, 1942, s. 129 f.; 3. udg. XIV, 1983, s. 201 f.
Dansk biografisk Haandleksikon III, 1926, s. 501.
16. Ad nr. 36–37.
S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 274.
- Th. Hauch-Fausbøll og S. Nygård: Patriciske Slægter V, 1930 (Engelstoft) (N. L. Struch nedstammede fra Anders Sørensen Vedel og Hans Tausen).
17. Ad nr. 38–39.
S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 471 f.
Ad nr. 44–45: S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 359.
Ad nr. 46–47.
S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 35.
18. Ad nr. 48–49.
C. Klitgaard: Lidt om Slægten Brøndum-Scavenius (Personalh. Tidsskr. 8. R. V, 1926, s. 291).
19. Ad nr. 56–57.
S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1869, s. 237.
C. Klitgaard: Kjørulfske Studier, 1914-18, s. 443.
20. Ad nr. 58–59.
A. T. Gløersen: Slægten Gløersen, 1897, s. 6.
(Karen Jørgensdatter (Sparre) var på mødrene side af adelig slægt og stammede bl.a. fra rigsråd Niels Eriksen Banner og Johanne Andersdatter Sappi (Panter) til Asdal, se C. M. Munthe: Vore felles ahner, 1941, s. 120 f (nr. 1753–61)).
21. Ad nr. 60–61.
S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie II, 1870, s. 96.
Holger Hornemann: Efterkommere paa Sværdsiden efter Hans Hornemann, 1894, s. 7.
C. Nyrup: Det Suhrske Hus i København 1749–1899, 1899, s. 43.
Max Grohshennig: Den Suhr'ske Stiftelse, dens Grundlægger og hans Slægt, 1912.
22. Ad nr. 62–63.
Personalh. Tidsskr. 8.R.VI, 1927, s. 90, 157.
Som ad nr. 60–61.

Carl Langholz, f. 1921, fhv. bibliotekar, har tidligere udarbejdet en række dupliserede slægtstavler og skrevet personalhistoriske artikler i forskellige bøger og tidsskrifter, deriblandt i Personalh. Tidsskr. Adresse: Egerisvej 47, 7800 Skive.

Den nordsjællandske slægt Kynemundts oprindelse

I Personalhistorisk Tidsskrift 9. rk. 5. bd. 1932 publicerede genealogen Th. Hauch-Fausbøll en lille opsats om dette emne. I følge slægtstraditionen skulle den i Nordsjælland ret udbredte slægt Kynemundt være af skotsk adel og således være af samme rod som den skotske adelsslægt Kinninmond, som er omtalt i Mac Farlane's Genealogical Collections¹.

Hauch-Fausbøll afviste, at der skulle være en forbindelse, idet han mente, at navnet var en forvanskning af soldaternavnet Kühnemuth (dristigt mod) tillagt den sjællandske slægts første kendte mand Thomas K. (død ca. 1710). Han deltog i forsvaret ved Københavns belejring og var senere officer i engelsk tjeneste, hvor Hauch-Fausbøll formoder, at forvanskningen er sket. Hauch-Fausbøll underbygger sin påstand om en manglende forbindelse med, at degnen Lyder Høyer (1706-57) i sin beskrivelse af Grevinge sogn² anfører Thomas Kynemundts fødested som Reval i Livland. Lyder Høyer har oplysningen fra Thomas Kynemundts søn, gårdmand i Plejerup Niels Thomassen Kynemundt (død 1743). Der skulle således ikke være grund til at anfægte oplysningen om fødestedet, men dette behøver ikke at indebære, at konklusionen er rigtig.

Forholdet er nemlig det, at der i Sverige fandtes to slægter, Kinnemond og Kinninmond, begge introducerede som svensk adel og begge formentlig af samme skotske rod³. Den ene af disse, slægten Kinnemond, blev naturaliseret og introduceret i 1650, men anføres som uddød 1677. I denne slægt forekommer en Thomas K. (død 1657), og det er hans efterkommere, der er uddøde på mandssiden. Han arvede imidlertid gården Zögenhof i Livland efter sin farbroder, oberst Johan K. (død 1638). Da det er fastslået, at Thomas K., der var født i Skotland, ikke kan være fader til den danske grens stamfar, ligger det nær at antage, at det er farbroderen Johan K., der er det savnede forbindelsesled, så meget mere, som denne skal have haft en søn, hvis fornavn desværre er ubekendt, men som måtte flygte til Kurland som fenrik. Aldersmæssigt ville der heller ikke være noget i vejen for, at det kan passe. Er denne forbindelse rigtig, kan slægten føres tilbage til lokaliteten Tise i Skotland og dens først kendte mand vil da være Mathew Kinninmond, der blev biskop i Aberdeen 1172.

Undertegnede tilhører selv slægten, idet løjtnant Thomas Kynemundt er min anc nr. 208, altså morfars morfars farfars far, længere er det ikke siden. Jeg vil derfor være interesseret i alle oplysninger, der kan være med til at underbygge eller i det hele taget belyse ovenstående nærmere. Til gengæld har jeg oplysninger om de danske efterkommere til disposition for interesserede.

Peter Hansen, fhv. gårdejer, Krogsbakkevej 13, Kelstrup, 4560 Vig.

Noter:

- 1) Mac Farlane's Genealogical Collections vol. II. Published by the Scottish History Society: Account of the family of Kinninmond of that ilk.
- 2) Thottske Saml. 4.to 1412, I fol. 114, II 84, Kgl. Bibl.
- 3) Gustaf Elgenstierne: Den introducerede svenske adelens ättartavlor, vol. VII (Stockholm 1932) s. 126-127.

Kendte danskeres anetavler XVII

Historikeren Kr. Erslevs anetavle

Af
Gregers Hansen

Erslevs anetavle er ejendommelig derved, at faderens og moderens aner tilhører to vidt forskellige lag af befolkningen. Farfaderen var lærer, sønnesøn af en boelsmand, morfaderen embedsmand og godsejer og disse to angiver den sociale status, hver for sin halvdel af anetavlen.

Den fædrene halvdel af tavlen indgår i anetavlen for en i en kort tid kendt, men nu helt glemt embedsmand og politiker, H. Hørring, konseilspræsident i et af højres ministerier ved århundredskiftet. Erslevs fader var broder til Hørrings moder.¹

Gennem moderen er Erslev fjernt beslægtet med to personer, hvis anetavler har været bragt her i tidsskriftet: D. G. Monrad og Agnes Henningsen.^{1a}

I den mødrene halvdel af anetavlen forekommer aneforskydning, idet et tipoldepar (nr. 24–25) tillige er tiptipoldeforældre (nr. 62–63).

Proband

- 1 *Kristian Sofus August Erslev*, * 28. dec. 1852 på Frederiksberg, † 20. juni 1930 sst. ~ 1° 2. juni 1880 i Gentofte med sin kusine, Louise Augusta Erslev (d. af lærer og organist Caspar E. og Fanny Margrethe Borgen), * 8. april 1859 i Jægersborg, † 31. jan. 1928 i Kbh., ægteskabet opløst, 2° 1. juli 1910 i Kbh., b.v. m. Anna Sophie (von der) Hude (d. af by- og herredsfuldmægtig i Æbeltoft, senere prokurator i Roskilde Sophus Waldemar (v. d.) H. og Johanne Laurentine Elisabeth Tulinius), * 26. juli 1858 i Æbeltoft, † 9. aug. 1934 i Kbh., dr. phil.²

Student, Mariboets skole 1870, magister (historie) 1876, studierejse 1878–79 med ophold i bl.a. Berlin, dr. phil. 1879, professor i historie ved Københavns universitet 1883–1916, rigsarkivar 1916–24, medlem af Carlsbergfondets direktion 1909–26, formand fra 1913, R. 1895, DM 1908, K.² 1913, K.¹ 1923, Storkors af Dbg. 1926.

Omfattende litterær produktion.

Buste af L. Brandstrup på universitetet og i rigsarkivet.³

Forældre

- 2–3 *Jacob Erslev*, * 9. juni 1819 i Jægersborg, dbt. 9. aug. i Gentofte, † 25. sep.

Kristian Sofus August Erslev
1852–1930

1902 i Kbh., begr. på Frederiksberg, ~ 1° 18. maj 1850 i Kbh., Helligånds m. *Jacobine Marie Castenschiold*,⁴ * 23. maj 1809 på hovedgården Hellestrup, Kirke-Flinterup sogn ved Sorø, † 28. nov. 1862 i Kbh., begr. på Frederiksberg (~ 1° 23. maj 1831 i Slagelse, Sct. Mikkel m. kammerjunker, amtsforvalter i Tryggevælde Conrad Vilhelm Barner (s. af kammerjunker Leopold Theodor B. og Regitze Sophia Krabbe), * 16. juni 1799 på hovedgården Algestrup, Følleslev sogn, † 8. aug. 1873 i Kbh., Vor Frue, ægteskabet opløst), 2° 1. okt. 1869 i Kbh., Holmens m. Dorothea Petrea Jensen (d. af høker Claus J. og Jacobine Marie Henrichsen), * 4. jan. 1835 i Kbh., Helligånds, † 10. feb. 1873 i Kbh., begr. på Frederiksberg, 3° 11. maj 1876 i Kbh., Vor Frue m. Anna Claudine Henriette Jensen (søster til 2. hustru), * 19. sep. 1846 i Kbh., Vor Frue, † 16. maj 1884 i Kbh., begr. på Frederiksberg.

Student, Frederiksberg 1838, cand. teol. 1846, kommis i Hornemann og Erslevs musikhandel, bog- og musikhandler i Kbh. 1854, fra 1869 udelukkende forlagsboghandler, skolebogsforfatter, R. 1899.⁵

Bedsteforældre

4–5 *Poul Poulsen Erslev*, dbt. 14. marts 1770 i Todbjerg ved Aarhus, † 29. aug. 1859 i Gentofte, ~ 11. maj 1798 sst. m. *Anna Wesberg*, * 24. jan. 1781 sst., † 30. dec. 1853 sst.

I snedkerlære i Kbh. 1785–92, seminarist, Blaagaard 1795, lærer og organist i Gentofte 1795–1849, DM 1815.

6–7 *Jacob August Castenschiold*, † 23. april 1828, 62 år gl. i Korsør, ~ 1° 5. april 1790 i Kbh., Helligånds m. Charlotte Amalie Treeld (d. af student, senere kasserer, kancelliråd Hans Sørensen T. og Anna Dorothea Werligh), dbt. 30. dec. 1771 i Kbh., Vor Frue, ægteskabet opløst, 2° m. *Frederica Louise Caroline von Westen*,⁶ hjdbt. 24. marts 1778, fremstillet 14. april i Nyborg kirke, d. 29. nov. 1840 i Slagelse, Sct. Peder.

Student, Roskilde 1783, kammerjunker s.å., auskultant i rentekammeret 1785–92, cand. jur. 1787, kapt. og kompagnichef i Søndre sjællandske landeværnsregiment 1801–04, borgmester og byfoged samt by- og rådstueskriver i Korsør 1823–28, ejer af hovedgården Bonderup i Taarnborg sogn 1792–98, af Hellestrup 1806–12 og af Lille Antvorskov 1813–23.

Oldeforældre

8–9 *Poul Pedersen Erslev*, * i Erslev, Galten sogn ved Randers, dbt. 23. juli 1719 i Galten, begr. 20. april 1796 i Todbjerg, ~ 1° m. Dorthe Lauridsdatter, begr. 16. marts 1760 i Todbjerg, 31 år gl., 2° 24. sep. 1760 sst. m. *Maren Hansdatter Fabek*,⁷ begr. 20. aug. 1812 i Gentofte, 80 år gl.

Student, Viborg 1745, cand. teol. (non) 1749, degn i Todbjerg 1757.

10–11 *Christian Wesberg*, begr. 8. marts 1796 i Gentofte, 70¼ år gl., ~ 17. jan. 1763 i Gentofte m. *Kirsten Hansdatter*, begr. 15. maj 1815 sst., 70 år gl.

Student, Helsingør 1747, skoleholder i Søllerød, derefter i Gentofte 1759 og degn der 1764.⁸

12–13 *Carl Adolph Castenschiold*, * på Sct. Thomas, dbt. 27. maj 1740 i Kbh., tysk reformert, † 30. juli 1820 i Hagedsted ved Holbæk, ~ 1° m. *Dorthea Augusta Brøer*, dbt. 17. feb. 1744 i Kbh., Sct. Nic., † 14. juni 1819 i Hagedsted, 2° m. Dorothea Lyngbye (d. af kapellan i Maribo, senere sognepræst i Torup ved Frederiksværk Poul Jensen Lyngbye og Elisabeth Berg), f. i Maribo, hjdbt, dåben bekr. 12. aug. 1761, † 9. juli 1838 i Næstved, Sct. Peder, ~ 1° 12. juli 1779 i Maribo m. juvelerer, kapt. i Kbh.s borgerlige artilleri Peter Nicolai Trie, ægteskabet opløst.

Etatsråd 1777, kammerherre 1780, ejer af hovedgården Knabstrup i Sdr. Jernløse sogn 1760–64 og af hovedgården Hagedstedgaard i Hagedsted sogn fra 1769.

14–15 *Berendt Holmsted von Westen*, dbt. 13. juni 1732 i Odense, Sct. Knud, † 19. sep. 1796 i Svendborg, Vor Frue, ~ *Jacobine von Bergen*, dbt. 24. okt. 1752 i Kbh., Helligånds, † 20. jan. 1825 i Korsør.

Major, ejer af hovedgården Vejstrupgaard, Vejstrup sogn ved Svendborg 1771–83.

Tipoldeforeldre

16–17 *Peder Jensen Lassen*, begr. 13. dec. 1743 i Galten, 66 år gl., g. 1° m. N. N., 2° m. *Anna Poulsdatter*, som overlevede ham.

Selvejerboelsmand i Erslev.⁹

18–21 Kendes ikke.

22–23 *Hans Andersen*, begr. 10. jan. 1749, 65 år gl. i Gentofte, skifte 6. feb. 1749,¹⁰ ~ *Anne Hansdatter*, begr. 10. juli 1772, 66 år gl. i Gentofte, g. 2° 26. juli 1749 sst., m. fæster, senere ejer af Øregaard, sognefoged Jacob Jensen, begr. 17. maj 1796, 76 år gl. i Gentofte.¹¹

Fæstegårdmand på kronens gods i Gentofte.

24–25 *Johan Lorentz Carstens*, dbt. 4. juni 1705 på Sct. Thomas, bisat 10. juli 1747 i Sdr. Jernløse, begr. 29. feb. 1748 i Sct. Mariæ kirke i Helsingør, ~ *Jacobe von Holten*,¹² dbt. 29. dec. 1705 på Sct. Thomas, begr. 29. juni 1752 i Sct. Mariæ kirke i Helsingør.

Plantageejer på Sct. Jan, flyttede 1739 til Danmark, ejer af Knabstrup fra 1745, optaget i den danske adel s.å. med navnet *Castenschiold*. Hans enke beholdt Knabstrup til sin død og købte 1748 hovedgården Hørbygaard i Hørby sogn ved Holbæk.

26–27 *Frederik Ludvig Brøer*, dbt. 24. nov. 1710 i Kbh., Hof- og slotskirken, begr. 5. dec. 1781 i Kbh., Holmens, ~ 1° 21. maj 1743 i Kbh., Vor Frue m. *Ingeborg Augusta Kreyer*,¹³ begr. 21. feb. 1744 i Kbh., Holmens, 2° 9. nov.

1746 sst. m. Sara Maria Boefcke¹⁴ (d. af landsdommer på Lolland Conrad B. og Magdalene Kreyer, som var d. af højesteretsassessor Lorenz Kreyer, en broder til Johan Kreyer, nr. 54), begr. 5. aug. 1762 i Kbh., Holmens, 36 år gl.

Student, privat 1725, baccalaureus 1726, sekretær for politi- og kommercekollegiet (magistraten som domstol i politisager), kancelliråd.

28–29 *Johan Christopher von Westen*, dbt. 29. okt. 1701 i Odense, Sct. Knud, bisat 13. jan. 1775 i Nykøbing F. kirke, ~ 1° m. *Karen Krag Holmsted*, begr. 4. jan. 1748 i Odense, Sct. Knud, 2° m. Barbara Olivarius (d. af sognepræst i Ørslev ved Skelskør Holger Olivarius og 2. hustru Kirstine Magdalene Smith), † 15. dec. 1789 i Næstved, Sct. Morten ~ 1° m. kancelliråd Thomas Johansen Neergaard til Vibygaard.

I apotekerlære i Kbh., ophold i udlandet 1723–27, apoteker i Odense (Løve-apoteket) 1728–64, i nogle år toldforpagter, agent 1751, godsejer.¹⁵

30–31 *Daniel von Bergen*, * 3. aug. 1724 i Odense, Sct. Hans, † 5. april 1773 i Kbh.,¹⁶ ~ 8. juli 1750 i Sdr. Jernløse m. *Catharina Maria Castenschiold*, dbt. 27. nov. 1735 på Sct. Thomas, bisat 22. dec. 1778 i Vejstrup.

Student, Odense 1740, kancellisekretær 1743, assessor auscultans i højesteret 1744, vicelandsdommer på Fyn 1748, justitsråd 1768.¹⁷

Tiptipoldeforældre

32 *Jens Rasmussen*, begr. 15. juli 1708 i Galten, 89 år gl.

Selvejerboelsmand i Erslev.⁹

33–47 Kendes ikke.

48–49 *Jørgen Carstensen* (s. af Carsten Detlefsen på Kielseng, Adelby sogn, Husby herred, Slesvig og Mette Lorentz), ~ 1° 22. juni 1699 på Sct. Thomas m. Dorothea Berents (~ 1° m. Zent van der Lindenhoff), 2° 8. nov. 1702 på Sct. Thomas m. *Margaretha Volkens* (d. af Lucas V.), ~ 2° 1. okt. 1721 på Sct. Thomas m. overkøbmand og viceguvernør på Sct. Thomas Jacob Jørgensen Magens.¹⁸

Var 1694 bottelerer (d.v.s. proviantforvalter på et skib), senere plantageejer på Sct. Thomas.

50–51 *Jochim Melchior von Holten* (s. af kæmner ved Øresunds toldkammer, ejer af Skibstedgaard, Ydby sogn, Thisted amt Isebrandt v. H., der var s. af kgl. skibskapt. Reinholdt Jacob Isebrandtsen v. H.), begr. 22. dec. 1708 på Sct. Thomas, ~ 28. juni 1692 sst. m. *Maria von Bewerhout* ~ 2° 15. juni 1712 på Sct. Thomas m. Jacob Jørgensen Magens, se nr. 49.

Guvernør på Sct. Thomas.

52–53 *Hans Brøer*, begr. 23. feb. 1739 i Kbh., Holmens, ~ 13. feb. 1710 i Kbh., Hof- og slotskirken m. *Charlotte Dorothea Müller* (d. af infanterikapt. Arendt M. og Charlotte Amalie von Peperlow, som var d. af kejserlig

oberst Hans v. P. og Anna von Remm), begr. 5. maj 1746 i Kbh., Holmens, 60 år gl.

Hans Brøer var ved ægteskabets indgåelse kongens mundskænk og Charlotte Dorothea Müller kammerpige hos prinsesse Sophie Hedevig. Senere blev han slotsfoged på Kbh.s slot og præsident i borgretten. Han var morfader til Charlotte Dorothea Biehl.¹⁹

54–55 *Johan Kreyer* (s. af købmand, sæbesyder, oliemøller, tobaksspinder, kirkeværge v. Sct. Petri kirke, stadskapt., formand for stadens 32 mænd Lorenz K.), ~ *Anna Augusta Mechlenburg* (d. af kammerråd Egidius M. og Anna Augusta Undall²⁰), ~ 2° m. rådstueskriver, senere borgmester Anthony Raff.²¹

Købmand i Christianssand, senere i Kbh.

56–57 *Peter von Westen* (s. af købmand og borgmester i Nysted Mathias v. W.²² og Sidsel Marie Knudsdatter Lerche^{22a}), dbt. 7. dec. 1662 i Nysted, begr. 25. juni 1727 i Odense, Sct. Knud, ~ *Elisabeth Becker* (d. af apoteker i Odense Jacob Gottfried B. og 2. hustru Kristine Ram²³), begr. 20. nov. 1749 i Odense, Sct. Knud ~ 2° 22. okt. 1728 sst. m. borgmester i Odense Christian Ulrich Bless.

I apotekarlære i Trondhjem hos broderen, Arnold von Westen. Senere bestyrer af Svaneapoteket i Kbh. Apoteker i Odense (Løve-apoteket) fra 1700 til sin død, holdt værtshus og herberg, var brand- og vanddirektør i Odense 1709–17.²⁴

58–59 *Bernt Holmsted* (s. af Christen Jensen H., ejer af hovedgården Broløkke på Langeland²⁵ og Karen Krag), † 1739, ~ 12. juni 1711 i Aarhus domsogn m. *Dorothea Marie Kryssing* (d. af købmand i Aarhus Clemens Hansen K. og Anne Kathrine Jessen²⁶), begr. 30. nov. 1761 i Nyborg.

Provisor i Aarhus, apoteker sst. (Løve-apoteket) 1710–27, var tolder 1728, flyttede 1730 fra Aarhus til Nyborg, opholdt sig en tid i Kbh. for at tilse en klædefabrik, som han sammen med sin broder, Frederik Holmsted²⁷ havde oprettet. Apoteker i Næstved 1731–32, apoteket blev bestyret af en provisor. Apoteker i Nyborg: 1731–39, konsumtionsforpagter sst. 1737–39, rådmand i Aarhus 1722–30, tillige viceborgmester 1728–30, borgmester i Nyborg 1730–39, kancelliråd 1738. Enken drev apoteket ved provisor, indtil hun solgte det 1761, kort før sin død.²⁸

60–61 *Andreas von Bergen* (s. af købmand i Odense Daniel Bastiansen og Catharina Jensdatter Bejer²⁹), begr. 23. marts 1763 i Odense, Sct. Knud, ~ 21. aug. 1716 sst. m. *Karen Landoroph* (d. af prof. teol. ved gymnasiet i Odense Knud Hansen L.³⁰ og Birgitte Jacobsdatter Bircherod³¹), begr. 5. aug. 1761 sst., ~ 1° 6. okt. 1712 sst. m. konrektor ved gymnasiet i Odense Christian Henrik Luja (s. af dr. med., Landfysikus i Fyn Christian Henrik L. og Abigael Hindsholm³²), begr. 5. feb. 1714 sst.

Borgmester i Odense, landsdommer i Fyn, justitsråd.

62–63 = 24–25.

Noter

1. Dansk biografisk leksikon, 3. udg. (DBL 3), VII, s. 58.
- 1a. Se noterne 22 a og 31.
2. DBL 3, IV, s. 241.
3. Se i øvrigt DBL 3, IV, s. 242.
4. Om slægten Castenschiold se Danmarks Adels Aarvog (DAA), LX, 1943, II, s. 3 flg. og F. E. Hundrup: Stamtavle over den adelige familie Castenschiold, 1960.
5. Jacob Erslev, et Mindeskrift, udg. af hans børn, 1904 og Alfred Larsen: Stamtavle over slægten Erslev, 1958.
6. Om slægten v. Westen se DBL 3, XV, s. 425 m. henvisninger samt Persh. T. 16. rk. II, s. 181, note 19.
7. I kbg. ved vielsen kaldes hun Maren Hansdatter fra Randers. I Jacob Erslev, et Mindeskrift har hun tilnavnet Fabek og det oplyses, at hun var datter af en underofficer i Randers. Der levede på hendes tid i Randers personer ved navn Fabich, men forbindelse til dem er ikke fundet.
8. Christian Wesbergs fødsel er forgæves søgt i Helsingør. Han kan tænkes at være født i Sverige, hvor navnet Wessberg forekommer flere steder, bl.a. i Landskrona. – Se i øvrigt Meddelelser fra Historisk-topografisk selskab for Gentofte kommune II (register) og Søllerødbogen 1971, s. 42–46.
9. Skifteprot. for Frisenvold og Løjstrup 1738–63, fol. 218 flg.
10. Kbh. amts rytterdistrikts skifteprot. 1749–53, fol. 21.
11. Jacob Jensen var søn af en fæstebonde i Gentofte og broder til Jens Jensen på Hesselegaard og til Hans Jensen på Bjerregaard (Meddelelser fra Historisk-topografisk selskab for Gentofte kommune I, III og V (registre)). Om Hans Jensen Bjerregaard se DBL 3, II, s. 183, hvor også Jacob Jensens omtales.
12. Om slægten Holten se DBL 3, VI, s. 543.
13. Om slægten Kreyer se Louis Bobé: Die deutsche St. Petri Gemeinde zu Kopenhagen, s. 437 f.
14. I stamtavlen Boefcke i DAA 1919, s. 502 oplyses fejlagtigt, at Frederik Ludvig Brøer var ~ Sara Marias søster Charlotte Elisabeth Boefcke. Denne døde ugift og blev begr. 10. april 1782 i Kbh., Sct. Petri, 53 år gl. – I stamtavle Castenschiold i DAA angives Dorothea Augusta Brøer (nr. 13 her i anetavlen) fejlagtigt at være datter af Frederik Ludvig Brøer og Ingeborg Augusta v. Boefcke. En person af dette navn har ikke eksisteret. Det drejer sig åbenbart om en sammenblanding af navnene på Frederik Ludvig Brøers to hustruer.
15. Se i øvrigt E. Dam og A. Schæffer: De danske apotekers historie I, s. 42 ff. Om hans ophold i udlandet berettes udførligt i Claus Seidelins optegnelser om sit levned 1702–82 (Memoirer og breve XXII).
16. Hof- og stadsretters skiftekommission, Forseglsprot. I A, nr. 50.
17. Se i øvrigt DBL 2, II, s. 450.
18. Jacob Jørgensen Magens var * 4. maj 1682 i Helsingør (Sct. Thomas evangel. menigheds kbg. ved hans begr.) og kom 1711 til Sct. Thomas, hvor han blev gift 3 gange: 1° 15. juni 1712 m. Maria von Bewerhout (nr. 51), 2° 1. feb. 1719 m. Elisabeth Runnels, 3° 1. okt. 1721 m. Margaretha Volkers. Han døde 25. marts 1731 og blev dagen efter begr. på den reformerte kgd. Hans begr. er som sagt noteret i den evangeliske menigheds kbg.
19. Persh. T. 10. rk. V, s. 154, Louis Bobé: Die deutsche St. Petri Gemeinde Zu Kopenhagen, s. 232 og 381, Sv. Cedergreen Bech: Brev fra Dorothea, Kbh. 1975.
20. Persh. T. 5. rk. III, s. 110, hvor slægtlinierne føres længere tilbage.
21. Fremgår af kbg. ved datterens (nr. 27) vielse.
22. DBL 3, 15, s. 425 fører slægten længere tilbage.
- 22a Sidsel Marie Knudsdatter Lerche var d. af sognepræst i Nysted Knud L. og Sidsel Bathe og søster til den i D.G. Monrads anetaale under nr. 35 (Persh. T. 16. rk. II, s. 99) nævnte Johanne Knudsdatter L. (J. C. Blochs Samlinger og optegnelser til geistligheden i Fyns stift, Loll.-Falsters geistlighed, Det kgl. Bibliotek, håndskriftsamlingen, additamenta nr. 140 I, s. 4). Om Knud Lerches herkomst se Svend Larsen: Studier o. det fynske rådsaristokrati i det 17. Årh. II, s. 244 f.
23. Slægterne Becker og Ram kan følges længe-

- re tilbage, førstnævnte i DBL 3, I, s. 528 og 530 og i Persh. T. 1981, s. 183, sidstnævnte i Dam og Schæffer I, s. 36–40, Kristine Rams mødrene slægt, Riisbrich i Svend Larsen II, s. 150–57.
24. Se i øvrigt Dam og Schæffer I, s. 40 ff.
25. Persh. T. 3. rk. IV, s. 148 fører slægten længere tilbage.
26. Om disses slægt se bilag 4 i Anna Thestrup: Eligerede borgere i Aarhus 1740–1837, Aarhus 1964.
27. DBL 3, VI, s. 495.
28. Se i øvrigt Dam og Schæffer I, s. 170–73, 354–59 og 410.
29. I. C. Bloch: Den fynske geistligheds hist. I, Odense 1788, 312.
30. DAA 1924, s. 459 fører slægten længere tilbage.
31. Birgitte Jacobsdatter Bircherod er kusine til den i Agnes Henningsens anetavle under nr. 59 (Persh. T. 1981, s. 151) anførte biskop Jens Jensen Bircherod, se Persh. T. 12. rk. VI, s. 94 flg., som fører slægten Bircherod længere tilbage.
32. J. C. Bloch I, s. 514.

Kendte danskeres anetavler XVIII

Brødrene Frederik og Caspar Paludan-Müllers anetavle

Af

Gregers Hansen

Adam Homos forfatter er den mest kendte af brødrene. Det vil dog næppe være rigtigt, når hans anetavle bringes, i tavshed at forbigå broderen, Caspar Paludan-Müller, en af Danmarks store historikere, og begge anføres derfor som probander. I slægten forekommer flere andre kendte personer. Det samme gælder de to brøders farmoders slægt, slægten Paludan.¹

Man vil hurtigt i anetavlen se, at slægten Paludan-Müller er nær beslægtet og besvoret med slægten Rosenstand-Goiske. De to brøders morfader var en Rosenstand-Goiske og denne Rosenstand-Goiske var broder til Frederik Paludan-Müllers svigermoder og til Caspar Paludan-Müllers svigerfader.^{1a}

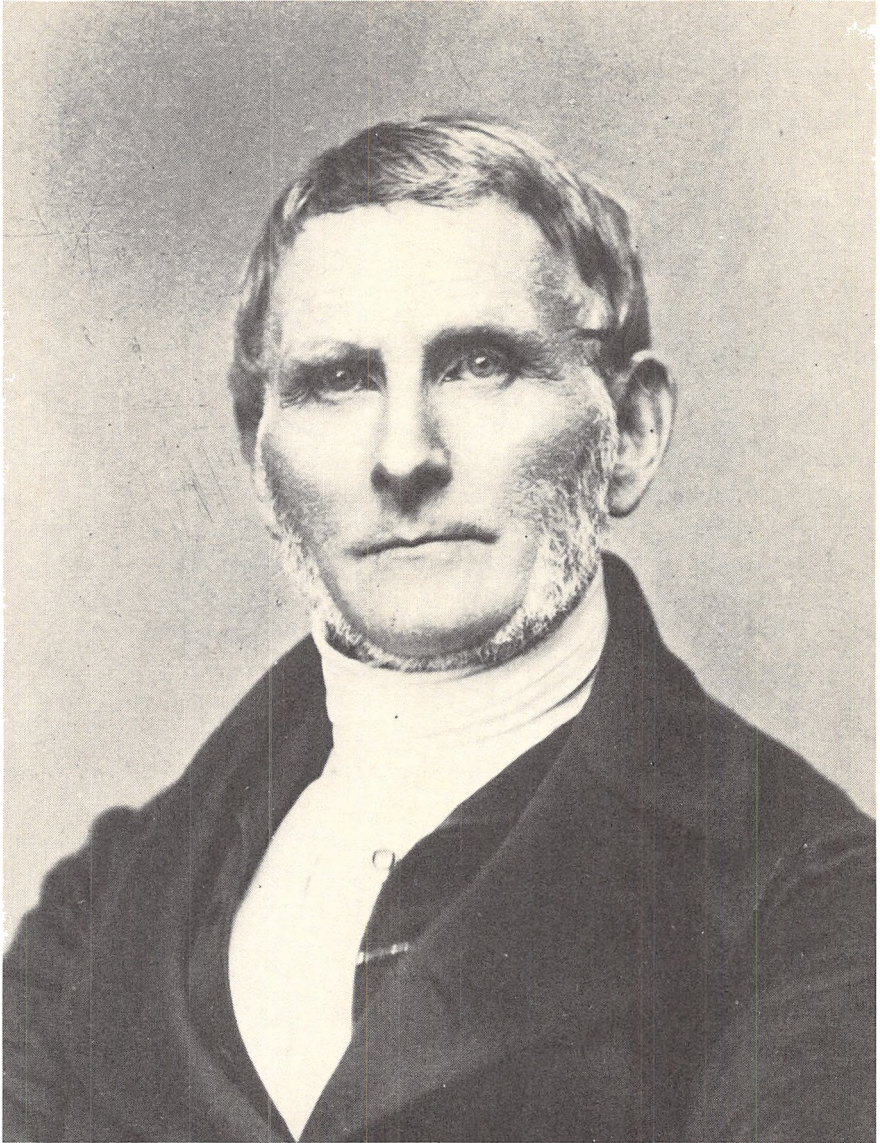
Brødrene Paludan-Müller er beslægtede med 5 personer, hvis anetavler findes her i tidsskriftet: D. G. Monrad (1974, s. 95), Poul Martin Møller (1975, s. 117), J. H. G. Tauber (1983, s. 23), Christopher Hage (1984, s. 5) og J. B. S. Estrup (s. 47 her i hæftet).^{1b} De fælles aner levede i 1660 eller døde kort tid forinden.

I en artikel i Persh. T. 1973 har K. Albertsen side 124–25 gjort opmærksom på, at Danmarks befolkning i 1660 som følge af de forudgående krige var på det mindst talrige i mange år og i denne forbindelse påpeget, at da – som det til enhver tid er tilfældet – adskillige i denne befolkning er døde uden at efterlade sig børn, og andres slægtslinier er uddøde i løbet af få generationer, vil de nulevende danskere nedstamme fra et forbavsende ringe antal i 1660 levende personer, således at det vil være de samme personer der går igen fra anetavle til anetavle.

Det ovenfor nævnte anefællesskab i slægter, som kan føres helt frem til vor tid, underbygger K. Albertsens betragtning.

Probander

- 1a *Frederik Paludan-Müller*, hjdbt. 7. feb. 1809 i Kerteminde, † 28. dec. 1876 i Kbh., Holmens, begr. i Asminderød, ~ 30. aug. 1838 i Kbh., Vor Frue m. Charite Louise Philippa Borch (d. af prof. ved Sorø akademi Caspar Abraham B. og Anne Margrethe Rosenstand-Goiske), * 13. nov. 1801 i Kbh., Vor Frue, † 27. feb. 1884 i Fredensborg.

Fr. Paludan-Müller
1809-1876

Casper Paludan-Müller
1805–1882

Student, Odense 1828, cand. jur. 1835, forfatter, R. 1851, DM. 1869, K. 1875.²

- 1b *Caspar Peter Paludan-Müller*, dbt. 1. feb. 1805 i Kerteminde, † 1. juni 1882 på Frederiksberg, ~ 19. aug. 1829 i Kbh., Slotskirken m. Henriette Erichsen Rosenstand-Goiske (d. af rigsbankdirektør Johan Philip Kne-nyln R-G.³ og Lovise Judith Kaas), * 1. nov. 1806, dbt. 7. april 1807 i Kbh., Trin. † 10. jan. 1877 på Frederiksberg.

Student, Odense 1822, cand. teol. 1827, adjunkt i Odense 1829, overlærer sst. 1843, rektor i Nykb. F. 1853, dr. phil. 1840, prof. i historie ved Kbhs. universitet 1872, omfattende historisk forfatterskab, medlem af Den grundlovgivende rigsforsamling 1848, R. 1858, DM. 1867, K. 1874.⁴

Forældre

- 2–3 *Jens Paludan-Müller*, dbt. 15. nov. 1771 i Sorø, † 14. maj 1845 i Aarhus domsogn, ~ *Marie Benedicte Rosenstand-Goiske*, dbt. 23. maj 1775 i Gundslev, Nordfalster, † 11. marts 1820 i Kerteminde.

Student, privat 1789, cand. teol. 1793, lærer ved Vajsenhuset, sognepræst i Tise, Salling 1799, i Kerteminde og Drigstrup 1801, i Odense, Sct. Knud og stiftprovst 1819, biskop over Aarhus stift 1830, R. 1813, DM. 1828, K. 1836.⁵

Bedsteforældre

- 4–5 *Caspar Peter Müller*, dbt. 1. aug. 1736 i Fruering ved Skanderborg, begr. 1776 på Bjernede kgd.,⁶ ~ 27. aug. 1765 i Torslunde ved Roskilde m. *Anna Paludan*, † 1. maj 1805 i sit 65. år.⁷

Godsforvalter ved Sorø akademi og fra 1770 fæster af Stokholtegaard i Bjernede sogn ved Sorø. Hans enke blev 1786 kammerfrue hos hertuginde Louise Augusta af Augustenborg.⁸

- 6–7 *Jens Rosenstand-Goiske*, dbt. 2. okt. 1746 i Viborg, dom., † 14. april 1777 i Gundslev, ~ *Anne Catrine Kierulf*, antagelig dbt. 7. aug. 1746 i Byrum, Læsø,⁹ begr. 21. aug. 1805 i Kerteminde.

Student, privat 1760, cand. teol. 1763, magister 1773, sognepræst i Gundslev 1771.

Oldeforældre

- 8–9 *Niels Mikkelsen Müller*, * 1697,¹⁰ formentlig i Holbæk, Djursland, † 1737,¹¹ formentlig i Fruering, ~ 1729¹² m. *Gertrud Kirstine Hansdatter Lønborg*, dbt. 15. dec. 1701 i Fruering, begr. 23. nov. 1770 i Skanderborg.

Student, privat 1713, cand. teol. 1718, sognepræst i Fruering og Vitved 1727.

- 10–11 *Jens Paludan*, dbt. 16. juli 1697 i Aal ved Varde, begr. 28. maj 1782 i

Torslunde, ~ 1° 26. aug. 1726^{12a} m. *Charlotte Helene Hasebart*, * 15. marts 1710,¹³ † 28. juli 1753 i Torslunde, 2° 4. feb. 1755 i Torslunde m. Mette Christence Lønborg (d. af residerende kapellan ved Aarhus domkirke Hans Hansen L. og Anna Rasmusdatter Rodenburg og broderdatter af nr. 9), dbt. 6. feb. 1726 i Aarhus dom., begr. 22. juli 1793 i Kbh., Trin., kgd. ved kirken.

Student, Ribe 1716, cand. teol. 1722, rektor i Ringsted 1723, sognepræst i Torslunde og Ishøj 1734, historisk forfatter.¹⁴

- 12–13 *Peder Rosenstand-Goiske*, dbt. 13. maj 1705 i Vestervig, Ty, begr. 20. juni 1769 i Kbh., Vor Frue kirke, ~ 13. juli 1740 i Viborg, dom. m. *Marie Benedicte Kneil*, dbt. 21. marts 1719 i Aalborg, Vor Frue, begr. 9. nov. 1779 i Kbh., Vor Frue kirke.

Student, Aalborg 1722, cand. teol. 1724, huslærer s.å., hører i Aalborg 1726, konrektor i Viborg 1733, lektor i teologi sst. 1734, magister 1735, dr. teol. 1742, stiftsprovst i Viborg 1747, prof. teol. i Kbh. 1749, tilforordnet Missionskollegiet og direktør for Vajsenhuset 1751–67.¹⁵

- 14–15 *Bertel Jensen Kierulf*, dbt. 25. sept. 1698 i Sulsted, Vendsyssel, † dec. 1757 i Nykøbing F.,¹⁶ ~ 24. april 1738 i Aalborg, Budolfi m. *Juliane Friderica Friedenreich*, dbt. 24. juli 1710 i Karlslunde, † 1763 i Stege.¹⁷

Student, Aalborg 1721, exam. jur. 1736, birkedommer og skriver på Læsø s. å. I 1747 forsvandt han efter at klager over ham havde ført til nedsættelse af en kommission til undersøgelse og påkendelse af hans forhold. 1753 fradømtes han embedet. 1756 blev han by- og rådstueskriver i Nykøbing F.

Tipoldeforældre

- 16–17 *Mikkel Pedersen Müller*, † 14. juni 1709 i Holbæk, Djursland,¹⁸ ~ 1° m. Birgitte Christophersdatter Rud (d. af sognepræst i Holbæk og Udby Christopher Helsing), † 21. juni 1693 i Holbæk,¹⁹ 2° m. *Anna Maria Suhr*, begr. 27. maj 1740 i Holbæk, hun ~ 2° m. sognepræst i Holbæk og Udby Hans Cappel Haasum (s. af sognepræst i Gerrild og Hemmet, Djursland Anders Nielsen H. og Karen Hansdatter Cappel), begr. 9. dec. 1740 i Holbæk, 54 år gl.

Student, Kbh. 1670, sognepræst i Holbæk og Udby 1682.

- 18–19 *Hans Hansen Lønborg*, * 1653 i Aarhus, † 25. april 1730, begr. i Fruering kirke, ~ 1° m. Marie Rosenmeier (d. af handelsmand i Kbh. Carl R. og Anna Pedersdatter og enke efter sognepræst i Slangerup Lorents Meulengracht), * 1659, † 1690, 2° 1690 m. *Inger Maria Trøner*, begr. 22. juli 1727 i Fruering, 59 år, 4 mdr. gl.

Student, Aarhus 1672, magister 1696, sognepræst i Fruering og Vitved 1686.²⁰

- 20–21 *Hans Nielsen Paludan*, * 1652, † 1709, ~ *Anna Nielsdatter Heeboe*, † 1700.
Student, Kolding 1670, sognepræst i Aal 1679, provst i Vester Horne herred 1687²¹
- 22–23 *Bolle Hasebart*, * ca. 1676, † senest 1719,²² ~ *Anne Kirstine Jessen*, * 12. dec. 1676,²³ † 31. jan. 1757 i Torslunde præstegård, hvor hun havde levet de sidste 12–13 år, ~ 2° m. amtsskriver og ridefoged over Ringsted og Sorø amter Jørgen Langfelt.²⁴
Student 1695, privat. Senere virksomhed og opholdssted kendes ikke.
- 24–25 *Peder Henriksen Goische*, dbt. 29. maj 1670 i Helsingør, Sct. Olai, begr. 1. okt. 1722 i Vestervig, ~ 1° 8. sept. 1697²⁵ m. Maren Olufsdatter Hosum (af sognepræst i Hundborg og Jannerup Oluf Nielsen H. og Maren Jensdatter Holst), † 30. juli 1698, 17 år 20 dage gl.²⁵, 2° 23. marts 1700 i Aalborg, Sct. Budolfi m. *Bodil Margrethe Petersdatter Rosenstand*, * 1681, † 24. juli 1773 i Hillerslev²⁶
Student, privat 1691, cand. teol. 1694, magister 1706, sognepræst i Vestervig og Agger 1696, provst 1714.
- 26–27 *Johan Philip Kneil*, begr. 20. april 1729 i Horsens, ~ *Hedvig Sabina Pretzler*, * 1696 i Tønning, Sydslesvig,²⁷ begr. 26. maj 1735 i Vestervig, hun ~ 2° 28. dec. 1732²⁸ m. major Jens Laasbye Moldrup til Vestervig Kloster (s. af kammerassessor Peder Nielsen M. til Vestervig Kloster og Mette Laasbye), dbt. 13. maj 1697 i Vestervig, begr. 28. jan. 1772 sst.
Johan Philip Kneil blev kornet i 3. jyske rytteriregiment i engelsk-hollandsk sold i Brabant 1706, løjtnant 1708, kaptajnløjtnant i Brabant 1710–14, ritmester 1713, major 1721.
- 28–29 *Jens Nielsen* i Vestbjerg i Sulsted sogn, g.m. *Gertrud Laursdatter*.
- 30–31 *Christopher Didrik Johansen Friedenreich*, dbt. 26. dec. 1669 i Aalborg, Budolfi, begr. 20. aug. 1726 sst., ~ 1° 2. dec. 1696 i Kbh.²⁹ m. Cathrine Gertrud Langelo (d. af secretarius capituli og notarius publicus i Ratzeburg, Mecklenburg, fra ca. 1661 tolder ved Karrebæksminde Kayo L. og Sabina Bræmer), * i Ratzeburg, † 12. april 1701 i Karlslunde, 42 år gl.,³⁰ 2° 1703 m. *Abigael Marie Jensdatter Kuur*, † 29. marts 1730 i Kbh..³¹

Tiptipoldeforældre

- 32–33 Kendes ikke.
- 34–35 *Caspar Bernhardsen Suhr* (s. af Frederik III's ølbrygger Bernhard S. og Margrethe Johansdatter Krammer), * 1642 i Bremen, † 1701, ~ 1° 1669 m. *Anna Olufsdatter* (d. af sognepræst i Saksild og Nølev Oluf Knudsen og Anna Pedersdatter), * ca. 1643, † 1688, ~ 2° 1689 m. Mette Marie Jespersdatter Hutfeld (d. af landsdommer, kammerassessor Jesper H. og Sidsel Christensdatter Clementin), * 23. juli 1670,³² † 3. juli 1736 i

Saksild, hun ~ 2° 19. okt. 1701 i Saksild m. sognepræst i Saksild og Nølev Poul Jensen Poulsen.

Student, Kbh. 1665, cand. teol. 1667, sognepræst i Saksild og Nølev 1667, provst i Hads herred 1693.³³

36–37 *Hans Hansen Lønborg* (s. af skriver i Aabenraa, forpagter på Lønborggaard, Lønborg sogn ved Ringkøbing fjord, Hans Jensen og Maren Iversdatter), † 11. juni 1682, 76 år gl., ~ 1° 1641 m. *Christence Jensdatter* (d. af ridefoged på Østrup, Nielstrup og Dallund, Fyn Jens Gertsen og Anna Lauritzdatter), * 1623, † 1667, ~ 2° 1669 m. Else Poulsdatter (d. af en bager i Horsens), * 1643, † 1693.

Student, Odense 1629, cand. teol. 1633, rektor i Horsens 1636, nederste kapellan ved Aarhus domkirke 1640, øverste kapellan 1658³⁴

38–39 *Hans Trøner* (s. af den fra Tyskland indvandrede klædekræmmer i Kbh. Christopher T.³⁵ og Marie Strangesdatter³⁶), * 1632, begr. 26. maj 1693 i Kbh., Trin. ~ 1° 1664 m. *Kirstine Bruun*, † 1678, ~ 2° 1682 m. Anne Sofie Backer (d. af sognepræst i Næstved, Sct. Peder Hans Rasmussen B. og Else Nielsdatter Mule³⁷), † 1689.

Var 1676 acciseskriver på toldboden i Kbh., blev siden en af stadens 32 mænd, rådmand 1688–93, kvæsthusforvalter 1688–9138.

40–41 *Niels Lauritsen Rindom*, † i Lunde ved Varde 1676, ~ 1° m. Birgitte Christiansdatter Høst (d. af sognepræst i Lunde og Outrup Christian Christensen H. og Dorothea Iversdatter Hemmet) † 1650 i Lunde, 2° m. *Elisabeth Hansdatter Kiær* (d. af sognepræst i Ringkøbing og Rindom provst Hans Hansen K³⁹ og Karen Jensdatter).

Student, Ribe 1634, rektor i Ringkøbing, sognepræst i Lunde og Outrup 1645.⁴⁰

42–43 *Niels Nielsen Heeboe*, begr. 23. dec. 1667 i Janderup, ~ *Elisabeth Pedersdatter*, kaldet *Heeboe* (d. af sognepræst i Aal ved Varde Peder Clausen Fanøe), * 1643, † 1703.

Ejer af Store-Hedebo i Janderup sogn (nabosogn til Aal). Elisabeth Pedersdatter Heeboe forfattede som enke to gudelige skrifter.⁴¹

44–45 *Wichmand Olufsen Hasebart* (s. af økonomus og forstander ved Vartov hospital Oluf H.), * i Kbh., † 22. feb. 1719,⁴² g. 1° 1671⁴³ m. *Ellen Bollesdatter*, efter hvem skifte påbegyndtes 5. okt. 1697,⁴⁴ ~ 2° 11. nov. 1697 i Tikøb⁴⁵ m. Birgitte Bengtsdatter Paaske (d. af købmand i Malmø Bengt Anderson og Helle Olufsdatter⁴⁶) begr. 31. juli 1733 i Esbønderup.

Student, Kbh. 1664, personel kapellan i Tikøb 1666, sognepræst sst. 1670, provst i Lynge-Kronborg herred 1673, magister 1684⁴⁷

46–47 Kendes ikke.

48–49 *Henrik Henriksen Goische*, * 1619 i Mariager, begr. 20. juli 1671 i Helsingør Sct. Olai kirke, ~ 1° m. Margrethe Pedersdatter (d. af

kræmmer i Helsingør Peder Pedersen og Alhed Jørgensdatter), † 1662 i Helsingør, ~ 2° m. *Karen Johansdatter Burchard* (d. af sognepræst ved Vor Frue kirke i Kbh., senere biskop i Ribe Johan Borchardsen⁴⁸ og Karen Jørgensdatter), dbt. 10. marts 1633 (gl. stil) i Kbh., Vor Frue, begr. 14. sept. 1703 i Helsingør, Sct. Olai kirke, hun ~ 1° 31. juli 1653 (gl. stil) i Kbh., Vor Frue m. sognepræst i Gunderslev Elias Plum (s. af prof. jur. Claus P.^{48a} og Maren Vinstrup), d. 1654, ~ 2° m. sognepræst sst. Peder Enevoldsen Brochmand (s. af borgmester i Køge Enevold Rasmussen B., en farbroder til den under nr. 51 anførte Bodil B), † 1655.

Student, Christiania 1644, hører i Helsingør, residerende kapellan ved Helsingør Sct. Olai kirke 1653, sognepræst sst. 1659, provst i Lynge-Kronborg herred 1661, magister 1665.⁴⁹

- 50–51 *Peder Tøgersen Rosenstand* (s. af sognepræst i Randers, Sct. Morten Tøger Pedersen⁵⁰ og Christine Mortensdatter Lejel⁵¹), † tidligst 1682, ~ 1679⁵² m. *Karen Foss* (d. af biskop i Aalborg, dr. teol. Mathias F.⁵³ og Bodil Brochmand⁵⁴), * 1657, † 1708.⁵⁵

Student 1666, Roskilde, baccalaureus 1668, immatrikuleret i Leyden 1671, i Orleans 1672, vendte som ritmester hjem fra fremmed krigstjeneste. – Hans enke købte 1688 hovedgaarden Hessel i Lovns sogn, Vesthimmerland.⁵⁵

52–53 Kendes ikke.

54–55 Kendes ikke.

56–57 Kendes ikke.

- 58–59 *Lars Nielsen* i Stapis, Sulsted sogn, ~ *Inger Bertelsdatter Kjærulf* (d. af Bertel Thomsen K. og Inger Mortensdatter Kjærulf⁵⁶).

- 60–61 *Johannes Frederik Friedenreich* (s. af geheimekammersekretær hos hertug Hans af Holsten-Gottorp i Eutin og canonicus ved domkirken i Lybæk Daniel F. og Margrethe Bentzen⁵⁷), * 1642 i Eutin, Holsten, begr. 20. maj 1690 i Aalborg Vor Frue kirke (Budolfi kbg.), ~ 11. feb. 1666 i Aalborg, Budolfi m. *Magdalene Calow* (d. af apoteker og borgmester i Aalborg Daniel C. og Mette Grubbe⁵⁸), dbt. 19. feb. 1647 i Aalborg, Budolfi, begr. 4. feb. 1701 i Aalborg, Vor Frue (Budolfi kbg.).

Apoteker i Aalborg 1665.

- 62 *Jens Kuur*, † 29. dec. 1738 i Kbh.,⁵⁹

Rådmand i Kbh. 1701–16, kommitteret ved fattigvæsenet fra 1708, stempelpapirforvalter 1716–37⁶⁰

63 Kendes ikke.

Noter

1. Se Dansk biografisk leksikon, 3. udg. (DBL 3), bd. 11, s. 139 og 130 f.
1a Se DBL 3, bd. 12, s. 380.

1b Fælles med Poul Martin Møller har de deres tip³-oldeforældre, sognepræst i Ringkøbing og Rindom Hans Hansen Kiær og

Karen Jensdatter (her forældre til nr. 41, hos Poul Martin Møller nr. 98–99).

Fælles med Tauber og med Estrup har de deres tip³-oldeforældre, brygger Bernhard Suhr og Margrethe Johansdatter Krammer (her forældre til nr. 34, hos Tauber bedsteforældre til nr. 47 og hos Estrup bedsteforældre til nr. 60, se slægtoversigten i DBL 3 bd 14, s. 201).

Fælles med Tauber har de endvidere deres tip²oldemoder, sognepræst i Saksild og Nølev Caspar Bernhardsen Suhrs hustru, præstedatteren Anna Olufsdatter (nr. 35 her, hos Tauber moder til nr. 47).

Fælles med D. G. Monrad og med Christopher Hage har de deres tip³oldeforældre, Biskop i Ribe Johan Borchhardsen og Karen Jørgensdatter (her forældre til nr. 49, hos Monrad bedsteforældre til nr. 39 og hos Hage til nr. 38).

Fælles med Hage har de endvidere deres tip²oldefæder, sognepræst i Helsingør Henrik Henriksen Goische (nr. 48 her, hos Hage fader til nr. 38), tip²oldeforældrene, ritmester Peder Tøgersen Rosenstand og Karen Foss (nr. 50–51 her, hos Hage forældre til nr. 39) samt tip²oldeforældrene apoteker i Aalborg Johannes Frederik Friedenreich og Magdalene Calow (nr. 60–61 her, forældre til nr. 36 hos Hage).

2. Se i øvrigt DBL 3, bd. 11, s. 142.

3. Se DBL 3, bd. 12, s. 383.

4. Se i øvrigt DBL 3, bd. 11, s. 138.

5. Se i øvrigt DBL 3, bd. 11, s. 147.

6. Danmarks kirker, udg. af Nationalmuseet, bd. V, 1, s. 366.

7. Adresseavisen 1805, nr. 171 og Landsoversamt Hof- og Stadsrettens skiftekommission, Forseglsprot. 1804–05, 2A, pag. 274. Hun boede ved sin død på hj. af Sct. Gertrudsstr. og Rosenborg. i Kbh., men er ikke fundet begr. i Trinitatis. Hun må da antages at være begr. i Bjernede, hvis kbg. først fra 1808 har begr.

8. Adresseavisen 1805, nr. 172.

9. Børn af nr. 14 og 15 er dbt. i Byrum i årene 1739–47, deriblandt 4. juni 1742 en datter ved navn Anne Cathrine, som imidlertid døde i dec. s.å. Men for en 7. aug. 1746 dbt. datter er navn ikke anført. Det har antage-

lig været Anne Cathrine. I Wibergs præstehist. anføres hun at være født 3. okt. 1745. Ved denne tid er dog intet barn af de nævnte forældre dbt. og der er ej heller i rækken af fødsler plads til noget barn.

10. Slægten Lønborg ved E. Marquard (Persh. t. 1907, s. 51 flg. og 166 flg.). Holbæk kbg. haves kun fra 1731.

11. Slægten Lønborg. Begr. forgæves søgt i Fruering kbg.

12. Slægten Lønborg. Lakunei Fruering kbg.

12a Giessing: Jubellærere bd. II, 1, s. 348.

13. Torslunde kbg. ved hendes begr.

14. Se i øvrigt DBL 3, bd. 11, s. 136.

15. Se i øvrigt DBL 3, bd. 12, s. 380.

16. Lolland-Falsters stiftamts arkiv, Nykøbing købstands breve, indberetning af 7. dec. 1757 fra borgm. byfoged Fr. Green. Lakune i kbg.

17. Holms sedler, ældre række i L.A., Kbh. Lakune i kbg.

18. Skifte i Rovsø herreds provstis skifteprot. 1684–1812, fol. 75.

19. Skifte sst., fol. 15, jvfr. skifte sst., fol 7 b efter Karen Christophersdatter Helsing.

20. Der er en lakune i Fruering kbg. i tiden omkring hans død. 2. hustrus begr. er noteret fra kbg. Kilde i øvrigt: C. Søltoft: Stamtavle over slægten Paludan-Müller, Kbh. 1895.

21. Aage Dahls præstehist. (manus i R.A.), bd. 65, s. 118.

22. Ved skiftet efter moderen 1697 var han 21 år gl. Ved skiftet 1719 efter faderen var han død.

23. Torslunde kbg. ved begr.

24. Jørgen Langfelt købte 1724 Ringsted kloster i Ringsted landsogn og Kærup i nabo-sognet Benløse (Sjællands landstings skødeprot. nr. 15, 1722–26, fol. 370). På grund af kassemangel fradømtes han 1728 sit embede og han måtte gå fra gårdene på grund af gæld til Krigshospitalskassen, som 1731 fik auktionsskøde på dem.

25. Danmarks kirker, Thisted amt, 2. halvbind, s. 644.

26. Wibergs præstehist. – Ikke fundet i kbg. for Hillerslev og annexogn og intet skifte i geistl. skifteprot. for Hillerslev herred. Heller ikke fundet i kbg. for Vestervig og

- annexsogn og intet skifte i geistlig skifteprot. for vedkommende (Revs) herred. At hun skulle være død i Hillerslev forekommer dog ikke usandsynligt, eftersom den derværende præst (død 8. april 1773) var ~ en datter af Peder Goisches efterfølger i Vestervig. Men hun kan tænkes begr. i Vestervig, hvor hendes navn (med dødsdag in blanco) er anført på epitafiet over Peder Goische og første hustru.
27. Danmarks kirker, XII, 2. s. 652.
  28. I. C. W. Hirsch: Danske og norske officerer 1648–1814. manus i R.A.
  29. Persh. T. 1914, s. 196.
  30. Kbg. giver oplysningerne om hendes fødested, alder og forældre.
  31. Kbh.s skiftekommission, konceptskifte 1730, nr. 53.
  32. Saksild kbg. ved begr.
  33. Aage Dahls præstehist., bd. 55, s. 77, manus. i R.A.
  34. Kilde: Slægten Lønborg og biskop Jens Bircherods dagbøger (Persh. t. 1928, s. 136).
  35. Om ham se Persk. T. bd. V, 1884, s. 27.
  36. Slægten Lønborg fører begges slægt længere tilbage.
  37. Persh. T. 1909, s. 12 og 1928, s. 134.
  38. Oluf Nielsen: Kbh.s historie og beskrivelse, V, s. 451 – Skiftet efter ham (Kbh.s skiftekommission, konceptskifte 1693, nr. 56) viser, at han ejede en gård på hj. af Skindergade og Klosterstræde, som boet solgte for 1600 rdl. og en gård i Magstræde (med et hus ud til kanalen), vurderet til 1500 rdl. Boets samlede aktiver var 11130 rdl, passiver 10024 rdl.
  39. L. F. la Cour: Slægten Paludan, Sorø 1935 fører slægten længere tilbage.
  40. Aage Dahls præstehist., bd. 65, s. 82.
  41. Nyerup og Krafts Literaturlexikon, Kbh. 1820, s. 233 og Persh. T. 1956, s. 186.
  42. Lyng-Kronborg herreds provstis skifteprot. 1712–62, fol. 41. Han ejede en ret stor bogsamling (258 bd.).
  43. Bev. af 14. okt., Persh. T. 1914, s. 115.
  44. Lyng-Kronborg herreds provstis skifteprot. 1691–1722, fol. 188 b.
  45. Persh. T. 1929, s. 165.
  46. Persh. T. 1983, s. 14.
  47. Aage Dahls præstehist, bd. 8, s. 66 og Gerhard Treschow: Danske Jubel-lærere, Kbh. 1753, s. 317 f.
  48. Se DBL 1, bd. 2, s. 510, hvor hans hustru kaldes Anna Cathrine Jørgensdatter, medens hun såvel ved datteren Karens (nr. 49) dåb som ved en ældre datter, Elisabeths dåb i Vor Frue kirke 15. søndag efter Trinitatis 1631 benævnes Karen Jørgensdatter.
  - 48a Se DBL 3, bd. 11, s. 413.
  49. Aage Dahls præstehistorie, bd. 8, s. 11.
  50. Th. Hauch-Fausbøll: Slægtshaandbogen, Kbh. 1900, s. 880 fører hans slægt længere tilbage, jvfr. DBL 3, 12, s. 377.
  51. Hun var dtr. af biskop i Aarhus Morten Madsen og Kirstine Hansdatter. Om ham se DBL 3, bd. 9, s. 325. Kirstine Hansdatter var dtr. af borgmester i Helsingør Hans Willumsen og Ingeborg Lejel. Persh. T. 1958, s. 142ff fører dennes slægt længere tilbage.
  52. Bev. af 22. marts, Persh. T. 1916, s. 31.
  53. Se DBL 3, bd. 4, s. 506 og om slægten Foss, sst. s. 496 f.
  54. Persh. T. 1881, stamtavle ved s. 310 fører hendes slægt længere tilbage.
  55. Trap Danmark, 5. udg., bd. VI, 3, s. 1212.
  56. C. Klitgaard: Kjerulfske Studier, Aalborg 1914–18, som fører hendes slægt længere tilbage.
  57. Danmarks Adels Aarvog XXXVIII, 1921, s. 472.
  58. E. Dam og A. Schæffer: De danske apotekers histori I, s. 306f fører begge disses slægt længere tilbage.
  59. Kbh.s skiftekommission, Forsegingsprot X, 1737–40, fol. 248 og behandlingsprot. VII, 1739–43, register.
  60. Oluf Nielsen: Kbh.s historie og beskrivelse VI, s. 430 f.

Kendte danskeres anetavler XIX

Professor H. N. Clausens anetavle

Af
Gregers Hansen

H. N. Clausen er født 1793 og er dermed den ældste af de personer, hvis anetavle findes i serien Kendte danskeres anetavler. Efter ham følger Poul Martin Møller, * 1794 (Persh. T. 1975, s. 117), biskop Balslev, * 1805 (1984, s. 137), brødrene Paludan-Müller, * 1805 og 1809 (s. 63 her i hæftet), D. G. Monrad, * 1811 (1974, s. 95) og redaktør Tauber, * 1827 (1983, s. 23). De var alle akademikere, Tauber cand. polit., Frederik Paludan-Müller cand. jur., de øvrige teologer. Og de var alle sønner af akademikere, Monrads fader var cand. jur., de øvriges fædre teologer.

Antallet af teologer længere tilbage i anetavlerne fremgår af følgende tabel:

	Bedstefædre	oldefædre	tipoldefædre	tip2oldefædre
Clausen	2	3	4	5
Møller				1
Balslev	2	2	4	7
Paludan-M.	1	3	5	5
Monrad		2	3	4
Tauber	2	3	3	6

I alt 67 teologer. Med tilsvarende uddannelse forekommer kun en læge og to jurister.

Lad os dernæst se nærmere på anetavlerne for fem akademikere, født ved midten af forrige århundrede: Christopher Hage, * 1848 (1984, s. 5), Jannik Bjerrum, * 1851 (s. 3 her i hæftet), Kr. Erslev, * 1852 (s. 55), Harald Westergaard, * 1853 (1980, s. 101) og Niels Neergaard, * 1854 (1974, s. 145). Ingen af dem var teologer. Neergaards fader var præst, Erslevs havde taget teologisk embedseksamen. Westergaards fader var filolog, Hages købmand og Bjerrums farver.

I de ældre led var der følgende antal teologer:

Professor Henrik Nikolai Clausen, Dr. theol. & phil.; C. of D.

Henrik Nikolai Clausen
1793–1877

	Bedstefædre	oldefædre	tipoldefædre	tip ² -oldefædre
Hage		1	2	6
Erslev		1		
Neergaard		1		

Til disse 11 teologer kommer en læge og otte personer med forskellig juridisk uddannelse.

Der er som det vil ses en markant forskel på de to grupper anetavler. Fem af de seks ældre tavler var domineret af teologer, medens disse kun i een af de fem yngre tavler spiller en tilsvarende rolle og i to overhovedet ikke forekommer. At der i de ældre tavler kun optræder to jurister må ikke forbavse. Juridiske eksaminere blev først i 1736 indført ved Københavns universitet, så eksaminerede jurister har ikke haft store chancer for at optræde i anetavler for personer, født omkring 1800. I de fem yngre tavler er der flere jurister, dog ikke mange. Sagen er den, at over halvdelen af disse anetavlers mænd – tip2oldefædrene – er født så langt tilbage i tiden, at de var i erhverv i 1736.

Man skimter bag de to grupper anetavler en samfundsudvikling, som nedbryder classeskellene og dermed giver mere plads for standscirkulation. Et studium af vor tids akademikeres anetavler vil vise, at denne udvikling er fortsat. En nærmere vurdering af udviklingen kræver dog gennemgang af et langt større antal anetavler og må naturligvis også foretages for andre grupper i samfundet.

H. N. Clausen har fælles aner med Balslev, brødrene Paludan-Müller, Tauber og konseilspræsident Estrup (s. 47 her i hæftet).¹

Da min udarbejdelse af anetavlen næsten var afsluttet, blev jeg opmærksom på Slægten Lund m.fl., udarbejdet af Erik Larsen, videreført og udgivet af Johannes Larsen og Ejnar Fryd. Kbh. 1943. Denne meget interessante bog indeholder H. N. Clausens aner, dog med mindre fyldige oplysninger end i min affattelse. Afgørende for at jeg har afsluttet mit arbejde og ladet det offentliggøre har dog været at Slægten Lund m.fl. kun foreligger i 225 eksemplarer og at H. N. Clausens aner fremtræder fordelt på 9 tavler, hvilket ikke skal kritiseres, da bogen ikke fremtræder som H. N. Clausens anetavle. De 9 tavler fører anelinierne meget langt tilbage.

Proband

- 1 H. N. Clausen er et af Københavns kendte ansigter. I over 100 år har man, når man gik ad Frue Plads, kunnet se ham stå og sole sig foran universitetet, skuende mod Frue kirke. Han var en universitetets og en kirkens mand. Hans tredje virkefelt var stænderforsamlingerne og rigsdagen. Som geistlig fulgte han sine forfædre gennem generationer. Som parlamentariker hørte han til vort lands første generation.

Han – *Henrik Nicolai Clausen* – var * 22. april 1793 i Maribo, † 28.

marts 1877 i Kbh., Vor Frue, ~ 8. dec. 1821 sst. m. Birgitte Francisca Swane (d. af brygger og tømmerhandler Hans S. og Johanne Marie Gad),² * 13. jan. 1797 i Kbh., Helligånds, † 9. feb. 1875 i Kbh., Vor frue.

Student, Metropolitanskolen 1809, cand. teol. 1813, dr. phil. 1817, dr. teol. 1826, lektor i teologi ved Kbh.s universitet 1821, professor 1822–74, stænderdeputeret i Roskilde 1840–48, stænderforsamlingens præsident 1842–46, opstilledes 1848 i Præstøkredsen som kandidat til den grundlovgivende rigsforsamling, men væver Hans Hansen i Mern valgte. H. N. C. blev så kongevalgt medlem af forsamlingen, folketingsmand 1849–53, landstingsmand 1853–54 og 1855–63, landstingsvalgt medlem af rigsrådet af 1855, medlem af rigsrådets landsting 1864, minister uden portefølje nov. 1848–1851. R. 1836, K. 1850, DM. 1869, SK. 1871.³

Forældre

- 2–3 *Henrik Georg Clausen*, * 12. marts 1759 i Karlum, Slesvig, † 25. feb. 1840 i Kbh., Vor frue, ~ 16. april 1790 i Halsted, Lolland m. *Sophia Magdalene Schiern*,⁴ * 26. okt. 1769 sst., † 11. okt. 1817 i Kbh., Vor frue.

Student, Horsens 1777, cand. teol. 1784, huslærer på Halsted kloster s.å., residerende kapellan i Maribo 1789, i Kalundborg 1796, 2. residerende kapellan ved Vor frue kirke i Kbh. 1797, enekapellan 1808, sognepræst og stiftsprovst 1811, meddirektør for Pastoralseminariet, afsked 1838, titulær professor 1809, dr. teol. h.c. i Kbh. 1838, R. 1812, DM. 1817.⁵

Bedsteforældre

- 4–5 *Claus Henrik Clausen* (ved dåben Claus), * 9. aug. 1712 i Stenderup, Nørre Tyrstrup herred, † 28. okt. 1773 i Vilstrup ved Haderslev, ~ *Christine Boldich*, † 2. sept. 1804 i Haderslev, Vor Frue, 87 år gl., begr. i Vilstrup.

Cand. teol. 1742, sognepræst i Karlum syd for Tønder 1748, i Vilstrup 1769.

- 6–7 *Niels Schiern*, dbt. 22. marts 1742 i Veterslev ved Ringsted, † 19. maj 1819 i Osted mellem Roskilde og Ringsted, ~ 7. okt. 1767 i Maribo m. *Anna Catharina Thestrup*, dbt. 16. aug. 1746 i Græshave ved Nakskov, † 15. feb. 1825 i Osted.

Student, Nakskov 1759, cand. teol. 1761, sognepræst i Halsted og Avnede 1764, afsked 1818.

Oldeforældre

- 8–9 *Henrik Clausen*, * ca. 1672 i Kbh., † 12. aug. 1727 i Stenderup, ~ *Sophie Augustinusdatter Wiwild*, * 12. april 1677 i Kbh.,⁶ begr. 5. nov. 1765 i

Stenderup, hun ~ 1° m. traktør i Kbh. Johann Christoph Westkirch, testamente af 21. marts 1699 mellem disse to.⁷

Student, Kbh. 1692, kapellan i Stenderup, Nørre Tyrstrup herred 1704, sognepræst sst. 1707.⁸

10–11 *Poul Christian Boldich*, dbt. 6. marts 1683 i Helsingør, Sct. Mariæ, † 1727, ~ 1707 m. *Magdalene Eichel*,⁹ hun ~ 2° 1729 m. sognepræst i Bevtoft og Tislund Augustinus Chrystalsin (s. af sognepræst i Egebjerg, Ods herred Anders Nielsen C. og Anna Hansdatter Wiwild¹⁰), dbt. 22. okt. 1697 i Egebjerg, † 5. marts 1761 i Bevtoft.

Sognepræst i Bevtoft og Tislund 1707.

12–13 *Hans Christian Nielsen Schiern*, † 21. juli 1764, 59 år gl., begr. i Halsted kirke, ~ 1741 m. *Cathrine Margrethe Suhr*, * 1717, † 1791.

Student, Odense 1726, cand. teol. 1731, personel kapellan i Købelev 1733, i Nakskov og Branderslev 1735, sognepræst i Vетterslev og Høm 1739, i Guldbjerg og Nr. Sandager 1743, i Haarslev 1749, i Halsted og Avnede 1755.

14–15 *Frants Thestrup*, begr. 18. juni 1766 i Græshave, 72 år gl., ~ 20. sept. 1728 i Nakskov m. *Margrethe Riegelsen* dbt. 2. juni 1709 i Nakskov, begr. 24. okt. 1763 i Græshave.

Forvalter på Binnesse under grevskabet Knuthenborg 1730–43, købte 1743 hovedgården Øllingesøgaard, Græshave sogn.

Tipoldeforældre

16–17 *Claus Iversen*, * 23. april 1624 i Assens,¹¹ begr. 28. aug. 1688 i Kbh., Nic.,¹² skifte 16. okt. 1688,¹³ ~ 1° 1655 m. Margrethe Jensdatter (stifdr. af Peder Juul), † ca. 1658,¹¹ 2°, bev. af 12. april 1661¹⁴ m. *Mechtele Fuiren*, begr. 28. feb. 1677 i Kbh., Nic.,¹² 3°, bev. af 13. feb. 1678¹⁵ m. Sophia Davidsdatter (d. af sognepræst ved Helsingør, Sct. Olai David Christensen og Gedske Frederiksdatter), dbt. 16. april 1643 i Helsingør, Sct. Olai, begr. i Kbh., Nic.,¹⁶ hun ~ 1° 19. maj 1661 i Helsingør, Sct. Olai m. sognepræst ved Holmens kirke Hans Hansen Seidelin (s. af handelsmand i Helsingør Hans Jørgensen og Lisabeth Micheldatter Seidel) * i Helsingør, begr. 30. juni 1668 i Holmens kirke, 36 år gl.

Klædehandler på Amagertorv i Kbh., en af stadens 32 mænd, rådmand 1688.¹⁷

18–19 *Augustinus Wiwild*, ~ *Mette*.

Købmand i Kbh..¹⁸

20–21 *Ernst Christian Boldich*, * 9. nov. 1651 i Sønderborg, † 19. marts 1706 i Helsingør, begr. i Sct. Mariæ kirke, ~ *Anna Sophie Stemann*, dbt. 25. sept. 1657 i Helsingør, Sct. Mariæ, hun ~ 1° m. residerende kapellan ved Sct. Mariæ kirke magister Poul Richardus, som blev begr. i kirken 29. juni 1677.

- Magister, Jena 1672, huslærer i Kbh., residerende kapellan ved Sct. Mariæ k. 1677, sognepræst sst. og slotspræst på Kronborg 1688.¹⁹
- 22–23 *Christen Eichel*, * 1664 i Haderslev, † 1707, ~ 1° m. *Christiane Boysen*, † 1697, 2° m. N.N.
Kapellan i Bevtoft og Tislund 1688, sognepræst sst. 1704.
- 24–25 *Niels Hansen Schiern* ~ *Anna Pedersdatter Møller*.
Hospitalssanger i Odense.
- 26–27 *Bernt Suhr*, * 14. aug. 1677 i Nysted, † 1745, ~ 16. aug. 1707 i Næstved, Sct. Peder m. *Christine Christance Hornemann*, dbt. 25. maj 1690 sst., † 1741.
Student, Herlufsholm 1696, i udlandet 1696–1702, magister 1702, sognepræst i Købelev og Vindeby 1706, provst i Lollands nørre herred 1713.²⁰
- 28–29 *Mathias Olufsen Thestrup*, * 1649, † 1721, g.m. *Barbara Jørgensdatter Carstens*, * ca. 1660, † 1746.
Sognepræst i Dalby og Stubberup 1673, provst i Bjerger herred, Odense amt 1702.
- 30–31 *Andreas Riegelsen*, begr. 7. aug. 1732 i Nakskov, ~ 21. juni 1708 sst. m. *Karen Holm*, dbt. 28. nov. 1690 sst., begr. 4. sept. 1760 sst.
Købmand i Nakskov.

Tip2oldeforældre

- 32–33 *Iver Povelsen Gamtofte* (s. af sognepræst i Gamtofte, Fyn Povel Enevoldsen²¹ og Anna Andersdatter Maas²¹), * ca. 1591, g. m. *Karen Lauritzdatter* (d. af købmand i Assens Lauritz Clausen).
Forpagter af Bispebogaard (Brahesborg) i Gamtofte sogn.
- 34–35 *Villum Fuiren* (s. af borger i Kbh. Henrik F.²¹ og Agnete Willumsdatter), * 1603, begr. 25. juli 1664 i Kbh., Nic.,²² ~ *Drude Charisia* (d. af dr. med. & jur. kancellisekretær Jonas Charisius^{21,23} og Anna Pedersdatter²¹), begr. 22. marts 1649 i Kbh., Nic.²²
Vinhandler i Kbh., medlem af de 32 mænds forsamling 1659, rådmand 1660.
- 36–37 Kendes ikke.
- 38–39 Kendes ikke.
- 40–41 *Johan Boldich*, * 1597, † 1674, ~ 1° m. Felicitas, † 1640, 2° m. *Jacobine Herger*.
Vesperpræst i Sønderborg 1630, hofpræst og provst sst. 1636.
- 42–43 *Just Valentin Stemann*, (s. af andenpræst ved Sct. Petri kirke i Kbh., senere diakon ved Sct. Nicolai kirke i Hamburg magister Johannes S. og Sophia Hedvig Wudrian²⁴), * 1629 i Kbh., † 1689 i Glückstadt, ~ 1° 9. nov. 1656 i Helsingør, Sct. Mariæ m. sognepræst ved denne kirke og slotspræst på Kronborg Mathias Velhauers²⁵ enke *Anna Below* (d. af

prof., dr. med. Johan B. i Dorpat, Lifland og Margrethe Kirschner), begr. 27. feb. 1677 i Helsingør, Sct. Mariæ, 2° 5. maj 1680 m. prof. ved gymnastiet i Lund Oluf Baggers enke Bente Jensdatter (d. af borgmester i Helsingborg Jens Christensen^{25a}), † 1718.

Student, Osnabrück 1647, magister, Wittenberg, lic. teol., Rostock 1659, konsistorialassessor 1686, dr. teol. 1687, sognepræst ved Sct. Mariæ kirke og slotspræst på Kronborg 1656, generalsuperintendent i Holsten 1687.²⁶

- 44–45 *Hans Christiansen*, * i Uldal, Skrydstrup sogn ved Haderslev, † 1668, ~ 1° m. N.N., 2° m. *Anna Schrøder* (d. af sognepræst i Aller ved Christiansfeld Johan S.²⁷ og Elisabeth Suderov fra Rostock), † senest 1717, hun ~ 2° 1675 m. kantor i Haderslev Johann Heinrich Bilhard, * i Thüringen, † 1701.

Byfoged i Haderslev 1650, senere borgmester.²⁸

- 46–47 *Jørgen Boysen* (s. af diakon i Øsby Jacob Philipsen B.²⁹ og Kirstine Petersdatter), † 1704, ~ 1661 m. *Magdalene Bruun* (d. af sognepræst i Nr. Løgum og Løgumkloster Christian B. og Sara Boysen³⁰), † 1697, hun ~ 1° m. gårdmand i Løgumkloster Lorentz Boysen, † 1660.

Sognepræst i Bevtoft og Tislund 1658.

- 48–49 *Hans Iversen Schiern* (s. af sognepræst i Skern Iver Gregersen Hemmet), † 26. jan. 1693, ~ *Mette Nielsdatter*, † 1693.

Student, Ribe 1660, sognepræst i Skern 1684 (adjunctus 1671), provst i Bølling herred 1692³¹

- 50–51 Kendes ikke.

- 52–53 *Frederik Suhr* (s. af hoffuorer, inspektør på Gentoftegaard, senere bryghusskriver på Kongens bryghus Bernt S. og Margrethe Johansdatter Krammer³²), * 1644 i Bremen, begr. 20. dec. 1706 i Nysted, ~ 1671 m. *Cathrine Pedersdatter*, * 1639 i Svendborg, begr. 3. maj 1706 i Nysted.

Amtsskriver over Aalholm amt 1671, over Aalholm og Maribo klostres amter 1686, titel af amtsforvalter 1689, tillige over Halsted klostres amt 1696, kammerråd 1703.

- 54–55 *Hans Hornemann* (s. af købmand og rådmand i Næstved Hans H., indvandret fra Lybek³³ og Christence Rasmusdatter Backer), dbt. 18. jan. 1658 i Næstved, Sct. Peder, begr. 19. dec. 1732 sst. i kirken, ~ 1° m. *Christina Diderichsdatter Braes* (d. af borgmester og tolder i Kalundborg Diderich Jacobsen B.), † 13. okt. 1695,³⁴ 2° 1696 i Nysted m. Margrethe Suhr (d. af amtsforvalter Frederik S. og Cathrien Pedersdatter, nr. 52–53), dbt. 26. okt. 1673 i Nysted, begr. 18. feb. 1717 i Næstved, Sct. Peder, 3° m. Cathrine Elisabeth Liunge, begr. 18. maj 1733 sst. i kirken.

Købmand i Næstved.³⁵

- 56–57 *Ole Rasmussen Thestrup* (s. af købmand i Aarhus Rasmus Pedersen T.³⁶ og Maren Olufsdatter), * 1613 i Aarhus, † 1673 i Dalby, ~ 1642 i Viborg

m. *Margrethe Kirstine Moth* (d. af kejserlig læge i Wien, senere læge i Flensborg, dr. med. Mathias M. og 2. hustru, f. Kock³⁷), * 1612 i Flensborg.

Student, Aarhus 1625, hører i Sorø, sognepræst i Dalby og Stubberup 1642, provst i Bjerge herred 1672.

58–59 *Jørgen Carstensen*, † 1660, ~ *Karen Poulsdatter* (d. af rådmand i Kerteminde Poul Christensen og Birgitte Olufsdatter Bager³⁸), † 1676,³⁹ hun ~ 2° m. toldforvalter og borgmester i Kerteminde, landsdommer i Fyn Johan Rudolf Burenæus (s. af senator, senere borgmester i Kiel Rudolf B.⁴⁰), † 1682 på Kærbygaard, Drigstrup sogn, begr. i Kerteminde.⁴¹

Foged på Ulrichsholm ved Kerteminde 1649–60, tolder i Kerteminde 1660.⁴²

60–61 *Hans Riegelsen*, begr. 22. feb. 1678 i Stege, ~ *Margrethe Madsdatter*, begr. 26. juni 1705 i Stege, 60 år gl.,⁴³ hun ~ 2° m. købmand og rådmand i Stege Peiter Jensen (s. af økonomicus ved kommunitetet i Kbh., Jens Christensen).

Købmand i Stege.

62–63 *Peder Hansen Holm* (s. af købmand og kirkeværge i Nakskov Hans Rasmussen H. og Inger Christensdatter), dbt. 4. nov. 1663 i Nakskov, begr. 13. maj 1707 sst., ~ 18. nov. 1689 sst. m. *Anne Christensdatter*, begr. 27. feb. 1713 sst. i kirken,⁴⁴ hun ~ 1° 30. dec. 1668 sst. (efter troløvelse på Fyn) m. købmand i Nakskov Hans Diderichsen, begr. 25. april 1689 i Nakskov kirke.

Købmand og kirkeværge i Nakskov.

Noter

1. Clausens tip2oldeforældre amtsforvalter Frederik Suhr og Cathrine Pedersdatter (nr. 52–53) var tip³-oldeforældre til Estrup (se ved dennes nr. 60). Og Frederik Suhr var broder til sognepræst Caspar Suhr, som var tip3oldefader til Tauber (se ved dennes nr. 47) og tip2oldefader til brødrene Paludan-Müller (disses nr. 34). – Clausen var yderligere beslægtet med Estrup gennem sine tip2oldeforældre Hans Hornemann og Christine Braes (nr. 54–55), idet disse var tip3oldeforældre til Estrup (se ved dennes nr. 61). Slægtskabet med Balslev består i, at Just Valentin Stemann og Anna Below var tip2oldeforældre til dem begge (nr. 42–43 hos Clausen og nr. 46–47 hos Balslev).
2. Om deres aner henvises til tavle 10 i den i indledningen nævnte slægtsbog.
3. Se i øvrigt Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg. (DBL 3), III, s. 413.
4. Om slægten Schiern se DBL 3, XIII, s. 82.
5. Se i øvrigt DBL 3, III, s. 410.
6. Rigsarkivet, håndskriftsamlingen XIV N 8, Aage Dahls præstehistorie, bd. 68, s. 110.
7. Persh. T. 1926, s. 214.
8. Otto Fr. Arends: Geistligheden i Slesvig og Holsten I, s. 145.
9. Om slægten Eichel se Persh. T. 1980, s. 45 flg. – Det er der fejlagtigt anført, at P. C. Boldich er f. l. aug. 1681 i Haderslev.
10. Anna Hansdatter Wiwild er dbt. 4. maj 1665 i Asnæs, Ods herred, d. af sognepræ-

- sten Hans Christensen W. og Birgitte Mortensdatter.
11. Persh. T. 1921, s. 164.
  12. Sst. 1880, s. 207.
  13. Kbh.s skiftekommission, konceptskifte nr. 71.
  14. Persh. T. 1911, s. 111.
  15. Sst. 1915, s. 299.
  16. Sst. 1880, s. 208. År ikke anført.
  17. Om Claus Iversen, hans ægtefæller og deres forfædre se Mogens Seidelin: Den seidelinske slægtsbog I, Kbh. 1943, s. 70 flg.
  18. Den i note 6 anf. kilde. – Der må antages at være slægtsforbindelse mellem Augustinus Wiwild og den under 10–11 anførte Augustinus Chrystalsin. Augustinus W. kan tænkes at være broder eller farbroder til Augustinus C.s moder Anna Hansdatter Wiwild.
  19. Se i øvrigt DBL 3, II, s. 334.
  20. Se i øvrigt Alfred Larsen: Lidt om den lollandske del af slægten Suhr, Loll.-Falters hist. samf. årbog 1944, s. 228.
  21. Tavle I ved s. 88 i det i note 17 nævnte værk fører slægten længere tilbage.
  22. Persh. T. 1880, s. 213.
  23. DBL 3, III, s. 216.
  24. DBL 3, XIV, s. 70 fører slægten Stemann længere tilbage.
  25. Mathias Velhauer blev begr. 29. aug. 1755 i Helsingør, Sct. Mariæ.
  - 25a Persh. T. 1961, s. 125.
  26. Persh. T. 1897, s. 2 f, DBL 1, XVI, s. 388.
  27. Arends II, s. 247, 249 og I, s. 370 fører hans slægt længere tilbage.
  28. Om Hans Christiansen og hans slægt se Olav Christensen: Slægten Eichel fra Nordslesvig, Persh. T. 1980, s. 45.
  29. Arends I, s. 70, 71, 239, 235, 70 og II, s. 66 og 72 fører hans slægt længere tilbage.
  30. Om deres efterkommere se Svend Jacobsen i Persh. T. 1981, s. 64 flg. – Svend Jacobsen: Anetavle for Birthe Marie Nielsine Jacobsen, Kbh. 1979, s. 99 ff fører Sara Boysens slægt længere tilbage.
  31. Rigsarkivet, håndskriftsamlingen XIV N 8, Aage Dahls præstehistorie bd. 53, s. 46. – Den i note 4 nævnte artikel fører slægten Schiern længere tilbage.
  32. TipSoldeforældre til komponisten P. E. Lange-Müller, se Persh. T. 1950 s. 188.
  33. Persh. T. 1983, s. 147 fører hans slægt længere tilbage.
  34. Næstved skifteprot. 1687–98 B, fol. 814 b.
  35. Holger Hornemann: Efterkommere på Sværdsiden af Hans Hornemann, Kbh., 1894.
  36. Rasmus Pedersen Thestrups Stambog, udg. ved Helge Søgaard, Aarhus 1972 fører hans slægt længere tilbage.
  37. Danmarks Adels Aarvog LXXV, 1958–59, II, s. 7 ff fører begges slægt længere tilbage.
  38. Svend Larsen: Studier over det fynske rådsaristokrati i det 17. årh. II, Odense 1965, s. 159 fører hans og s. 37–40 hendes slægt længere tilbage.
  39. Persh. T. 1916, s. 58.
  40. V. Woll: Fra Kertemindes Fortid I, 1925, s. 60.
  41. Persh. T. 1917, s. 145 og 152.
  42. Svend Larsen I, s. 64 og 270.
  43. Skifte i Stege skifteprot. 1703–11, fol. 234. – Om hendes slægt se Persh. T. 1980, s. 137.
  44. Skifte efter hende i Nakskov skifteprot. 1712–13, fol. 401.

Gregers Hansen, cand. polit., fhv. kommunaldirektør. Har tidligere offentliggjort arbejder i Persh. T. Adr. Adelgade 54, 1304 København K.

Småstykker

Siersted - Tvede

I Personalhistorisk Tidsskrift offentliggjorde nu afdøde ekspeditionssekretær Finn H. Blædel 1983 s. 121–146 en stamtavle over slægten *Siersted*. Den var tiltrængt og savnet. Tidligere havde man kun Hans Schleschs »Optegnelser over slægten Siersted« (Bornholmske Samlinger 1957), der først og fremmest var en oversigt over den bornholmske gren af slægten, men i tilgift gav en del spredte og mere tilfældige oplysninger om nogle af slægtens ældste. Finn H. Blædel havde gjort et stort arbejde med, som han udtrykte det, at »udrede trådene«, som unægtelig også er spegede. Resultatet er blevet en klar og let overskuelig stamtavle med mange nye oplysninger om både ældre og nyere generationer.

Da en af de norske Siersted'er er blandt mine aner, har jeg under mange års gennemgang i ganske anden anledning af gamle 1700-talsarkivalier noteret alle de oplysninger om slægtens ældste, jeg tilfældigt traf på undervejs. I nogle tilfælde viser det sig, at visse notater kan supplere Blædels stamtavle, og efter en bearbejdning af dette råmateriale bringes resultatet derfor her.

I det følgende henviser nummeret foran de enkelte personer til Blædels slægtsnummerering.

1. *Niels Nielsen Siersted* † 3.3. 1695 (anført i skiftet efter ham).

4. *Hans Nielsen Siersted*. Et notat om en proces i Gryde mølle, han fik på halsen af en nabomøller (Supplikprotokol 1714 M.M. 458), sammenholdt med Blædels opdagelse af et annonceret skifte sammesteds efter Hans S. inspirerede til en undersøgelse af Bjergsted sogns kirkebog. Resultatet blev en række oplysninger, der tillige løste gåden om den kun som en hypotese opstillede broder Erik Nielsen Siersted. Kirkebogens oplysninger må tale for sig selv:

Forpagter af Gryde mølle var fra omkring 1685 en *Erik Andersen*, † 14.2.1696. Han var ~ 1° med *Karen* . . . , der døde 6.11.1690. – ~ 2° 19.5.1691 med Birrette (senere stavet *Birgitte*) *Hansdatter*. Deres børn var:

a: *Anders* dbt. 2.12.1687, † 8.1.1688.

b: *Appolone* dbt. 23.12.1688, † 16.3.1690.

c: *dødfødt barn* 26.10.1690.

d: *Hans* dbt. 25.6.1693. Identisk med *Hans Eriksen Siersted* (nr. 15) født 20.6.1693.

e: *Mette Cathrine* dbt. 11.3.1696, † 5.4.1696.

Den næste forpagter af Gryde mølle var *Hans Nielsen Siersted*, født ca. 28.4.1660 † 7.5.1716 (56 år og 10 dage). Hans hustru *Birgitte*, der altså må være den forrige mølleforpagters enke, ses første gang som fadder i Bjergsted 16.10.1699. Deres børn var:

a: *Niels* dbt. 21.11.1697, † 11.6.1699.

b: *Niels* dbt. 18.4.1700, † 20.9.1702.

c: *Niels* dbt. 20.9.1702(!)¹

d: *Sophie* dbt. 19.8.1705, † 28.10.1705 (der tilføjes »af Asdrup« d.v.s. hovedgården Astrup i samme sogn).

e: *Lauritz* dbt. 13.11.1771,

f: *Bertel* dbt. 13.11.1711, † 28.2.1712.

Efter Hans Siersteds død giftede enken *Birgitte* sig med den nye forpagter af Gryde mølle *Frantz Felderman*, der allerede døde 29.5.1725 (34 år gammel). Deres eneste barn var:

Lisbet dbt. 25.9.1719. Identisk med *Elisabeth*² *Felderman Siersted* (nr. 16), der døde 1760 (41 år gammel).

At den samme *Birgitte Hansdatter* virkelig har været gift med de tre mølleforpagtere fra Gryde mølle, og dermed været moder til to søskende født med 26 års mellemrum bekræftes ikke blot af Blædels note 34, men måske endnu tydeligere både af kirkebogsindsførslerne i Kværkeby 27.6.1735 og Vallensved 26.11.1745 ved dåb af henholdsvis Hans S.'s (15) og søsteren »Lisbet's« (16) sønner. Ved den første anføres, at barnet blev båret af farmoderen mad. Fellermand, ved den anden af mormoderen *Birgithe* sal. *Feldermans*.

5. *Erik Nielsen Siersted* udgår helt (se ovenfor nr. 4). Men for Blædel som for alle, der har beskæftiget sig med Siersted-slægten har det været logisk at opstille en Erik som fader til Hans Eriksen Siersted (15), og kun tilfældet har kunnet afsløre sammenhængen.

7. *Anders Nielsen Siersted*. Det er ikke mærkeligt, at Blædel intet kan oplyse om hans Frederikstad-ophold, for selv den grundige Frederikstad-forsker Martin Dehli skrev 1962, at Anders S. »har jeg aldrig truffet på«. Følgende smånotiser kan måske derfor være berettigede:

1703 søgte og fik han skønt kun 24 år bevilget at måtte være sin egen værge: såsom han har været 7 år studiosus og ville nu rejse i fremmede lande (Supplikprot. 1703 J.623). – 7.10.1710 ses han som fadder i Kalundborg, og 18.11.1710 som fadder for Hans N. Tvedes (9) søn i Agnsø; han benævnes da studiosus og kaldes begge steder Anders Bendsen Siersted (vel efter morfaderen). – 1712 søgte han »rådstueskriveriet« i Tronhjem og »anbyder« der for 1.000 rdl. Samtidig bad han om at få »byskriveriet sammesteds, når det blev ledigt (Gratiaalprot. 1712/II s. 340). – 14.9.1716 søgte han om expectance på tøjhusskriveritjenesten i København (Fortegnelse over kgl. resolutioner gennem Rentekammeret nr. 22643). – 1717–18 søgte han stadskonduktørbestillingen. Det eneste han da oplyste var, at han »har anlagt sin tid på studeringer og udenlandsrejse«. Samme år søger han den »vacante sekretærs charge i Slotsloven«, idet han om sig selv oplyser, at han »har med stor bekostning anvendt sin tid på adskillige sprog og scienser i Holland, Tyskland og Frankrig« (Gratiaalprotokollen 1717/18 s. 111 og 149). – Han ses ikke i H. Friis Petersens 5-bindsfortegnelse over danske studerende ved udenlandske universiteter (Rigsarkivet).

9. *Hans Nielsen Tvede* regnes af Blædel (som tidligere også af Schlesch) for født 1688 og betegnes af begge som søn af Kalundborg-borgmesteren Niels Nielsen Siersted¹ i hans andet ægteskab med Anna Hansdatter Tvede. Man studser uvilkårligt over, at denne søn får moderens efternavn, og mistanken bekræftes ved i skiftet efter borgmesteren 1695 at se Hans Nielsen Tvede omtalt som »enkens egen søn« og yderligere finder en Mads Nielsen Tvede boende i Randers, kaldet »enkens stedsøn«.

En nærmere undersøgelse viser da også, at Anna Hansdatter tidligere havde været gift med handelsmand Niels Madsen Tvede i Randers, efter hvem der afholdtes skifte 1687. I dette skifte finder man følgende oplysninger:

Niels Madsen Tvede ~ 1° m. *Björild Sørensdatter* (datter af borgmester i Randers Søren Andersen). – ~ 2° *Anna Hansdatter* (datter af rådmand i Randers Hans Hansen og Johanne Nielsdatter) (Det sidste ses af ovennævnte skifte 1695 i Kalundborg). Der var 2 børn i ægteskaberne:

Af 1. ægteskab: *Mads Nielsen Tvede* født ca. 1679 (1687 i sit 8. år).

Af 2. ægteskab: *Hans Nielsen Tvede* født ca. 1682 (1687 i sit 5. år).

I skiftet omtales i øvrigt Niels Madsen Tvedes søster Maren gift med Morten Brøchner (denne slægts stamfader).

Til Blædels oplysninger om Hans Nielsen Tvede kan føjes, at hustruen *Maria Mikkelsdatter* (forældre: brygger Mikkel Pedersen Bager i København og Elisabeth Pedersdatter) † i København 16.6.1750 (68 år gammel).

Ægteparret havde to børn: *Anna Elisabeth* og *Michael*, som Blædel naturligt nok kun omtaler periferet, da de ikke bærer navnet Siersted. Det skal her nævnes, at Albert Fabritius har skrevet en udførlig biografi af Hans Nielsen Tvede – også omfattende hans efterslægt. Den er ganske vist godt gemt i Lehnsbaron Hans Berner Schilden Holsten's slægtbog (bd. II, 2 1960 s. 302 flg. og 446 flg.).

Fabritius har dog heller ikke fundet hverken Hans Nielsen Tvedes fader eller stedfader, ligesom han ikke kender moderens fornavn. Men ellers indeholder værket mange fyldige oplysninger. Det må dog være tilstrækkeligt her at henvise interesserede til selve værket.

15. *Hans Eriksen Siersted* er altså søn af Hans Nielsen Siersteds (4) hustrus første ægtefælle: *Erik Andersen* (se forklaringen under nr. 4).

16. *Elisabeth Felderman Siersted* er altså datter af Hans Nielsen Siersteds (4) enkes tredje ægtefælle: *Franz Felderman* (se forklaringen under nr. 4).

20. *Niels Siersted* oplyste, da han 1753 søgte og fik embedet som byfoged i Frederikstad, at han

henvend 7 år havde været edsvoren fuldmægtig hos sorenskriveren i Mandal og derefter 4 år i Christiania (Danske kancelli, norske indlæg 29. juni 1753 med følgeskrivelse fra vicedatholderen – og Supplikprot. 5, H, 62 og 66). – I 1763 beder han om, at det ledige sorenskriverembede i Tunø, Hualør og Borge må lægges til det ringe embede, han nu har og tilføjer, at han var meget trængende, da han var blevet ruineret efter »sidste fatale ildebrand« (Gratialeprotokol 1763 s. 674).

35. *Bertel Siersted*, hvis skæbne var Blædel ukendt, ses ved altergang i Sorø kirke maj 1751 sammen med forpagter Niels Frøyerup på Lille Ladegård, hvor Bertel vel allerede da var møllersvend. »Bertel møllersvend« blev begravet 23.5.1754 i Sorø, og skifte efter ham sluttedes 10.1.1755. (Sorø kirkebog og Sorø akademis godsskifteprotokol s. 59–63).

36. *Hendrich Siersted*. Også hans skæbne var Blædel ukendt. 9.4.1760 blev han som møller i Fjenneslev trolovet med *Margrethe Andersdatter* (Alsted kirke), hun var enke efter møller Hans Jensen (Roested), der blev begravet samme steds 8.2. samme år. Men Henrik Siersted døde selv kort efter og begravedes 8.5. 1760, 52 år gammel i Alsted kirke. (Alsted kirkebog og Sorø akademis godsskifteprotokol 1754–61).

Endnu to Siersted'er er jeg stødt på, som ikke umiddelbart lader sig placere på stamtavlen:

a: *Hans Siersted* »af Søllerød« søgte 1753 graverembedet ved Frue kirke i København, fordi han »formedelst alder og svaghed ey kan nyde nogen condition«. Han oplyser, at han i mange år havde tjent greve Frederik Danneskjold Samsøe (1703–70), der 1740–55 ejede Søllerødgård. Kancelliet tilføjer, at han kort tid har tjent justitsråd Kall. (Supplikprotokol 1753 5, G. 1188). Han må være så gammel, at han i givet fald tilhører andet slægtled.

»Arbejdsmand Hans Siersted« betalte 10.11.1766 koplutionsafgift i København (Zebaoths kirke = Garnisons kirke, hvor kirkebøgerne mangler fra den tid).

Muligvis hører han slet ikke til slægten.

Torben Glahn

Noter

1. I det lille hefte: K. A. Heiberg: Samlinger til en Slægtebog. 1905–07, s. 12 oplyses (med medlemmer af slægten Siersted som kilde), at denne »Niels Johannes Siersted« havde 12 børn og døde 1773.
2. Mon en opkaldelse efter den »Elicebet Fransdaatter Felerman« (ca. 1660–1723) der var gift med møller Anders Jørgensen og over hvem der findes en gravsten i Freerslev kirke. (Danmarks Kirker, Sorø amt bd. 1 s. 499).

De statslige arkivers publikationer 1982-1984, en oversigt.

Ved

Erik Kann

Nærværende oversigt rummer annoterede fortegnelser over de registraturer, hjælpemidler vejledninger, etc., som de statslige arkiver, dvs. Rigsarkivet, Landsarkivet for Sjælland mm., Landsarkivet for Fyn, Landsarkivet for Nørrejylland, Landsarkivet for de sønderjyske landsdele og Erhvervsarkivet, har udsendt i årene 1982, 1983 og 1984.

Tidsmæssigt er kriteriet det årstal, som er påført den enkelte publikations titelblad. Det betyder, at enkelte publikationer rent faktisk er udkommet senere, end det på titelbladet anførte udgivelsesår. Et helt specielt tilfælde er 2. bind af »guiden« fra Landsarkivet for Nørrejylland. Den er trykt med udgivelsesåret 1981, men udkom rent faktisk først i 1983. Dette forhold har medført, at bogen ikke har kunnet medtages i »Dansk Arkivbibliografi 1889-1981«. For at undgå, at denne vigtige bog hverken bliver registreret i »Arkivbibliografien« eller i de her foreliggende oversigter, er den medtaget her, selv om den altså egentlig falder uden for den tidsmæssige afgrænsning. I øvrigt er den undersøgte litteratur ikke konsekvent gennemgået for forekomsten af dette fænomen.

Emnemæssigt er kriteriet sådanne publikationer udgivet af ét af de statslige arkiver (eventuelt i samarbejde med andre institutioner), som på en eller anden måde må formodes at kunne hjælpe arkivgæsten i det konkrete arbejde i arkiverne. Publikationerne behøver ikke nødvendigvis at være til salg i de pågældende arkivinstitutioner, men blot være i en form, der muliggør, at de kan anvendes af arkivgæsten.

Der medtages dog kun trykt litteratur, og således ikke eventuelle mikroudgivelser, diasserier og lignende; der medtages ikke kildeudgaver.

Indsamlingen af titler er sket ved:

1. Gennemgang af arkivvæsenets blad »Intern Information«, årgangene 1982, 1983, 1984 og de i 1985 udkomne numre. »Intern Information« medtager ikke oplysninger om Erhvervsarkivet, men anfører i øvrigt størstedelen af de publikationer, arkiverne udsender.
2. Gennemgang af rubrikken »Beretning om (Erhvervsarkivets) virksomhed« i Erhvervshistorisk Årbog.
3. Gennemgang af publikationsrubrikken i tidsskriftet »Nordisk Arkivnyt«.
4. Gennemgang af bogsamlingen i Landsarkivet i København.
5. Gennemgang af registratursamlingerne i Rigsarkivet.

Oversigten er inddelt i arkiv for arkiv i følgende rækkefølge:

Rigsarkivet
Landsarkivet for Sjælland mm.
Landsarkivet for Fyn
Landsarkivet for Nørrejylland
Landsarkivet for de sønderjyske landsdele
Erhvervsarkivet

Gruppen Rigsarkivet er desuden delt op i følgende undergrupper:

Rigsarkivet i almindelighed, 1. afd., 2. afd., 3. afd. og 4. afd.

Det afgørende princip for placering af en publikation i denne systematik er, hvilken institution/afdeling der har stået for udgivelsen og ikke en vurdering af publikationens indhold.

Inden for de enkelte grupper er anvendt samme ordningsprincipper som Dansk Arkivbibliografi, nemlig et hierarkisk princip, dvs. en ordning som går fra det overordnede til det underordnede, eller sagt med andre ord fra det generelle til det specielle.

For hver publikation bringes som hovedregel oplysning om forfatter/udgiver, titel, udgivelsesår og antal sider. Trykkested anføres ikke. Der henvises ikke til anmeldelser. Den tekniske fremstillingsform anføres ikke.

Tidsskrifter anføres særskilt inden for hvert arkiv. Kun i de tilfælde, hvor tidsskriftets/skriftseriens enkelte numre udgøres af monografier, er der foretaget en egentlig registrering. I alle andre tilfælde anføres tidsskrifter kun med oplysning om antallet af udgivne numre.

Nærværende oversigt begynder, hvor »Dansk Arkivbibliografi 1889-1981« slutter, men oversigten er selvsagt ikke tænkt som en fortsættelse af arkivbibliografien. Dertil er dens emnemæssige afgrænsning for snæver; for litteratur om f.eks. arkivteoretiske problemer, udkommet efter 1981, må man således stadig søge oplysning i det gængse nationale bibliografiske system, først og fremmest Dansk Bogfortegnelse. Selvfølgelig medtager Dansk Bogfortegnelse også en del af de publikationer, som anføres i nærværende oversigt; men dels skulle den foreliggende oversigt gerne være fyldigere end Dansk Bogfortegnelse og dertil annoteret, dels synes stikprøver at vise, at Bogfortegnelsen langt fra giver noget korrekt billede af et bestemt års publikationer.

Det er tanken, at Personalhistorisk Tidsskrift hvert år skal bringe en oversigt i en form som den her foreliggende. Alle forslag til rettelser, ændringer i systematikken, opstilling, etc. er derfor meget velkomne.

Intet arbejde kan blive fuldstændigt fejlfrit – og således heller ikke de fortegnelser, der bringes her. Jeg takker alle, som har givet en hånd med på den ene eller anden måde, men det er indlysende, at jeg alene bærer ansvaret for eventuelle fejl og mangler. På trods af eventuelle fejl og mangler håber jeg, at oversigten kan blive til nytte for mange nuværende og kommende arkivgæster.

RIGSARKIVET:

Rigsarkivet i almindelighed:

Grethe Ilse: Dansk arkivbibliografi 1889-1981. 1982, 376 s.

Danmarks arkiver. Historie, funktioner, fremtid. Red. af Vagn Dybdahl og Michael H. Gelting. 1982, 168 s., ill.

Anm: Samlet skildring af danske arkiver, deres historie, status og virksomhed.

Inger Dübeck: Statsmagt og arkiver. Det offentliges ret til arkivalier. 1982, 178 s., ill.

Anm: Behandler spørgsmålet om hvilken ret staten kan hævde til sine egne arkivalier, herunder om staten kan hævde en særskilt ret til historisk værdifulde private arkivalier.

Mikrofilm i statsforvaltningen. En vejledning. Udg. af Administrationsdepartementet, Rigsarkivet, I/S Datacentralen af 1959. 1982, 53 s.

Kassation og bevaring i kommunearkiver. En vejledning. Udarbejdet af en arbejdsgruppe med repræsentanter for Rigsarkivet, landsarkiverne og Kommunernes Landsforening. 1982.

14. Nordiske Arkivdage. Udspil og skitser. 1984, 487 s.

Anm: Optræk af arbejdspapirer, udarbejdet af nordiske arkivfolk til brug for drøftelserne på de 14. Nordiske Arkivdage i Ebeltøft 2.-5. august 1984.

Tidsskrifter:

Arkiv. Tidsskrift for arkivforskning. Udgivet af Rigsarkivet.

9. bind nr. 1 1982, 9. bind nr. 2-3 1982-1983, 9. bind nr. 4 1983, 10. bind nr. 1 1984.

Nordisk Arkivnyt. Udgivet af Rigsarkivet.

1982 nr. 1-5, 1983 nr. 1-4, 1984 nr. 1-4.

Administrationshistoriske studier. Udgivet af Rigsarkivet.

Nr. 5: *Birgit Løgstrup: Dommer og administrator. Herredsfogden 1790-1868.* 1982, 269 s., ill.

Nr. 6: *Niels Petersen: Justitsministeriet. Organisation og arkiv.* 1982, 194 s., ill.

Anm: Samlet registratur over ministeriets arkiv med omfattende administrationshistoriske redegørelser.

Nr. 7: *Birgit Løgstrup: Jorddrot og offentlig administrator. Godsejerstyret inden for skatte- og udskrivningsvæsenet i det 18. århundrede.* 1983, 479 s., ill.

Nr. 8: *Lotte Dombrowsky: Lensbesidderen som amtmand. Studier i administration af fynske grevskaber og baronier 1671-1849.* 1983, 525 s., ill.

Nr. 9: *August Wiemann Eriksen: Eksportrådgivning i Danmark 1910-1921. Privat eller statslig opgave?* 1984, 198 s., ill.

Nr. 10: *Niels Petersen: Kulturministeriet. Organisation og arkiv.* 1984, 372 s., ill.

Anm: Samlet registratur over ministeriets arkiv med omfattende administrationshistoriske redegørelser. Behandler perioden 1848-1916.

Siden Saxo. Udgivet af Dansk Historisk Fællesforening og Rigsarkivet.

1984 nr. 1 og 2

Anm: Tidsskriftet intenderer i letlæselig form og moderne layout at bringe korte artikler om de nyeste resultater inden for historieforskningen. Udkom første gang sept. 1984.

Rigsarkivets 1. afdeling:

Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse. I. 1-2. Red. af Wilhelm von Rosen. 1983, 982 s., ill.

Anm: Guide til afdelingens samlinger med henvisninger til registraturer og eventuelle hjælpemidler.

Kommercekollegiet 1735-1816. Ved J. O. Bro-Jørgensen og Morten Westrup. – Vejledende Arkivregistratur XXII. 1984, 181 s., ill.

Departementet for udenrigske anliggender. Ved Steen M. Ousager m.fl. Registratur. 1984, 173 s.

Generalpostdirektionens arkiv. Landsocieteterne af 1747 og 1757. – Folioregistratur (foreløbig) nr. 267. 1984, 81 s.

Den kgl. Veterinærskole 1773-ca. 1872 (Veterinær- og Landbohøjskolen) – Folioregistratur nr. 233. Kopi 1982, upag.

Det kgl. teater og kapel m.m. Ved O. Ventegodt. – Folioregistratur nr. 235. 1980/1983, 69 s.

Anm: Udarbejdet i 1980, men først afsluttet og kopieret til læsesalsbrug 1983.

Kunstakademiet. Ved Bent Blüdnikow. Registratur. 1984, 46 s.

Ekstrakter af lensregnskaber 1570-99. Register. – Folioregistratur nr. 229 B. 1984, upag.

Anm: Knytter sig til den i 1980 udsendte samling af ekstrakter af lensregnskaber.

Fortegnelse over søruller 1801-ca. 1861. Ved H. C. Christensen. – Folioregistratur nr. 261. 1983, 118 s.

Majoratssager mm. 1848-1982. – Folioregistratur nr. 232. Uden år, upag.

Anm: Alfabetisk ordnede fordelingsblade for hvert len, stamhus, fideikommis, kloster mm. På disse blade kan man se, hvor i Danske Kancellis, Justitsministeriets og Lenskontrollens arkiver, der ligger sager vedr. det pågældende majorat eller lignende.

Nøgle til henvisninger og forklarelses i H. C. Roedes register over Hofetaten. – Folioregistratur nr. 234. Kopi 1982, upag.

Stednavneregister til folketællingerne 1787-1850. 1983, upag.

Anm: Delt i 3 bind: København, købstæder og amter.

Kollektiv trafik. Vestibuleudstilling i Rigsarkivet. Katalog. 1983, 24 s., ill.

Rigsarkivets 2. afdeling:

Statens Krigsfangelejr 1917-1920. Ved Bent Blüdnikow. Pakkefortegnelse. 1983, 5 s.

Ministerielle arkiver. Grundtræk af deres opbygning. Vejledning nr. 1. 1982, 24 s.

Kancellisystemet. Vejledning nr. 2. 1982, 30 s., ill.

Rentekammersystemet. Vejledning nr. 3. 1982, 34 s., ill.

Fremvisningsnøgle til Vestindisk journal 1849-1933. 1982.

Anm: Liste over samtlige numre i Vestindisk journal med oplysning om, hvor de tilsvarende journalsager findes.

Arkivering af registre i henhold til § 9, stk. 4 i lov om offentlige myndigheders registre. Redegørelse udarbejdet af en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Justitsministeriet, Registertilsynet og Rigsarkivet. 1982, 68 s.

Rigsarkivets 3. afdeling:

Forsvarets arkiver. Vejledning og oversigt. Ved Vagn Aage Petersen. – Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse III, 1. 1984, 266 s., ill.

Anm: Omfatter hæren 1660-1980.

Rigsarkivets 4. afdeling:

Større private personarkiver i Rigsarkivets 4. afd. Ved Vello Helk. – Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse IV, 1. 1984, 280 s.

Anm: Medtager arkiver med et omfang på mindst én pakke afleveret til og med 31. juli 1983.

C. Rise Hansen: Oversigt over missionsarkivalier i det danske Rigsarkiv pr. 31/12 1981. 1982, 7 s.

Anm: Går på tværs af Rigsarkivets afdelingsstrukturer og de enkelte arkivfunds. Omfatter arkivalier med statslig proveniens samt private institutionsarkiver og personarkiver (missionærarkiver og andre personarkiver, der indeholder korrespondance med missionærer eller materiale til belysning af missionselskabernes virksomhed).

For alle de følge arkivregistraturer gælder, at der anføres leveår og ikke yderår for bevarede arkivalier.

Ludvig Beck, forstander 1866-1948. Registratur. 1983, 37 s.

Morten Eskesen, lærer og forfatter 1826-1913. Registratur. 1984, 9 s.

Andreas Fibiger, sognepræst 1868-1937. Registratur. 1982, 21 s.

Marius Jensen, valgmenighedspræst 1853-1931. Registratur. 1983, 21 s.

Anm: Med tillæg af svigerfaderen sognepræst F. V. Christensens arkiv.

Oskar Johansen, politiker og jurist 1860-1942. Registratur. 1982, 9 s.

Laurids Johannes Koch, præst, forfatter og forstander 1875-1969. Registratur 1982, 11 s.

Anm: Familiearkiv.

Oluf Christian Krag, politiker 1870-1942. Registratur 1982, 15 s.

Familien Leth. Registratur. 1982, 21 s.

Anm: Især sognepræst L. B. Leth (1796-1885) og provst Chr. Leth (1836-1926) med tillæg af andre familiemedlemmer.

Ove Malling, historiker og gehejimestatsminister 1747-1829. Registratur. 1984, 102 s.

Anm: Registrerer både privatarkiv nr. 5945 og samlingerne i Håndskriftssamlingen gruppe I.

Henry Petersen, arkæolog 1849-1896. Registratur. 1983, 11 s.

Anm: Med tillæg af faderen J. Chr. Petersens arkiv.

Familien v. Plessen. Registratur. 1984, 31 s.

Anm: Omfatter den danske adelige linie med enkelte andre medlemmer.

Morten Pontoppidan, forfatter og sognepræst 1851-1931. Registratur. 1982, 20 s.

Julius Schovelin, politiker 1860-1933. Registratur. 1982, 10 s.

William Thalbitzer, eskimolog 1873-1958. Registratur. 1982, 50 s.

Anm: Med et tillæg af familien Thalbitzer.

Paul Verrier, litteraturhistoriker og filolog 1860-1938. Registratur. 1983, 36 s.

For alle de følgende arkivregistraturer gælder, at der anføres yderår for bevarede arkivalier.

Dansk Kirkemission i Arabien (tidl. Udvalget for Høyers og hustrus mission, stiftet 1901). Registratur. 1983, 23 s.

Danske Kvinders Nationalråd 1902-76. Registratur. 1982, 14 s.

Foreningen Norden. Registratur. 1983, 45 s.

Landsforeningen den personlige friheds værn 1917-80. Registratur. 1982, 24 s.

Rigsforeningen til gigtens bekæmpelse 1936-80. Registratur. 1983, 17 s.

Østerlandsmissionen. Registratur. 1984, 40 s.

Østerlandsmissionen og Dansk Pathanmission. Registratur. 1984, 11 s.

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND, LOLLAND-FALSTER OG BORNHOLM:

Kort orientering om Landsarkivet. 1984, 9 s.

Københavnske skifter. En oversigt over indgange og hjælpemidler. Vejledning om arkivalier 3. 1982, 12 s.

Church records - the basic source for genealogical research. Vejledning om arkivalier 4. 1982, 4 s.

Anm: Engelsksproget udgave af den i 1981 udkomne: Kirkebøger - slægtsforskernes grundmateriale.

Tinglysningsskiftarkivalier. Vejledning om arkivalier 5. 1984, 4 s.

Erik Nørr: Præste- og sognearkiver. Forsvundne og bevarede kilder til lokalsamfundets historie i det 19. århundrede. Udg. af Landsarkivet og Lokalhistorisk afd. ved Københavns Universitet. 1983, 92 s.

Anm: Består dels af en generel del om problemerne ved at beskæftige sig med lokalhistorie i et større område, dels af en totalregistratur over materialet fra otte sogne i Støvring-området.

Godsarkiver. Oreby-Berritzgård. Registratur. 1983, 120 s.

Anm: Registraturens grundstamme er Sven Houmøllers registrering fra 1952, suppleret med registrering af nogle senere tilkomne dele. De dele af arkivet, som stadig befinder sig på godset, er ikke fortegnet i denne registratur.

Kommunearkiver. Halsted-Avnede, Landet-Ryde 1842-1966, Skovlønge-Gurreby 1843-1966, Sølsted 1842-1966, Vesterborg 1842-1970. 1970 indgået i Højreby kommune. Registratur. 1983, 127 s.

Kommunearkiver. Rorup-Glim 1842-1966, Osted-Allerslev 1842-1933, Osted, Lejre 1933-1966, Herslev-Gevninge 1842-1970. 1970 indgået i Lejre kommune. Registratur. 1984, 163 s.

Anm: Registraturen omfatter ikke Kornerup-Svogerslev kommune, som i 1970 blev delt, således at Kornerup indlemmedes i Lejre kommune, medens Svogerslev indlemmedes i Roskilde kommune. Ved omlægningerne blev Kornerup-Svogerslev kommunearkiv 1842-1970 overtaget af Roskilde kommune.

Kommunearkiver. Møn I-II. Bd. I: Stege købstad, Stege købstads landdistrikt, Stege landsogn og Nyord. Bd. II: Bogø, Borre, Damsholte, Elmelunde, Fanebjerg, Keldby og Magleby. 1982, 132 s. og 230 s.

Anm: Registrerer arkivalierne fra de kommuner, der fra 1. april 1968 dannede den nuværende Møn kommune.

Kommunearkiver. Slagslunde-Ganløse, Stenløse-Veksø 1842-1970. 1970 sammenlagt til Stenløse kommune. Registratur. 1984 (udk. 1985), 90 s.

Skolearkiver. Lejre kommune. Registratur. 1984, 11 s.

Anm: Omfatter Allerslev, Gevninge, Glim, Herslev, Osted og Rorup sogne.

Skolearkiver. Skoler på Møn. Registratur. 1982, 32 s.

Anm: Omfatter Stege købstad, Stege landsogn, Borre, Damsholte, Elmelunde, Fanebjerg, Keldby og Magleby sogne.

Skolearkiver. Saksøbing kommune. Registratur. 1984, 9 s.

Anm: Omfatter Engestofte, Majbølle, Radsted, Tårs, Vignæs og Våbensted sogne.

Skolearkiver. Stenløse kommune. Registratur. 1984, 11 s.

Anm: Omfatter Ganløse, Stenløse og Veksø sogne.

Undervisningsinstitutioner. N. Zahles skole. Registratur. 1984, 62 s.

Anm: Registraturen er det første resultat af Landsarkivets systematiske indsamling af højere skolars og seminariers arkiver. I registraturen medtages hele institutionen med dennes samtlige til enhver tid eksisterende skoler.

Sociale institutioner – særforborg. Gl. Bakkehus 1855 – ca. 1970. Registratur. 1984, 67 s. ill.

Anm: Registraturen er den første i en ny serie: Sociale institutioner.

Filmfortegnelser 1. Registre over udvandrede 1868-1940. 1983, 57 s.

Filmfortegnelser 2. Brandforsikrings- og brandtaxationsprotokoller mm. indtil ca. 1872. 1984, 128 s.

Anm: Filmfortegnelsen omfatter dels arkivalier medtaget i den foreløbige arkivregistratur »Brandforsikringsarkivalier for Købstæder og Landbygninger indtil ca. 1872«, dels arkivalier afleveret fra forskellige branddirektorater efter 1967.

Filmfortegnelser 3. Skifteprotokoller fra godsarkiver mm. 1984, 60 s.

Anm: Filmfortegnelsen omfatter alle afleverede skifteprotokoller fra godser og en række offentlige og private stiftelser på Sjælland (med Samsø og Møn), Lolland og Falster.

Udstillingskatalog. Dekorert papir. En udstilling af forskellige typer dekorationspapir i Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm. 1982, 10 s.

Anm: Kort indledning om forskellige papirtyper.

Udstillingskatalog. N.F.S. Grundtvig 1783-1872. Glimt af embedsvirksomhed og privatliv. Udstilling i Landsarkivet for Sjælland mm. 1983, 40 s., ill.

Anm: Indeholder ud over specifikke Grundtvig-arkivalier vejledninger om en del generelle arkivheuristicke problemer.

Udstillingskatalog. »Ikke som os andre??« Udstilling om Åndssvageanstalten på Gl. Bakkehus 1855 – ca. 1910. 1983, 20 s.

Anm: Kort indledning om Gl. Bakkehus.

Udstillingskatalog. »I skole«. Udstilling i Landsarkivet for Sjælland mm. 1982, 13 s.

Anm: Korte indledninger om hvert behandlet emne.

Udstillingskatalog. Konservering og registrering af arkivalier og bogbind. Udstilling i Landsarkivet for Sjælland mm. 1983, 12 s.

LANDSARKIVET FOR FYN:

Godsarkiver. Gyldensteen. Registratur. 1983, 75 s.

Godsarkiver. Hesselagergård. Registratur. 1984, 38 s.

Godsarkiver. Juelsberg. Registratur. 1984 (udk. 1985), 54 s.

Anm: Registraturen er en revision og færdiggørelse af et registreringsarbejde påbegyndt for mere end 10 år siden.

Godsarkiver. Østrupgård (Lunde herred). Registratur. 1982, 40 s.

Kommunearkiver i Landsarkivet for Fyn. En oversigt med summariske indholdsangivelser for de arkiver, der ikke er udsendt registratur for. Ved Gitte Lundager Rausgaard og Poul Thestrup. 1984, 373 s.

Avernakø kommunale arkiv 1803-1966. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 15 s.

Brahetrolleborg kommunale arkiv (1787) 1803-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 47 s.

Diernæs kommunale arkiv 1803-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 20 s.

Fåborg kommunale arkiv 1869-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 58 s.

Anm: Registraturen er som et forsøg fremstillet ved hjælp af EDB og forsynet med et alfabetisk stikordsregister.

Fåborg købstads landdistrikts, Bjørnø kommunale arkiv 1842-1966. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 10 s.

Horne kommunale arkiv 1803-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1983, 43 s.
Håstrup kommunale arkiv 1925-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 13 s.

Ljø kommune arkiv 1803-1966. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 15 s.
Nyborg kommunale arkiv 1869-1970. Registratur. 1984, 178 s.

Anm: Der er tale om 2. udgaven af en registratur, der udkom i 1978. Udgaven her omfatter alt fra 1. udgaven og det senere afleverede. 2. udgaven erstatter helt 1. udgaven.

Odense Vor Frue landsogns distrikt, Odense Frue landsogns kommunale arkiv 1819-1936. Indgik pr. 1. april 1970 i Odense kommune. Registratur. 1983, 24 s.

Svaninge kommunale arkiv 1803-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1983, 49 s.

Vester Åby kommunale arkiv 1912-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 30 s.

Vester Åby-Åstrup kommunale arkiv 1803-1912. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 16 s.

Øster Hæsing kommunale arkiv 1844-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 22 s.

Øster Skerninge kommunale arkiv 1911-1966. Indgik pr. 1. april 1970 i Egebjerg kommune. Registratur. 1984, 25 s.

Øster Skerninge-Hundstrup kommunale arkiv 1764-1911. Indgik pr. 1. april 1970 i Egebjerg kommune. Registratur. 1984 (udk. 1985), 37 s.

Åstrup kommunale arkiv 1912-1970. Indgik pr. 1. april 1970 i Fåborg kommune. Registratur. 1982, 23 s.

Tidsskrifter:

Skriftserien »Arkivserien«:

Nr. 17: *Poul Thestrup: Jernbanekommissariaterne. Oversigt over indholdet af jernbanekommissariatsarkiverne i Rigsarkivet. Med tillæg om andre jernbanearkivalier i Rigsarkivet.* 1982, 88 s.

Nr. 18: *Ellen Christensen-Dalsgaard: Kilder til landejendommens historie i landsarkiverne. En vejledning.* 1982, 42 s.

Nr. 19: *Stednavneregister til godsejernes skifteprotokoller til 1850 i Landsarkivet for Fyn.* Ved Anne Riising. 1983, 123 s.

Anm: Registeret omfatter alle skiftejurisdiktioner på landet med undtagelse af herredsfogeder og birkedommere, idet disse embeder fortsætter efter 1850. Dog er medtaget Ravnebjerg herred, idet dette var en fortsættelse af Ravnebjerg birk (ryttergodsets birk) og ophørte 1804.

Nr. 20: *Helle Damgaard: Kilder til købstadsjendommens historie i landsarkiverne. En vejledning.* 1983, 53 s.

Nr. 21: *Brug sognekommunearkiverne! Rapporter til seminaret på Landsarkivet for Fyn 10. juni 1983 om forskning på grundlag af sognekommunearkiverne før 1803.* Red. af Poul Thestrup. 1983, 160 s.

Nr. 22: *Tom Boye Poulsen: En vejledning til benyttelse af godsregnskabsmateriale ældre end ca. 1800 i landsarkiverne.* 1983, 53 s.

Som særhæfte i Arkivserien er udsendt:

Gregers Hvidkjær Hansen: Vejledning i benyttelse af fynske lægdsrullefilm 1790-1862. 1983, 71 s.

Anm: Består af sogneregister med oplysning om lægdsnumre, lister over lægdsrulleforkortelser, fortegnelser over mikrofilmmede lægdsruller, konverteringsnøgle mellem de amtsvise lægdsnumre og lægdsnumrene efter udskrivningskredse. Vejledningen omfatter både landlægsruller og sølægsruller.

LANDSARKIVET FOR NØRREJYLLAND:

Landsarkivet for Nørrejyllum og hjælpemidlerne til dets benyttelse. En oversigt. 2. bd. ved Poul Rasmussen. 1981 (udkom 1983), 261 s.

Anm: Bind 1 udsendtes i 1980 og med færdiggørelsen af 2. bind er Landsarkivet nu dækket helt ind med en komplet guide til dets samlinger. 2. bind behandler: Gejstlige eller kirkelige arkivalier m.v., Sundhedsvæsen og socialforsorg, Brandforsikring, Udskrivningsvæsen, Trafik- og telekommunikation, Forskellige offentlige arkiver, Arkiver af privat proveniens, Samlinger af udtagne arkivalier, Lavsarkiver samt et tillæg om kopier af arkivalier i andre samlinger.

Hjælpemidler til arkivstudier i Landsarkivet for Nørrejyllum. 1982, 19 s., ill.

Anm: Emnemæssig ordnet gennemgang af Landsarkivets arkivalier med oplysning om registrering og eventuelle hjælpemidler.

LANDSARKIVET FOR DE SØNDERJYSKE LANDSDELE:

Hvad finder jeg på Landsarkivet i Aabenraa. 1984, 28 s., ill.

Anm: En kort vejledning i brugen af Landsarkivet. Gennemgang af de vigtigste kildegrupper med henvisninger til registraturer og hjælpemidler. Endvidere en lang række praktiske oplysninger for den besøgende.

En trefløjet folder om Landsarkivet. Udgivet i anledning af 50-års jubilæet. 1983.

Private forenings- og institutionsarkiver i Landsarkivet for de sønderjyske Landsdele. Foreløbig arkivregistratur. 1982, 100 s.

Anm: Medtager arkivalier afleveret til Landsarkivet indtil 1. februar 1982.

Lars Henningsen: Ejendoms historie i Nordslesvig, en kildevejledning. 1983, 58 s., ill.

Anm: Bogen er delt op i to hovedgrupper: Jordejendommenes historie og Bygningernes historie, og den behandler en lang række forskellige arkivaliers historik og anvendelsesmuligheder.

Løjt sogn: Kilder til et landsogns historie i Landsarkivet for de sønderjyske Landsdele. Udstillingskatalog. 1982, 15 s., ill.

Anm: Gengiver en række centrale kilder til et landsogns historie. Udstillingsteksterne indeholder flere generelle redegørelser.

ERHVERVSARKIVET, ÅRHUS:

Eftersom Erhvervshistorisk Årbog hvert år rummer en udførlig redegørelse for Erhvervsarkivets virksomhed, bringes her blot henvisninger til disse redegørelser.

Erhvervsarkivet. Beretning om virksomheden 1. januar - 31. december 1982. – Erhvervshistorisk Årbog 1982 (1983), s. 192-210.

Erhvervsarkivet. Beretning om virksomheden 1. januar - 31. december 1983 (1984). – Erhvervshistorisk Årbog 1983 (1984), s. 197-214.

Erhvervsarkivet. Beretning om virksomheden 1. januar - 31. december 1984. – Bringes formodentlig i Erhvervshistorisk Årbog 1984, (endnu ikke udkommet).

Erik Kann, f. 1952, stud.mag. i historie og pædagogik. Underviser i genealogi. I en årrække ansat i Rigsarkivet og Landsarkivet for Sjælland m.m. Adresse: Præstemosen 34, 2650 Hvidovre.

ANMELDELSER

Hvad finder jeg på Landsarkivet i Aabenraa. Udg. af Landsarkivet for de sønderjyske landsdele 1984, 28 s., ill., 10 kr.

Arkivvæsenet er inden for de seneste år blevet ganske godt forsynet med såkaldte »guider«, dvs. summariske fortegnelser over arkivernes samlinger med henvisninger til specialregistreringer og eventuelle hjælpemidler. For at være nyttige arbejdsredskaber kræves det imidlertid, at disse »guider« ajourføres med passende mellemrum, og det har da også længe været et ønske, at den eksisterende guide for Landsarkivet i Aabenraa fra 1944 blev afløst af en ny udgave.

Med støtte fra Sønderjyllands Kulturfond har Landsarkivet nu udsendt en art »miniguide« med titlen: »Hvad finder jeg på Landsarkivet i Aabenraa«.

Ud fra spørgsmålene: »Hvilke arkivalier findes der i Landsarkivet - og hvordan finder man dem?« gives summariske fortegnelser over Landsarkivets samlinger af arkivalier med henvisninger til registraturer og eventuelle hjælpemidler, ledsaget af korte administrationshistoriske kommentarer. De summariske fortegnelser er inddelt i tre afsnit:

Den danske administration efter 1920

Den preussiske administration 1867-1920

Administrationen før 1864.

Hvert afsnit er forsynet med en række mindre (og ikke særlig tydelige) kortskitser over forskellige administrative inddelinger.

Som indledning til dette i traditionel forstand egentlige guideafsnit gennemgås en række almene problemer i forbindelse med ordning af og søgning efter arkivalier. Som en ekstra hjælp til den førstegangsbesøgende gives desuden en grundig forklaring om alt, hvad man foretager sig fra det øjeblik, man træder ind gennem indgangen og til bestillingssedlen er udfyldt og afleveret.

Pjecen er ikke blot en glimrende og klart struktureret oversigt over »hvilke arkivalier der findes i Landsarkivet«, men en ligeså glimrende introduktion til »hvordan man finder dem«. Hertil bidrager ikke bare den nysnævnte forklaring for førstegangsbesøgende, men også den udmærkede indføring i principperne for, hvorledes arkivalier ordnes i et (lands)arkiv (proveniensprincippet mm). Denne indføring er foretaget på en så tilpas praktisk måde, at der opnås en af dramatisering af hele dette problemfelt, en af dramatisering, som givetvis er nyttig for mange arkivgæster.

Det er svært at pege på noget overflødigt i denne pjeces, men må det derimod være anmelderen tilladt at efterlyse et par enkelte ting:

-oplysninger om adgangsforhold til arkivet (trapper, toiletter etc.),

-oplysninger om mulighederne for at lave the, kaffe mv. og

-oplysninger om eventuelle restriktioner i fremtagning af arkivalier (f.eks. på lørdage).

Der er al mulig grund til at glæde sig over denne værdifulde nyudgivelse, som mange givetvis vil få god brug for. Vi glæder og til den »rigtige« guide!

Folketællingen 1850 for Torslev sogn, Dronninglund herred. Udg. med en indledning af Byhistorisk Arkiv – Sæby Museum. 1983, 44s. dupl. 25 kr. *Register over Svendborgs indbyggere 1893*, med en indledning af Poul Thestrup. 1-4. Arkivserien 1982, 22 + 698 s. dupl. 600 kr. *Svendborgs indbyggere 1903.* 1-4. Arkivseriens særhæfter 1983, 641 s. dupl. 600 kr.

Ifølge 2. Samuelsbog pådrog David sig Herrens vrede ved at foretage en folketælling, og det har været med til at forsinke iværksættelsen af folketællinger i England, hvor et sådant forslag blev nedstemt i 1753 på grund af teologiske betænkeligheder. Der opstod heldigvis ikke tilsvarende vanskeligheder i Danmark, hvor vi fik den første tælling i 1769, mens England måtte vente til 1801.

Folketællingerne er et prægtigt kildemateriale, men man må nok give Jørgen Peder Clausager ret, når han i indledningen til Torslev-tællingen skriver at folketællingslisterne vistnok hidtil ikke har været benyttet efter fortjeneste af de lokalhistorisk interesserede. Han understreger, at de i høj grad kan kaste lys over lokalsamfundenes fortid: familiestruktur, navneskik, erhvervsstruktur, vandringer og sociale forhold. Der er i de senere år kommet en del udgaver af folketællinger, men enten der nu er tænkt specielt på lokalhistorikere eller andre, så vil slægts- og personalhistorikere i høj grad vide at påskønne disse værker. Det er derfor glædeligt at se, at Torslevudgaven vil blive fulgt af tællingerne fra de øvrige syv sogne i Sæby kommune – senere vil man måske fortsætte udgivelsen med en eller flere af de forudgående folketællinger. Det er også meningen at Svendborgudgaven skal suppleres med registre til materialet fra 1883 og 1873. Indledningen tilføjer dog lidt mistrøstigt: »men om det nogen sinde vil ske, kan ikke vides på nuværende tidspunkt.«

De her nævnte udgaver kan give anledning til nogle betragtninger over hvordan folketællingernes indhold bedst kan gøres tilgængeligt for brugerne i almindelighed. Begge udgaver synes at anføre alle de oplysninger der fremgår af de originale tællinger, men det er rigtignok en meget forskellig måde de fremlægger oplysningerne på.

Torslevudgaven følger kilden ganske slavisk og har oplysningerne anbragt i den skematiske form, som alle brugere af folketællinger kender så udmærket. Man kan næsten sige at man får leveret den originale tælling, blot er den gotiske håndskrift erstattet af en moderne skrivemaskine. Derved bliver udgaven velegnet som udgangspunkt for studier i familiestruktur, navneskik og de andre emner, som er nævnt ovenfor. Men da udgaven mangler et alfabetisk register, bliver det en træs opgave at finde en person, om hvem man kun kender navn og sogn, men ikke den præcise bopæl.

Slægtshistorikeren vil savne registret, men det vil lokalhistorikeren også mange gange, især når tællingerne fra de andre syv sogne også er blevet udgivet. Lad os tage et eksempl. I Fjembhus boede husmand Christen Andersen og hans kone Maren, som var født i henholdsvis Skæve og Karup sogn. Havde man haft navneregistre, kunne man have undersøgt om deres forældre levede endnu, og hvis de gjorde, om de levede på aftægt hos andre af deres børn (siden de ikke boede i Fjembhus), man kunne undersøge om ægteparret havde søskende i andre sogne i kommunen, og om de også var blevet husmænd eller måske var rykket op i gårdmandsklassen.

Når tællingen for Sæby købstad foreligger, vil det være en interessant opgave at undersøge hvilke sociale grupper byens indvandrere kom fra, og her vil et alfabetisk register lette arbejdet i betydelig grad. Der er imidlertid ikke sket nogenulykke ved at registret mangler i dette hæfte – det kan altid laves. Udgiverne skulle måske endda overveje at lave et fælles register for alle otte sogne i kommunen.

I modsætning hertil er Svendborgudgaven – som navnet også angiver – et register, hvor personerne, og de oplysninger tællingen har om hver enkelt, anføres i alfabetisk rækkefølge. Man kunne tro at dette ville tilfredsstille slægtshistorikernes ønsker, men det er desværre ikke tilfældet, da sammenkoblingen mellem familiemedlemmerne er ret svag. Fra børnenes navne er der en henvisning til faderens navn, men der er ikke henvisning fra forældrene til barnets eller børnenes navne. Selv om børnene synes at have haft samme slægtsnavn som faderen, er det svært at »samle« hele familien, især når der er tale om et almindeligt efternavn. I visse tilfælde er det endda umuligt, fordi man har valgt at alfabetisere efter mellemnavn, og det behøver ikke at være ens for en far og

hans børn. Med hensyn til ægtefæller synes der altid at være henvist fra en kone til hendes mand, men der er ikke konsekvent henvisninger den modsatte vej, og det er en ærgerlig mangel, navnlig fordi mand og kone ikke altid har det samme efternavn.

For lokalhistorikeren er manglerne ved den valgte form dog endnu mere udtalte. Familien og dens børn, tjenestefolk og eventuelle logerende er blevet splittet op, og det samme gælder med hensyn til familiernes geografiske placering i byen. Arbejder man med spørgsmål som familiestruktur, erhvervsstruktur, kvarterdannelse osv. har man ikke noget udbytte af registret. En mindre, men irriterende ulempe ved de fire bind af Svendborgregistret for 1893 er, at det hverken af ryg eller forside fremgår, hvilke af alfabetets bogstaver de enkelte bind dækker. For 1903-registret fremgår denne oplysning af forsiden, men stadig ikke af ryggen. Det kunne man ellers godt have forventet af så dyr en udgave!

Knud Prange

Dansk biografisk leksikon 1-16. 3. udg., under redaktion af Sv. Cedergreen Bech. Udgivet med støtte af Carlsbergfondet. Gyldendal. Indb. i shirting kr. 9.360, i vælskbind kr. 12.400.

I slutningen af 1984 udkom så 16. og sidste bind af Dansk biografisk leksikon. 1. bind udkom i 1979, så kun 6 år har Gyldendals forlag været om at udgive 12053 biografier og 674 slægtsoversigter.

Dansk biografisk leksikons forhistorie er gennemgået af værkets redaktør Sv. Cedergreen Bech i Pht. 1977 og tidligere anmeldt i 1979, 1980 og 1982.

Det afsluttende 16. bind indeholder biograferede fra Woldbye til Aastrup, derefter godt 100 sider med supplerende biografier og sidst register over forfattere til bd. 16, register over forfattere til samtlige 16 bind, rettelser og tilføjelser til samtlige bd., også de i tidligere bd. bragte, et hovedregister over de i samtlige udgaver af DBL og i Dansk biografisk Haandleksikon i biograferede, og sidst et kronologisk register over de i 3. udgave biograferede.

Bind 16 må ses som prikken over i-et. Dels markerer det afslutningen af en meget fornem præstation, dels bringer bindet de for tidligere bind værdifulde registre. For rettelser og tilføjelser kan man nu nøjes med at konsultere bind 16. Heri får vi også totalregistreret over biograferede i samtlige udgaver af DBL og Dansk biografisk Handleksikon, og sidst bringes så et kronologisk register over de i 3. udgave biograferede, et register hvis nytte ikke kan ses i forhold til enkelte biograferede, men afgjort et interessant register i forhold til Dansk biografisk leksikons 3. udgave som helhed.

I DBLs 16 bind er skildret over 1000 års personhistorie lige fra ærkebiskop Ansgar, der levede ca. 801-865 til musikeren Michala Petri, født 1958. Ansgar står først i det kronologiske register, men alderspræsident må utvivlsomt være kong Gudfred, der døde 810 eller 811.

Af de biograferede er 3.140 født indenfor de seneste 100 år. Af disse er 1.485 fortsat levende. Billedhuggeren Hans W. Larsen er med sine 98 år den ældste og fløjtespilleren Michala Petri er med sine 26 år værkets yngste.

Blandt fødte i årene 1885-1904 optoges 1.522 personer, mens generationerne 1905-24 og 1925-44 er repræsenteret med henholdsvis 1.195 og 403 biografier og endelig er der 20 biograferede, som er født efter 1945. En senere 4. udgave vil naturligvis fremvise andre tal, dog især for grupperne fødte 1905-14, 1925-44 og 1945 ff. Af fødte 1885 er 72 biograferede mod 85 af årgang 1865, 55 af årgang 1845, 39 af årgang 1825, 34 af årgang 1805 og 20 af årgang 1785.

De offentligt ansatte som pt. overvejer at søge over i det private erhvervsliv for der at opnå bedre løn- og arbejdsvilkår bør betænke sig, hvis de tillige har ambitioner i retning af at blive fundet værdige til optagelse i DBL. Efter det kronologiske register er optaget 159 personer under 50 år,

hvoraf de private erhvervsliv kan tælles på en hånd: Jan Bonde Nielsen, født 1938, Ole Busck, født 1937, Chr. Roving, født 1936 og Kurt Fromberg, født 1939. Tages det enkelte binds udgivelsestidspunkt i betragtning, var der enkelte andre fra det private, som nåede optagelse før det fyldte 50 år, f.eks. Steen Danø, født 1933. Der er ikke tvivl om, at offentligt ansatte er overrepræsenteret, men generelt er de nok også lettere at kigge i kortene end privat ansatte.

Uanset det anførte om de offentligt ansatte kontra private ansatte er der ikke tvivl om, at nærværende 3. udgave er langt mere repræsentativ i forhold til de personpræstationer, som har medført optagelse i DBL, end de tidligere udgaver. Der renses ganske godt ud blandt biograferede i tidligere udgaver, og en række nye er kommet til, også personer, som havde gjort deres livsværk før udgivelsen af 2. udgaven.

Det er en meget fornem præstation Gyldendal og dens medarbejderstab ved DBL har tegnet sig for. Det har sikkert kostet blod, sved og tårer, men desuden millioner af kroner i underskud til forlaget. Man startede med et oplag på 6000, måtte af økonomiske grunde gå ned til 4000 og sidst til 3000 eksemplarer, og alligevel påregner forlaget et underskud på henved 7 millioner. Det er synd for det gode initiativ og dets gennemførelse, og hvis det indikerer, at der vil gå adskillige årtier, inden noget forlag tør binde an med 4. udgave, bør interesserede måske alligevel overveje, om de ikke skulle sikre sig et eksemplar af de resterende ca. 1000. De solgte ca. 2000 eksemplarer vil næppe foreløbig finde vej til bogantikvarierne.

I biografisk henseende er Danmark langt bedre stillet end i hvert de øvrige nordiske lande. Ikke mindre end 3 udgaver af biografisk leksikon er afsluttet i dette århundrede. Denne situation kunne forbedres yderligere, hvis forlaget med visse års mellemrum, f.eks. hvert 10. år, påtog sig udgivelse af supplementsbind, hvorom i øvrigt henvises til nærværende hæfte side 46.

Finn Andersen

Bull/Buhl forslægten: 1489-omkr. 1750, tavle og bog: 700 kr. Buhlseje, 2 bd, 1700 kr. Follerup, 1 bd. og tavle 1200 kr. Buhlsminde, 1 bd. og tavle 1000 kr. Samlet pris 4500 kr. Udgiven af Familie- og Slægtsarkivet (FOS), Ullerupdalvej 225, Fredericia.

Familie- og slægtsarkivet i Fredericia, der ledes af genealog A. Markussen, adskiller sig fra de fleste andre slægtshistoriske erhvervsvirksomheder derved, at man i meget høj grad har koncentreret sig om arbejdet med slægter ved navn Bull/Buhl. Måske er der kun tale om én slægt, og en del af bestræbelserne går netop ud på at bringe de forskellige slægter (grene) i forbindelse med hinanden og dermed påvise, at det hele er en stor slægt. I en række tilfælde er det lykkedes at føre undersøgelserne igennem til et positivt resultat, i andre tilfælde har mangel på kildestof sat en i det mindste foreløbig stopper for arbejdet. Da det imidlertid ikke er iderigdom og gå-på-mod, der mangler, kommer der stadig nye resultater for dagen, og samtidig omgås man med planer om at benytte de nyeste medier til formidling af de indsamlede oplysninger.

Arbejdet med Buhl-slægternes videre udforskning bakkes kraftigt op af en slægtsforening, som lader afholde store slægtsstævner, og som udgiver slægtsbladet »Klinte og Hvede«, hvoraf nr. 10 udkom i 1984. I dette blad omtales familiebegivenheder, der bringes billeder og der fortælles løst og fast af og om personer ved navn Buhl. I sidste nr. omtales således bl.a. det årlige slægtsstævne, der aftrykkes et tingsvidne fra Holmans herred 1489, hvori Nis Buhl omtales, og ikke mindst interessant: der bringes en omtale af den nyeste publikation om forslægten, som dækker åremålet 1489-ca. 1750. Fra denne forslægt og frem til 1875 strækker »mellemslægterne« sig, hvoraf slægtsgrenene Buhlseje, Follerup og Buhlsminde foreligger i tavle og bogform, en række andre i manuskript. Som tredje afsnit i opdelingen kommer »nutidstavlerne«, der strækker sig fra 1875 ff, og som enten kan være udgivet sammen med mellemslægten eller selvstændigt. Tavlerne kan købes for en gennemsnitspris af 325 kr. plus moms.

Bøgernes udstyr er gedigent og pænt: store polstrede ringbind med guldtryk, løslade hvoraf en del i plastlommer, et omfattende billedmateriale i skarp og fin gengivelse og en klar opdeling i de forskellige afsnit. I Buhlsminde-grenen f.eks. er denne opdeling: forord, billeder, register, tekst, slægtsstævner, meddelelser og slægtstavler: forslægten og nutiden. Man ser således, at der ikke er tale om en traditionel slægtsbog, snarere en materialesamling med udpræget vægt på det fortællende som f.eks. erindringsstof i tekstafsnittet. Det er langt fra alle personer, der omtales her. Det gør de derimod på de store tavler, som er det bærende element i bøgerne, det der holder sammen på det hele. Af disse tavler er eftertryk (reproduktion) forbudt, og de skal derfor kun beskrives i ord. Princippet er, at stamfaderen anbringes i centrum, og derefter de følgende generationer i ringe udenom, en generation i hver ring, således, at ringene bliver større og større i takt med generationernes voksen. Meget praktisk, selv om det kræver, at man ved benyttelsen lader tavlen rotere. I centrum ved Buhlsejleslægten står således forslægtens nr. F 1550 a Michel Madsen (1750-1829). Overskueligheden kan diskuteres, men med nogen øvelse kan man orientere sig ret godt, selv om nummereringen er problematisk. Der er nemlig gennemført en fortløbende nummerering helt frem til de yngste, og da tavlen omfatter otte generationer, er der så stor aldersmæssig spredning, at i det mindste 6. og 7. generation stadig er produktiv. En ny udgave om f.eks. 25 år vil således kræve masser af a, b, c-numre eller omnummerering. Hertil kommer, at det er meget begrænset, hvad der på tavlen er plads til af genealogiske grundoplysninger: der er kun navn og årstal, ingen datoer og ingen stedsangivelser for de kirkelige handlinger. Disse skulle så kunne findes i tekstafsnittet, hvor der også sidder kopier af nogle håndskrevne spørgeskemaer med oplysninger om nogle personer, men som ovenfor anført, gælder det langt fra alle slægtsmedlemmer.

I et følgebrev til slægtsbøgerne skriver udgiveren, at der ikke siden omkring år 1900 er foretaget »nogen egentlig form for nytænkning udi slægtsforskning«, hverken hvad tavleoversigt eller systemopbygning angår, men at nærværende materiale forelægger en form for gennemført systematik over oversigtsforhold på såvel tavle som i slægtsbog og dermed store koordinationsmuligheder. Det forekommer imidlertid undertegnede, at der faktisk er sket en hel del nyt inden for slægtsforskningen ikke mindst i de sidste 20 år, og at hr. Markussens system ligesom andre nye systemer har både fordele og ulemper, som hver enkelt må opveje mod hinanden, således som jeg har forsøgt at gøre det i ovenstående gennemgang af et af bindene.

Når der er tale om så store slægter, som der her er, er det naturligt at de er spredt over hele landet. Man kunne derfor ønske, at disse bøger var tilgængelige på f.eks. de lokalhistoriske arkiver eller de større biblioteker, men hidtil har de ret store fremstillingsomkostninger forhindret dette. Firmaets leder har nu forsøgt at gennemføre en systematisering i distribueringen gennem et samarbejde med biblioteksforeningen. Om dette lykkes vides ikke endnu, men lykkes det, vil det være endnu et skridt på vejen til at gøre biblioteker og arkiver bedre udrustede til at betjene slægtsforskerne.

Hans H. Worsøe

Mogens Lorck: Mogens Lorcks 32 aner. 59 sider, format A5, ill. plus 5 bilag på to tavler, kr. 100, Dansk Historisk Håndbogsforlag, Lyngby 1984.

Det er ganske åbenbart resultatet af flere års arbejde anetavlens proband, orlogskaptajn Mogens Lorck lægger frem for os. Anernes genealogiske data er suppleret med omfattende biografier, som er forsynet med portrætter, hvor sådanne har kunnet findes frem. Portrætterne er genanbragt i en billedanetavle, som udviser den ejendommelighed, at et af tipoldeforældreparrerene forekommer tre gange, medens der ikke i de yngre generationer er gentagelser. Billedanetavlen gør altså

umiddelbart opmærksom på en sjælden form for anesammenfald, forårsaget af at der blandt tipoldeforældrene er tre søskende, kaptajnløjtnant i marinen Lorenz Lorck (nr. 16) og hans søstre Wilhelmine Therese (nr. 25) og Maria (nr. 27). – En anden ejendommelighed ved anetavlen er tre Hvidt-ægteskaber. Ovennævnte Wilhelmine Therese var gift med politikeren L. N. Hvidt og slægtslinien Hvidt slutter først med probandens moder, Wibeke Marie Hvidt. Mellem de således foreliggende to ægteskaber Lorck-Hvidt findes et tredje ægteskab mellem en Hvidt og en Lorck-slægtning, idet L. N. Hvidts søn assurancemægler Julius Edward Hvidt (nr. 12) var gift med en datter af ovennævnte Maria Lorck. I dette oldeforældrepars biografi henvises til Ole Bjørn Krafts anetavle i Personahistorisk Tidsskrift 1977. Forholdet er det at ægteparret også var oldeforældre til Kraft og denne og Lorck er således fælles om en lille fjerdedel af deres aner. – Der foreligger en yderligere slægtsforbindelse mellem de to personer, en forbindelse, som ligger uden for anetavlens ramme og som forfatteren derfor ikke har omtalt: Lorcks tipoldemoder Marie Margrethe Neander (se ved nr. 39) var datter af købmand og værtshusholder i Maribo Jørgen Henrik Neander (hun er døbt i Maribo 4. september 1733). Jørgen Henrik Neander var broder til Ole Bjørn Krafts tipoldefader lægen Johan Samuel Neander, se ved nr. 33 i Krafts anetavle. (Beviser for dette slægtskab foreligger i en i Nykøbing Falsters skifteprotokol 1763-72, fol. 591 i skiftet efter farver Peter Feilberg gengivet landstingsdom, hvoraf fremgår at Feilbergs hustru – hun hed Gedske Neander og var søster til Marie Margrethe Neander – var broderdatter af Johan Samuel Neander.)

Foruden slægten Hvidt optræder de kendte slægter Kemp, Gammeltoft og Nimb gennem flere generationer i anetavlen.

Ved udarbejdelsen er hovedsageligt benyttet trykte kilder, mod hvilket der intet kan indvendes i betragtning af at det tydeligt kan udledes både af selve anetavlen og af noterne. Redegørelsen for slægten Nimb bygger på Hans Ellekildes artikel Familien Nimb i Holte og København i Søllerødbogen 1949. Hvis denne artikel ikke var blevet benyttet, ville en kedelig fejl være undgået: Lorck oplyser, at brændevinsbrænder Jens Jørgensen Nimbs hustru Mette Cathrine Gottschalck (nr. 61) var datter af degn i Viskinge-Aunsø Mathias Christophersen Gottschalck og tilføjer at han senere blev brygger og sukkerraffinadør i København, Dette sidste er urigtigt og skyldes en misforståelse af en bemærkning hos Ellekilde. Gottschalck blev degn nævnte sted 1716 og forblev det til sin død. Ved hans begravelse 29. november 1759 er i Viskinge kirkebog noteret, at han døde »efter at han har tjent for degn i bemeldte menigheder udi 43 år og 7 måneder«. – Ved kontorchef, etatsraad Jørgen Nimbs (nr. 30) dåb var hans moster, en brændevinskone på Vandkunsten, fadder. Værlose kirkebog benævner brændevinsbrænderen Mads Bindeballe, hos Ellekilde er navnet blevet til Bindeballe og hos Lorck til Bindebølle. Jeg mener at burde standse denne udvikling. ellers bliver han en Bindebøll.

Et af bogens bilag er en stamtavle over hvad forfatteren kalder tre stammer Lorck. Af denne tavle i forbindelse med bogens side 9 fremgår, at stamfaderen til den slægt, hvortil forfatteren hører, har antaget navnet Lorck efter sin hustrus stiftmoder Catharina Lorck, som menes at høre til den ældre slægt Lorck, jvf. slægtsartiklen Lorck i Dansk biografisk Leksikon, 3. udgave.

Mange vil vel, når de ser navnet Lorck, tænke på stiftamtmanden i Aalborg indtil 1964 Axel Lorck-Madsen og på hans efterfølger Jens Andreas Lorck. Forfatteren oplyser, at ingen af dem hører til hans slægt og at de ikke er beslægtede. De tilhører to slægter, i hvilke navnet Lorck har vundet indpas i forrige århundrede.

De professionelle genealogers tid er forbi. I vore dage er alle slægtsforskere amatører. Men forfatteren skelner mellem amatører og »rigtige« slægtsforskere og regner sig selv til den første gruppe. Under disse omstændigheder skal jeg ikke komme ind på visse skrøbeligheder i værkets struktur.

Det har været interessant at stifte bekendtskab med Mogens Lorcks anetavle. Man fornemmer med ærbødighed hans dybe følelser for de slægter, af hvilke han er runden.

Viggo Bertram: En indvandrerslægt. Slægten Bertram gennem 253 år. I kommission hos Dansk historisk Håndbogsforlag A/S 1984, 120 s., ill., med tysk og engelsk resumé, 198 kr.

Bogens titel – »En indvandrerslægt« – skal i følge forfatteren »ses under henvisning til de mange indvandring, slægtens medlemmer har foretaget gennem de 253 år, bogen omfatter« (s. 5).

Med udgangspunkt i Johann Gottfried Bertram, født ca. 25. marts 1730 i Nordhausen i Tyskland, bringes i bogen fuldstændige efterslægtstavler for en række af dennes efterkommere i Danmark og Norge. Efterslægtstavlerne er opstillet i et indrykningssystem, der som det i øvrigt oftest er tilfældet, følger primogeniturordenen. Tre grene af familien skiller sig ud i behandlingen i denne bog, nemlig den ældre danske og slesvig-holstenske gren, med Johann Christoph Gottfried Bertram (1768-1843) som stamfader, den norske gren, med Johanne Caroline Wilhelmine Amalie Bertram (1817-1893) som stammoder og endelig den yngre danske gren, med Andreas Gottlieb Eduard Bertram (1821-1897) som stamfader.

Der er grund til at rose forfatteren for en meget grundig og omhyggelig fremstilling, som vidner om, at der er udført et omfattende indsamlings- og forskningsarbejde, inden materialet har kunnet bringes i den foreliggende form. Ligeledes imponeres man af bogens omfangsrige billedmateriale, selvom man måske nok kunne tænke sig at vide, om der ligger en prioritering bag ved udvælgelsen af billederne. De basale oplysninger om de enkelte personer (fødested, dåbssted etc.) er i enhver henseende i orden, men der savnes en antydning fra forfatteren af, hvad der har betinget, at der om nogle personer medtages supplerende oplysninger. Ligger der heri en vurdering af vigtighed eller har der simpelthen ikke kunnet skaffes flere oplysninger? Noteapparatet er ikke så omfattende, men tilsyneladende meget nøjagtigt. Forfatteren har heller ikke forsømt at give kildehenvisninger til illustrationsmaterialet – en god ting.

Problemet med denne bog er således ikke kvaliteten, den er der efter anmelderens bedste skøn ikke noget at udsætte på. Problemet er derimod benyttelsen af bogen. En opstilling efter indrykningssystemet vil altid være vanskelig at overskue, og en efterslægtstavles brugbarhed afhænger derfor i høj grad af, hvilke »hjælpemidler« der bringes for at lette overblikket; i denne bog er der følgende til rådighed:

1. En oversigt på 2 sider over slægten Bertram med angivelse af den ældste person i hver gren af familien.

2. En kronologisk oversigt – opstillet i indrykningsorden – over alle i bogen forekommende personer.

3. Et personregister (omfatter ikke forældrene til de indgiftede i slægten).

Disse 3 »hjælpemidler« er i sig selv udmærkede, men ikke nok til at gøre bogen let at arbejde med. Mest af alt savnes en introduktion om anvendte opstillingsprincipper, udvælgelseskriterier etc., etc. I forordet (s. 6) forklares således om den særlige navneskik, slægten har anvendt, hvorefter tredje fornavn var kaldenavnet. Men ikke ét eneste sted fremgår det, at forfatteren også anvender denne navneskik ved personhenvisninger i slægtstavlerne. Det giver anledning til nogen forvirring, inden man har gennemskuet dette.

Et andet forhold, der gør bogen vanskelig at arbejde med er, at der kun ganske få steder i selve slægtstavlerne gives henvisninger til f.eks. det samlede antal børn i en søskendeflok. Det er eksempelvis sket på s. 12 og s. 19, men andre steder savnes tilsvarende oplysninger. Det betyder, at man er nødt til hele tiden at slå op i bogens kronologiske oversigt. Det er der i og for sig ikke noget forkert i, men det havde nu lettet overblikket, om oplysningerne også havde været at finde i slægtstavlerne.

Det er altid glædeligt, at der udkommer en ny slægtstavle, og vel at mærke navnlig, når den er af en så høj kvalitet som den her foreliggende. På trods af at bogen på visse punkter nok er lidt vanskelig at arbejde med, så glædes man til stadighed over det store og grundige arbejde, der nu er blevet gjort tilgængeligt for en større offentlighed.

Mogens Seidelin: Slægten Seidelin fra Vejle amt. 194 s. Odense 1984.

Efter afslutningen af sit store 5 binds værk om slægten Seidelin nedstammende fra byfoged Michel Seidel i Helsingør, har læge Mogens Seidelin nu givet sig i kast med andre slægter Seidelin.

Den her foreliggende bog behandler slægten Seidelin fra Vejle amt. Den føres tilbage til Søren Jochumsen, død 1811 i Jelling, der ikke sees at have nogen slægtsmæssig tilknytning til den oven for omtalte slægt, og der gives ikke nogen egentlig forklaring, hvorfor denne slægt har fået eller taget navnet, som den første gang bruger i 1833 – kun en mulig sammenhæng omtales.

Bogen er smukt trykt af AiO i Odense med klare illustrationer og et godt register. Den minder i højere grad om en almindelig slægtsbog end Mogens Seidelins tidligere værker, men indeholder dog prisen værdigt mange detaljer, som f.eks. årstal for beskæftigelse og skiftende bopæl, som man ellers sjældent ser. Bogen er ført helt op til udgivelsesåret, og dette rejser spørgsmålet, hvorvidt slægtsbøger skal medtage faste samlivsforhold uden ægteskab, et spørgsmål fremtidens slægtsforskere i stigende grad vil blive stillet over for. Uden at ville opstille generelle regler ville undertegnede normalt kun medtage dem, når der var efterkommere, men der er argumenter, også for den modsatte stillingtagen.

Slægtens 509 medlemmer og deres 224 ægtefæller har ikke indtaget topposter i samfundet, men en enkelt gren er dog kendt af mange, nemlig pottemagerne Peter (senior og junior) og Knud Seidelin i Fåborg.

Hans H. Worsøe

Ingvar Musaeus: Overtrompeter Philipp Musaeus og hustru Dorothea Tödten. 142 s. Viborg 1983.

Den danske slægts stamfar er født 20. september 1825 i Rensefeld ved Lübeck. Han kom til Danmark for godt 130 år siden, og han er oldefar til slægtsbogens forfatter, oberstløjtnant Ingvar Musaeus, som er formand for Slægtshistorisk Forening i Viborg. Bogen falder i to dele: en fyldig levnedsskildring af stamfaderen med en indledning om forslægten og en efterslægtstavle, som med registre, strækker sig over bogens sidste 60 sider. Efterslægtstavlen er overskuelig, bl.a. fordi den er delt op efter de slægtsnavne, som anden generation efterkommere kom til at bære: Hertz, Musaeus, Tödten, Jordan, Ahlefeldt-Laurvig og Dahl. Blandt illustrationerne kan nævnes slægtens våben, hvis historie er ukendt, så måske en heraldiker blandt Personalhistorisk Tidsskrift's læsere kunne hjælpe?

Den vellykkede og noble lille bog er fortrinsvis beregnet for familien, men den tåler sammenligning med publicerede slægtsbøger.

Hans H. Worsøe

Slægtbog over Familien Glahn. Bind 2. Udgivet af Glahn-Samfundet ved Torben Glahn. 74 s. 1982 (udkommet 1983). 155 kr. Samlet pris bd. 1-2: 280 kr. indb. Eksp. Poul Egede Glahn, Vangedevej 166, 2860 Søborg.

Under henvisning til omtalen af første bind af Slægtbog over Familien Glahn i Personalhistorisk Tidsskrift 1979, skal her kun gives en kort omtale af bd. 2, som forelå i 1983 omfattende 12. generation.

Alle medlemmer af denne generation nedstammer fra grønlandsmissionæren H. C. Glahn, og ud fra denne har hver efterkommer fået et nummer, der placerer ham, således at antallet af cifre angiver generationstallet (her 5) og inden for hver generation er der nummereret i aldersrækkefølge. Bogen er forsynet med gode oversigtstavler, registre og – i modsætning til bd. 1 – billeder. Ellers er der desværre sparet på det ydre, men det har vel været nødvendigt for overhovedet at få bogen udgivet.

Der er tale om en stamtavle, men i forordet henledes opmærksomheden på den nye navnelovs muligheder for at navnet kan gå videre i kvindelinjer. Redaktionen har valgt at fastholde stamtavleprincippet, men videregiver oplysninger om kvindelinjer på løse supplementsblade, hvilket må betegnes som et vellykket kompromis.

Hans H. Worsøe

Regnskab

for Samfundet for dansk genealogi og Personallhistorie for 1984

Resultatopgørelse

			kr.
<i>Indtægter:</i>			
Kontingenter (note 1)			125.730
Tilskud (note 2)			38.800
Salg af bøger og hæfter (note 3)			6.825
			<hr/>
			171.355
<i>Udgifter:</i>			
Personallhistorisk Tidsskrift			
Trykning	117.919		
Forsendelse	17.805		
Øvrige omkostninger	4.213	139.937	
Hæfter og bøger			<hr/>
Trykning	3.764		
Forsendelse	559	4.323	
Møder og rejser		6.341	
Administration (note 4)		7.034	
Uerholdelige kontingenter 1983		1.900	159.535
			<hr/>
Årets driftsresultat			11.820
Renter			4.878
			<hr/>
Årets resultat			16.698

*Balance pr. 31.12.1984**Aktiver:*

Tilgodehavende kontingenter	770
Andre tilgodehavender	1.234
Obligationer (note 5).....	6.014
Likvid beholdning	61.026
	<hr/>
	69.044
	<hr/>

Passiver:

Forudbetalt kontingenter 1985	37.635
Egenkapital:	
Saldo primo 1984	39.711
Overført til skriftfond	25.000
	<hr/>
	14.711
Årets overskud (note 6)	16.698
	<hr/>
Saldo ultimo 1984	31.409
	<hr/>
	69.044
	<hr/>

Odense, den 28. februar 1985.

Lise Lund (sign.)

Foranstående driftsregnskab er revideret og fundet i overensstemmelse med de foreliggende bilag. Den angivne formue fandtes i behold.

København, den 11. marts 1985.

Fl. Jørn Nielsen (sign.)

Chr. Bjørn-Jensen (sign.)

Noter:

1. 1143 medlemmer, hvoraf 7 restanter.
2. Forskningsrådet 25.000, tipsmidler 10.000, Goods fond 3.800.
3. Lager af bøger og hæfter er optaget til 0, da trykudgifterne er udgiftsført i produktionsåret.
4. Denne post dækker papir, tryksager, porto, telefon, repræsentation.
5. Samfundets obligationsbeholdning er efter udtrækning af 200 kr. ændret til nominelt 8.300 kr. Beholdningen er optaget til køberkursen pr. 31. december 1984.
6. Bestyrelsen foreslår yderligere 10.000 kr. overført til en skriftfond 1985. Afvigelser fra tidligere års regnskabsopstilling skyldes den ny regnskabslov.

Publikationer

udgivet af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

<i>Kr. Erslev: Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596–1660.</i> 1885	Udsolgt
<i>Henry Bruun: Danmarks Amtsførere 1660–1848.</i> 1919	Udsolgt
<i>Fritz Jürgensen West: De kongelige Amtmænd i Hertugdømmet Slesvig 1660–1864.</i> 1921	Udsolgt
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrifts første 50 Bind.</i> Ved H. Hjorth-Nielsen. 1930. Fototeknisk optryk	Kr. 10,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift 1930–1945.</i> Ved Albert Fabritius. 1946. Fototeknisk optryk	Kr. 10,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift 1946–1965.</i> Ved Hans H. Worsøe. 1967	Kr. 10,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift, 15. række, 1966–1972.</i> Ved Hans H. Worsøe. 1973	Kr. 5,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift, 16. række, 1973–1978.</i> Ved Hans H. Worsøe. 1979	Kr. 5,00
<i>Perlestikkerbogen.</i> Ved Hans Knudsen og Albert Fabritius. 1954	Udsolgt
<i>Albert Fabritius: Giertrud Birgitte Bodenholffs mysterium og gravrøverierna på Assistens kirkegård.</i> 1955	Udsolgt
<i>Alfred Larsen: Lolland-Falsters degne og skoleholdere.</i> 1960	Udsolgt
<i>Borgmester Niels Jacobsens stambog.</i> Ved Albert Fabritius	Udsolgt
<i>Allan Tønnesen: Helsingørs Bomærker.</i> 1968.	Kr. 32,00
<i>Særpris for Samfundets medlemmer: Kr. 22,00</i>	
<i>Albert Fabritius. Nekrolog og bibliografi.</i>	Kr. 15,00
<i>Ejvind Slottved: Lærestole og Lærere ved Københavns Universitet 1537–1977.</i> 1978 .	Kr. 132,00
<i>Særpris for Samfundets medlemmer: Kr. 85,00</i>	
<i>Personalhistoriske Studier.</i> Red. af skriftudvalget 1979 ved Hans H. Worsøe .	Kr. 100,00
<i>Personalhistorisk Tidsskrift 1979ff.</i> , pr. årgang	Kr. 100,00
<i>Personalhistorisk Tidsskrift – restoplæg ældre end 1979 sælges samlet pr. sæt.</i>	Kr. 250,00
<i>Dødsfald i Danmark 1968, 1969, 1970, 1971.</i> Ved Niels Friis	à Kr. 10,00
<i>Dødsfald i Danmark 1972.</i> Ved Benedikte Friis	Kr. 10,00
<i>Finn H. Blædel: Tilføjelser og rettelser til »Danske sagførere«.</i> 1979	Kr. 45,00
<i>Erik Nørr: Latinskolen religionslærere 1853–1903</i>	Kr. 60,00
<i>Finn H. Lauridsen: Gottfried Becker. En københavnsk hofapoteker 1767–1845.</i>	Kr. 35,00
<i>Dorthe Gissel: Fortegnelse over dansk slægtslitteratur 1973–1979</i>	Kr. 50,00

Henvendelse til ekspeditionen: Hans H. Worsøe, Tækkerløkke 34 A, 6200 Åbenrå.

Hvem forsker Hvad. Ældre årgange kan købes ved henvendelse til:
HVEM FORSKER HVAD, Christian Xs Vej 27, 8260 Viby.

De anførte priser indbefatter ikke forsendelsesomkostninger.

Personalhistorisk Tidsskrift

udgives af *Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie*, hvis formand er landsarkivar, cand. mag. Hans H. Worsøe, Tækkerløkke 34A, 6200 Åbenrå. Tidsskriftet redigeres af Samfundets skriftudvalg ved sekretæren, arkivsekretær Finn Andersen, til hvem manuskripter bedes indsendt.

Abonnement kan kun tegnes ved indmeldelse. Foreninger og biblioteker kan optages som medlemmer. Indmeldelse sker ved henvendelse til sekretæren eller kassereren, Lise Lund, Filosofgangen 23, 2., 5000 Odense C.

Medlemmer, der ønsker oplysning eller vejledning i genealogiske og personalhistoriske spørgsmål, kan henvende sig til *oplysnings tjenesten*, der efter evne og muligheder under hensyntagen til spørgsmålenes art enten besvarer disse direkte eller henviser dem til Hvem forsker Hvad eller tidsskriftet, når pladsen tillader det. Spørgsmål indsendes til redaktøren.

Redaktionens adresse: Arkivsekretær Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, 2400 København NV.

Udgivet med støtte af Statens humanistiske forskningsråd